

ВЕЛИМИР ПЕТРОВ

МЪГЛЯВИ ПИСКЮЛИ

нещо като смешни разкази
със страници от скицника
на автора

ВЕЛИМИР ПЕТРОВ
МЪГЛЯВИ ПИСКЮЛИ

chitanka.info

ЦУЦИТО НА МИЦКА

Пролетта се губи нейде по пътищата чак до май, но когато все пак дойде, беше цяла разкошотия. Всичката флора нацъфтя в тоналните гами на модните тенденции за идната година, а според мнозина дори разточително преоразмерена.

Фауната пък, сякаш държана на въже се размяука, заблея гергъовски, зачикчирика, запръхтя, а сладкопойният контингент се юрна да пее едновременно всички кавърверсии от време оно, до наши дни.

В такава една предпоставка, Цуцито на Мицка хвърли дънките за великденска профилактика и обу ходачките на бос крак. Бос, ама Крак! Преди това нахлузи бойните шортички на майка си, останали скъп спомен от приноса и в бригадирското движение, съвпадащ по време с минижупа и първите плахи стъпки в сексуалната революция. Толкова плахи, че се наложи Цуцито на Мицка да подкастри и разлици крачолките с поне пет нежни пръстчета, опъргавели от компютърна грамотност.

Тази оскъдна опаковка едва задържаше отзад двете пръхкави ябълки от сорта „Розово-бяла превъзходна“, хем лъскави, хем матови, като откриваше петдесет процента видимост и придаваше търговски вид на стоката.

По-нагоре и вече отпред, голото кръстче — на цяла педя от гореспоменатите компютърно грамотни пръстчета — пъргавелки, подпираше едно шарено парцалче. Парцалчето имаше спорните претенции, че е нещо като блузка, няколко номера по-малка от приносящата я и прикриваше, не винаги успешно две други, по-дребни, но също така видимо сладки ябълчици от розово-бялата превъзходна. По-вторачено наблюдателният читател би забелязал и едно нежно пъпче, още по-нежно намигващо от абитуриентското коремче на Цуцито на Мицка. Някой капризен източен дизайнер-модист би втъкнал в тази красива подробност изящно розов рубин, но ако ни питате — и така си беше добре.

За крачетата вече споменахме, че бяха Крачета! Имаха си всичко, което им се полагаше: подходяща продълговатост и финес; тук-там прасковен мъх и нежни прегъвки, а и умееха да спират дъха на побеззащитните минувачи.

Естествен връх на всичко си беше муцунката на Цуцито на Мицка, естествено предизвикваща римата — да се цунка. Една такава... малко отнесена... пък хубавка... уж детска... пък зряла; пък малко стипчивичка... а може и да е прекалено сладка... знае ли човек...

Очичките — леле малеее — пълни с разни кръстословици, как да не опиташ да ги решиш... и отвесно... и хоризонтално..., че и по диагонал.

С други думи Цуцито на Мицка, заедно с пролетта напъпи и разцъфтя, с тази уговорка, че пролетта позакъсня, а Цуцито на Мицка май поизбърза. Пролетта виновно взе да наваксва: включи резервни мощности; температурите, особено на изолирани места се вдигнаха над нормалните за сезона; надвисна реална опасност от топлинни удари.

Тираджията Гошо беше получавал и преди доста удари от живота и други такива. Толкова много и различни, че започна философски да се прави на ударен, за да оцелее. Наистина оцеля — на косъм му се разминаха няколко пъти пътно-транспортни произшествия, също и няколко брака — както по света, така и у нас. Остана му само сложна мрежа от кореспонденции от най-горещите точки на планетата. Скоро и те щяха да изстинат, предвид далновидната таксова политика в пощенските услуги.

Не може да се твърди, че Гошо Тираджията не беше подготвен за топлинния удар, който получи тъкмо във върховете обедни изригвания. Години наред беше возил с различни возила Цуцито на Мицка, още като момиченце с панделки. С периферното си зрение, с риск да създаде страхова ситуация в насрещното движение, набитото му (многократно) око усещаше, че в тази трънка след време ще има нещо повебче от заек. И въпреки всичко, го завари неподготвен. Може да се каже — непозволен удар! Може и да е под кръста. По-циничните, а шофьорите са едниии — дори ще определят на колко пръста под кръста...

Цуцито на Мицка си харесваше бате си Гошо Тираджията още като и връзваше развързаните панделки със силните си ръце и и носеше купища дъвки. Дори си мечтаеше, като порасне, да тръгне с ТИРа — да му помага да видят Света с други очи.

Топлинният удар бил не само топлинен, а взаимен — двупосочен. Дъхът им спря, пулсовете избиха стрелките на пулсомерите; наложи се да вземат мерки — вземаха си мярката!

Цуцито на Мицка и бате и Гошо Тираджията взеха да кроят планове. Крояха ги денонощно, от ранна вечер до късни зори, както и по цели нощи! Градивно, всеотдайно — като един! Нямаше това-онова.

Още в началото приеха програма: първо на първо — да продължат да кроят планове и по-малки планчета; второ на второ — да си изкара Цуцито на Мицка абитуриентския бал; трето на трето — роклята ще е от подходяща западна страна, доставена с ТИР; четвърто на четвърто — завеждането до бала да стане с подходяща западна кола, спечелена с ТИР; пето на пето — кавалер ще е самият Гошо Тираджията; шесто на шесто — след дипломирането на Цуцито на Мицка, бате и Гошо Тираджията да си вземе всичките отлагани отпуски и да се включат в лятната антиспинова кампания по южното ни черноморие; седмо на седмо — на есен, както си му е реда в техния си регион, да си се узаконят и приберат като хората; и осмо на осмо — но съвсем не последно, да видят какво могат да направят с много любов и надежди!

Такива ми ти работи, с Цуцито на Мицка и бате и Гошо Тираджията!

Май 1997 г.

КАПИТАНЪТ И ФРЕГАТАТА

Слънцето зае контражурна позиция по прегорелите бедра на летовничките, прикри някои цулулитни подробности и се престори, че уж то заслепява очите на самците. Бризът включи първия си вечерен полъх, погали по-изявените торсове, а по-неизявените забърса отгоре-отгоре, развя някоя и друга поличка и къдрица, където ги имаше и размести пластовете аромати от пържена риба в плажно масло и нетрудова пот.

Надвисна предчувствие за аперитиви, сладки приказки и чифтосване.

Капитанът съзерцаваше през двойната си гроздова, с две бучки лед, калейдоскопа от дамски прелести, който му предлагаше уличното ревю на фона на протритите от много рисуване къщи: „Колко поколения художници си оставиха мечтите и ръцете по тази романтика...“

Капитанът усети, че разсейва мислите си в неправилна посока, стегна се и по древна рецепта се съсредоточи върху ритъма на дефилиращата плът. Почувства се едновременно като дърто похотливо магаре и завяхнал плейбой, за жалост — и двамата влюбени като юноши... Затрака нервно с чезнещите ледчета в гроздовия си калейдоскоп: „Градчето — малко, летовниците — малко, ревюто взе да се повтаря, а Непознатата още я няма... Дали го желае?... Как го погледна само! Изстреля цял пълнител флуиди в сърдечната му област, въобще не се смути от бялата му грива и... петлитровия корем — поприбра го. — Ще разчита предимно на полувековния си опит в общуването с противния пол. Не е толкова противен този пол!“ Капитанът невинно си беше наумил да се чифтоса с Непознатата, ако... евентуално склони...

Непознатата плаваше като флагманска фрегата срещу течението. Беше натоварена до ватер-линията с мрежи банани и бутилки бял мускат. Това и придаваше стабилност в курса и в пяната зад кърмата и се мятаха полуудавени, зашеметени погледи.

Капитанът повторно се стегна и извади от арсенала си особено ефикасен стопиращ лъч, проверен в не една морски битки. Фокусира го върху римските сандалети — бутик на Непознатата. Повдигна нагоре по гальовно сплетените ремъчки около изящните прасци, спря проучвателно на лявото коляно, дясното, повдигна мерника по стегнатите бедра до... поличка ли е, туника ли... или някакво друго дяволско изобретение, скриващо амфората... Още две деления нагоре: дъхът му спря, мерникът се раздвои, гроздовата в калейдоскопа възвря и се изпари...

Фрегатата се носеше по вечерния бриз, водена от гордо изнесения напред бюст на Закрилницата — Санта Инкогнита; Света Непозната! Същият този бюст, необременен от такелажа, преливаше в горда шия, още по-гордо лице със свенливо сведени гъсти ресници. Всичко това обрамчено от естествени, дълги къдрици, следващи вълните по двата борда, до към кърмата. Житейските бури и солено-горчивите пръски на времето бяха поизтрили тук-там позлатата и придаваха още по-интимен и дълбок смисъл.

Капитанът за трети път се стегна, изправи се, нахлупи фуражката за самочувствие, прицели се без да трепне и... улучи.

Стопиращият лъч разтърси фрегатата, изведе я от курса и с плавна маневра я акостира.

— Предпочитам на абордаж...

— Предвид разтоварването — пое мрежите Капитанът, докато целуваше галантно ръце. — Какво ще желаете да...

— Голяма гроздова, без лед! няма ли да ми кажете колко съм прекрасна и откак сте ме видели...

— ... нямам покой. Сърцето ми се разби...

— О, не! Пазете сърцето си! На тази възраст ще Ви трябва още дълго. Държа на това! Желаете ли бананче?

— После с муската.

— А ще има ли „после“?

— Държа на това, но не зная къде. Вие случайно знаете ли?

— Следвайте ме... дискретно.

Капитанът, натоварен с мрежите, следваше флагманската фрегата по фарватера на калдаръмените улички, като не откъсваше очи от кърмата и. Два номера по-малката фуражка го притесняваше, смокинови клонки му кимаха завистливо...

Всечуващото ухо — Хазайката отчете хлопването на портичката:
— Сте Вие?

— Ние сме Хазайке! — се шмугнаха в стаичката и... жадно, дълго, нежно, мило, като невидели, неналюбители, ненамилвали, ненацелували...

В дворчето нахълтаха пирати: две щастливи бронзови рибарчета, дуелиращи се с въдиците и размахващи връзки попчета:

— Лельо Хазайке, баба и дядо върнаха ли се?

— Купиха ли ни обещаните банани?

— Днес на какви си играят?

Всечуващото ухо отчете кикот и плискане в банята и насмогна с отговорите:

— Върнаха се! Купиха цала мрежа. Днес дядо ви е капитан на флагманска фрегата, малко го стяга корделата, пардон — фураската, дето висеше на закачал-ката от години. Дайте да опърза попчетата, ще са донесли бял мускат, да се комкам и аз покрай тях. Бозицкооо, колко се обицат тия хора, от трийсет години ми идват, осте като бесе майка ви бебе, все състите влюбени скици, все с тия номера, нямат остаряване!

Юни 1997 г.

ПОЕТИЧЕН КЕГЕЛЪАН

На Криво село всичко му беше криво. Криво беше седнало, някак си, над и в каньона. Ако не беше село, а човек — я крак щеше да му се схване, я да му изтръпне нещо друго. Улиците криви, криви, ако бяха като на човек, няма начин да няма преплитане на червата. Добре, че липсват тротоари, кой знае колко криви ще да са.

Така и не се намери, що годе, научно обяснение, защо и дърветата растяха все накриво. Стълбовете за електриките ги побиваха прави, как ги побиваха, още на другия ден заприличваха на криви гвоздеи.

Къщите — и те, криви, криви, едни от старост, а новите още от проектантската ги калъпеха: „... да не се късат от околната среда и хармонично да се вписват в същата!“. Естествено, към къщите спадаха кривите покриви, кривите улуци, прозорци, комини, ромбоидните врати и трапецовидните тераси.

Другото остави — ами и усмивките на хората бяха криви. Кръстовете им и те, под нам' колко си градуса, подпрени на още покриви тояжки и бастуни.

Сметките, също така, излизаха криви, независимо със или без кръчмар са правени. То и кръчмарят беше от най-кривите, в най-различни отношения.

Както и да погледнем на фактите, каквото и да си говорим — все някой им беше крив на хората. Затова си носеха капите накривени.

Най-кривото нещо, по общо мнение, беше площадът. Единият му край беше изхендрен ей там, чак горе, на завоя; другият му край — ей тука, долу до моста. Всички кривотии се вливаха по най-крив начин в площада и по наклонената плоскост се измандахерцваха точно под стряхата на Кметството, преди да се доизмандахерцат до моста и оттам да цопнат в реката, а тя от своя страна да ги отнесе криво-ляво към нещо, не чак толкова кривонделесто.

Страхата на Кметството беше дълга колкото цялото Кметство, че и стърчеше от двете му страни. Под нея Централната пейка беше също така дълга, но не стърчеше, а си беше по-къса от Кметството. Беше правена със седем чифта крака, да понася всички дядки, които дежуреха по нея и пак да си е права. Четиритях чифта някъде се запиляха и пейката, както всичко друго, се разкривуца и вече: „... добре се вписваше в околната среда“. Въпреки това, пак си понасяше проектното натоварване от максимален брой дядки. Навярно затова спомагаха тояжките и бастуните, застопорени между шепите и брадите от едната страна и майката Земя — от другата. Погледната от страни, пейката приличаше на стоножка. Един просветен младеж, случайно отбил се в селото (ако може да се нарече „случайно“ денят за получаване на пенсията на дядо му) я беше оприличил на състезателна

лодка по академично гребане, по Темза, от отбора на Кеймбридж. И беше добавил, че дядките оставяли впечатление, че не гребат синхронно.

Може и да не гребяха синхронно, но в постоянното им присъствие, по всяко време на деня, през всички сезони и разни социални катаклизми, винаги се долавяше синхрон в заетостта на пейката. В студ, пек, в такова и онакова време, винаги имаше кворум и готовност за даване на безплатна информация, е — малко изкривена, разбира се.

Никоя преминаваща булка, независимо от възрастовата ѝ група и лицеприятност, не можеше да се оплаче, че не е била добре и от всякъде огледана и преценена. Винаги се отчиташе кавалерски, че не всичко им е криво на булките, а ако все пак има нещо криво, ще е някак си приятно заоблено.

Дяд'Поетко (по паспорт — Петко) беше един слънчев лъч в кривите делници на селяните си. Навремето бил напластил две дози сено на каруцата си и отгоре изглеждал като някакъв космонавт. На един от многото криви бабуни изпаднал в безтегловност и аварийно се приземил.

След него и върху него се приземила и копата сено, като кривата вила (навярно му имала зъб), използвала суматохата и го храснала там, където би трябвало да е скафандърът. Оттогава дяд'Поетко покрай, другите си кривици, придобил и една, сравнително симпатична — започнал да говори в рими. В случаите, макар и редки, когато не предозираше тази си придобивка и не досаждаше, беше желан събеседник и една от атракциите.

Дяд'Поетко се спускаше с повишено внимание от горната Лява кривина, вля се в площада и нямаше начин след броени мигове да не се изтътразули до Постоянното присъствие. То вече го очакваше с повишено нетърпение, тъй като имаше луфт в дневния ред. Очакваше се и дяд'Дорчо, който като някакъв огледален образ на дяд'Поетко, се спускаше, също с повишено внимание от горната Дясна кривина, също се вля в площада и нямаше начин, също след броени мигове, да не се изтътразули до чакащите ги.

Постоянното присъствие отчете, че и двамата финишираха в синхрон.

— Здравейте, женени ергени! — рече дяд'Дорчо.

— На тояжки подпрени! — уточни дяд'Поетко. — Кажете нещо, ама нещо!

— Знаете ли кое е най-дългото Нещо, дето си дрънка ли, дрънка?

— Тази пейка, както сме я накацали като някой боулинг от пенции, без компензации...

— Дърти инфлации! — уточни дяд'Поетко.

— Какъв боулинг? — Дяд'Съби все нещо не разбираше.

— Навремето беше кегелбан; кой де мине, брули.

— Два кегела съвсем се отбрулиха...

— Има още хляб у нас...

— У нас има, ама за нас няма...

— Стига черни мисли! Дяд'Поетко, нещо ново съчини ли?

— Ща нещо — три нещо!

— Давай първото нещо! — хорово заръча Постоянното присъствие.

*Яжте мармалади, яжте сарфалади,
яжте и суджуци, дълги кат' улуци,
зеле с пражоли, с вина, кока коли,
разни вкусоции — пресни карантии!
Яжте цял зима... ако има.*

— Първото нещо, много диетично, бе! — преглътна дяд'Минчо.
— Давай второто нещо, ама нещо! — с неговите камъни... го поощри той.

*Звезди на небето, звезди на екрана,
звезди на нагона, звезди на пагона;
звезди по пладне, къде както падне...*

— Брей, тази протестна! Наближава пладне...

— Дай нещо оптимистично...

— Стига звезди по пладне!

— От мен да мине, дяд'Тине:

*И бате ми Гошо, и свако ми Тошо,
и стринка ми Гинка, и леля ме Тинка,
и чичо ми Пенчо, и вуйчо ми Генчо,
и дџинса на Лалю, родата на Валю,
на свата Иван, на Пенин Драган,
на Хубава Мара — цяла камара!
И всите сме наши! Не мож'ни уплаши!*

Постоянното присъствие беше впечатлено. Дяд'Поетко ставаше все по-ангажиран поет, напипваше пулса на времето. Време беше да му отклонят вниманието, да не предозира и да не развали хубавото впечатление. Но — внимателно! Всички дядки бяха докачливи.

Дяд'Дипломатко се зае с тази мисия:

— Искам мнение по сложен въпрос. Тази дамаджанка е с едно възрастно винце, за такива като нас — в напреднала младост. Като отпивам от него, ми се привижда, че много от кривините в Криво село, някак си се оправят или нещо греша. Опитайте и кажете!

— Ха, наздраве!

— Давай без чаши, нали сме наши! — не издържа дяд'Поетко.

В Криво село имаше много неща за оправяне.

Отваряше се работа абсолютно за всички, без изключение; и да се намери научно обяснение.

Бруленият кегелбан заплава — не дотам синхронно, по своята си Темза.

Февруари 1997 г.

КАРАКОНДЖУЛ С ДАВНОСТ

На всеки еди-колко си години Някои служби разсекретяват по Нещо поради давност. Нещото от дистанцията на времето, вече не било чак толкова Нещо и не можело да навреди съществено на сигурността на държавата. Такъв е и случаят който решихме (въпреки, че не сме Някоя служба, а частно лице) след четиридесет и пет

годишна давност, да разсекретим, да отупаме от прахта и поднесем на любителите на приключения.

За прегледност, а и да не вземаме страна — ще работим само с фактите, предоставени ни от самия Потърпевш, да го наречем „П“.

Всеки който е разглеждал картата на България, е забелязал, че контурите на страната са очертани с дебела червена линия. Това са държавните граници! Свещени и неприкосновени за враговете и попълзновенията им. И обратно — прикосновени за приятели и туристи с валутни постъпления.

Също така, при разглеждане на картата, се вижда, че отгоре е Северната граница, отдолу, е Южната, отляво — Западната и отдясно Източната. По причини, че страничните ни се падат малко встрани, няма да са обект на разказа ни.

Охраната и отбраната на държавните граници беше поверена, освен на свръхсрочно служещите, така и на срочно служещите такива. Това бяха будни и яки младежи, обикновено от точно противоположни родни места. По тези именно причини, бившият донаборник „П“, от северната червена линия, по-вдясно от средата, беше спуснат право надолу, върху южната червена линия.

Още от първия ден бившият донаборник „П“ прерасна в Заека „П“. За някаква си половин година изучи усърдно науките, необходими за достойно изпълнение на патриотичния дълг. По-важни от които са: текстовете на клетвата и химна; коремното възлизане; технологията за миене на мазни баки и алуминиеви чинии без топла вода и сапун; радио и телефонна свързка; теория и практика на уборката; морзовата азбука; патешко ходене по мъките; как се неутрализират диверсанти посредством бандитска връв; разглобяване и сглобяване на личното оръжие СКС — самозарядна карабина Симонов, заредена с осем патрона, а не с десет, да не се пренатегне пружината и произведе нежелателен изстрел, който пък да пренатегне международното положение; да шие якичките и глади дрехите на стария набор (Старите кокали); да претърсва местности за диверсанти; да бяга с километри в пълно бойно снаряжение; да си отспива на вечерна проверка в строя, докато старшината се опива от красноречието си; както и много други положителни неща. Най-положителното от които — да сформира морално — волеви качества и да прерасне от кекав юноша в солиден мъж. Само едно от предвидените по устав занятия не се изучаваше, а

именно — излизане в градски отпуск. Първо — по причина, че град върху тази червена линия наблизко нямаше и второ — международното положение преди четиридесет години си беше пренатегнатото, както споменахме, като пружината на СКС, всичко беше в бойна готовност и отпуските, дори и тия по болест, бяха отложени за по-добри времена.

След тази половин година, по заповед Отгоре, в наряд застъпи Баба Марта. Поради лошо синоптично носене на службата през първия ден на наряда, беше наказана в непоряд до края на месеца. Взема си бележка и Южната граница беше залята с южна благодат. Всичко цъфтеше и където можеше — вържеше.

В охраняемата зона, освен тривиалните кокичета, минзухари и синчец, избуяха кукурякът, зайче-пишчето и копривата. Също така и младежките възделения, мараците и други такива не особено уставни.

Котараците зачислени на котлова храна, с поведението си разсейваха младия набор, а приближаваха изпитите. По данни на разузнаването скоро щяха да са и изпитите на врага. Школата за диверсанти в съседна Гюмюрджина, с пукването на пролетта, щеше планомерно, по списък, да изпраща випуска си, който също така планомерно, по същия списък, трябваше да се залавя и обезврежда. Пролетта си е пролет, службата, служба. Всеки си провеждаше занятията, обезпаразитяващото поделение — също. Трябваше да се опушват помещенията с разни химии. Командването заповяда да се излезе на Практически учебни занятия в двукилометровата гранична зона.

Едно такова Практическо учебно занятие бучеше-бръмчеше с помощта на мощен ЗИЛ по непристъпни кози пътеки, нещо кормувано от отличника на шофьорската школа. Водачът от младия набор, освен отличник, беше и доста нисък във височинно отношение и му бяха подложили сгъната палатка, за да вижда що-годе през панорамното стъкло. По тази причина видя указания в заповедта пункт и разстави по местопредназначение наряд свързочници.

Това беше изоставено, незнайно откога гробище, а нарядът се състоеше от Стар кокал и Заекът „П“. Освен личното им оръжие, бяха окомплектовани още с: радиостанция, тежаща шестнадесет килограма, оставила трайни следи на еди-кой си прешлен от гръбначния стълб на Стария кокал; батерийно сандъче, тежащо двадесет килограма, оставило трайни следи на еди-кой си прешлен — на заека „П“;

окомплектовани заедно, представляваха трофейна, надеждна възможност за радиовръзка, в радиус еди-колко си километра на телеграфия и еди-колко си километра на телефония. Също така, в комплектотката имаше чифт кънки за катерене по стълбове, палатка, манерки, суха храна за три дни, както и запечатан плик със заданието, надлежно распечатан след заминаването на ЗИЛа. Между многото задачи главна беше — на всеки кръгъл час да се поддържа радиовръзка с Центъра, включваща приемане и предаване на шифровани грами и прочее упражнения.

Старият кокал се оттегли на сянка, полегна на една полегнала, добре затоплена, надгробна плоча и каза, че това занятие го е преигравал многократно, да се оправя Заекът „П“, но да знае, че е под контрол. Също така, да знае, че кръглият час е вече ударил. Заекът „П“ беше способен заек. За него беше нещо съвсем рутинно, да направи каквото трябва. Но трябва да напомним, че преди четиридесет години, радиостанциите бяха лампови. При стационарни условия се държаха колегиално, но при друсане по нестандартни пътища, им се разместваха лампите и колегиалността им не даваше контакт. Налагаше се да се разглобява, натъкмява и прочее трудоемки операции. Старият кокал вметна, че това си влиза в практическото учебно занятие, че го е преигравал многократно и Заекът „П“ да се оправя сам, но да знае, че е под контрол и кръглият час отлита. Да мине на резервен вариант, да установи връзка, а после да ремонтира.

Резервният вариант, заедно с кънките и Заекът „П“, се качиха на отстоящия на броени метри телефонен стълб, прикачиха се към двойка жици и се намесиха в гражданен разговор. Поискаха по спешност връзка с Центъра. Тогава това беше приоритетно и гражданата колежка, с още по-гражданен и нежен глас, веднага оправя работите. Вече спокойно можеше да се ремонтира. Ако можеше да се нарече „спокойно“, такова ремонтиране, при което атмосферните и радиосмущенията се досмущаваха от нежни, гражданни гласове на колежки, кой знае как проникнали във военния диапазон на ефира.

Първият ден от Практическото учебно занятие приключваше отлично. Връзката беше добра; грамите — приети и предадени почти без грешки; палатката опъната, а сухата храна — една трета оправдана. Но беше пролет, природата призивно мяукаше като мартенски котарак, щафъкаха видения, все с образ и глас на гражданна колежка... Глас и

образ — един такъв... Старият кокал, докато медитираше върху плочата каза, че това си го имало в Практическото учебно занятие, още повече гласове ще се чуват около полунощ, когато по старото гробище се подвизават разни караконджули и се греят на луната. Не трябва да им се обръща внимание, те да си гледат тяхната работа. Заекът „П“ да си гледа неговата, да не забравя, че е под контрол.

До кръглия час имаше почти цял час. Заекът „П“ знаеше, че нощем цивилните линии в зоната не са натоварени. Обу кънките и пое нагоре по стълба към Приключението. Колежката не беше същата. Гласът и беше много по-нежен, разговорлив и примамлив. Заекът „П“ на три пъти слиза за кръглите си часове, на три пъти се възнася нагоре по стълба към мечтателната луна и научи много неща. Научи, например, че колежката отстои на осем километра, от изоставеното гробище, все в двукилометровата гранична зона, малко по-на север, че същата тази колежка е самотна отколе, мъжът и — не си спомня откога се е запилял уж по печалби, никакъв го няма, а младостта и не чака, че ако се движи по жиците, те ще го отведат до дежурната в кметството, в която дежурна, тя — колежката, ще го чака до нула три часа, когато ще я сменят...

Заекът „П“ дишаше тежко. Навярно от честото висене на стълба между земята и луната. Или от пълнолунието. Старият кокал каза, че го разбира много добре; това занятие го е преигравал когато самият той е бил Заекът, а неговият Стар кокал му бил казал, че и той го разбира много добре и, че и той го е преигравал. Също така, философски добави, че нищо ново няма под луната, особено през март. Също така, ако желае, може да го прати, съвсем уставно, на проверка по линията, имало такъв вариант при Практическото учебно занятие. Да не се тревожи, той — Старият кокал ще поддържа кръглите часове. Само да внимава откъм диверсанти, но тя — школата им в Гюмюрджина, още не е завършила техните си практически учебни занятия, пък и списъкът по който ще ги препращат през границата още не бил уточнен — така казало разузнаването. Така, че — желае успех при проверката на линията и се хилна някак си особено.

На фона на луната жиците магнетично привличаха, безпроблемно водеха към цивилни светове, дежурни централи и прочее колежки. Личното оръжие, праметното през рамо, особено болезнено контактуваше не само в онзи — еди-кой си прешлен, но кой

ти гледа... Ежедневното бягане в пълно бойно снаряжение, даваше своите плодове. Ръцете — прибрани в лактите, стъпката — дълга и еластична. Пътеката — мека и примамна. Мека и примамна като гражданската колежа. Заекът „П“ нямаше опит в практическите занятия с граждански колежки. Преди четридесет години нямаше на въоръжение летни антиспинови кампании, нито имаше видео с материали за показно. Но Заекът „П“ беше теоретически добре подготвен. Също така разчиташе на онази вродена интуиция, която кара необучените котараци да си гледат работата без предварителни практически занятия. Дишането беше ритмично. И луната подскачаше ритмично с пулса на крачката. Ритмично подскачаха и разни хаотични детайли от женски зрели красоти.

Сърцето изведнъж скъси ритъма си по емоционални събражения. Селото изскочи от завоя, кучетата млъкнаха. Само луна и призивни котешки вопли. Жиците внезапно се отклониха от стълбовете и се вмъкнаха през закнижена дупка в единственото осветено прозорче, на дежурната в кметството. Заекът „П“ с отработена дебнеща стъпка доближи до обекта на среднощния си крос. Сърцето му правеше сладостни опити да се пръсне.

На фона на осветения екран на чаршафосаното прозорче, като в театър на сенките, се изрязваше силуета на колежа с прикрепени към главата микрофон и слушалка. За миг си я представи като италианската киноартистка Силвана Пампанини във филма „О’кей, Нероне!“, когато излиза гола от басейна като божествената Попея. Филм — забранен за ученици до шестнадесет години, а той беше вече на седемнадесет! И във филма се мъчеха неуспешно да я прикрият с подобен чаршаф...

Посегна да почука на прозорчето... Ревност го сграбчи за гърлото — колежа със сладкия си гласец и с вече познатите любовни изрази флиртуваше с друг нощен, дежурен колега. Докато се чудеше как да реагира на ситуацията, някъде хлопна врата, пердето се люшна и разконспирира... не може да бъде... един Караконджул... на сто и кусур години; с двойна, че и тройна гуша; с проскубана бяла косица, вързана на бабешко кълбенце на темето; с корнишонесто пъпчив нос; провиснали набръчкани бузи, гримаснически комично с преправен гласец... жестикулиращ артистично, Караконджулът му с

Караконджул, явно добре се забавляваше, правеше поносимо тежкото си нощно дежурство.

Заекът „П“ за секунди, като компютър — еди-кое си поколение, прехвърли цяла серия от чувства. Разбра, по-скоро усети, комичността на ситуацията. Затисна уста — да не се изхили и издаде.

Проверката на линията завърши, жиците отново го поведоха. Луната хитро му намигаше между стълбовете. Ами, да! Кой глупак ще ти остави на нощно дежурство, по мартенско време, в двукилометровата гранична зона, нещо друго — освен кикотещ се Караконджул!

Юли 1997 г.

МЪГЛЯВИ ДЕБАТИ

Някой беше хвърлил мъгла в каньона и не бързаше да си я раздига. Тук-там се провиждаха природни дадености. Неиде слънцето набираше рейтинг и бродираше озонни дупки в мъглявината отсам Андромеда. Ухаеше на „Медалион с гъби“, но без чер пипер, жалко! Близките избори също намирисваха.

Интонационната им среда пращеше по шевовете и сочеше все по-светли хоризонти. Мегафонът на Прекупвача на овчи кожи се обаждаше на най-подходящите места като черна станция.

Някъде към осем — мъглата започна да се утаява и в горния и пласт се избистриха най-високите постижения на строителния гений в микрорайона: кубето на църквата и коминът на дяд' Дорчовата къща. В случая — позлатени контражурно и блестящи.

Дяд' Дорчовата къща беше расла само на комин. И в ясно време да я гледаш, откъм нас, откъм вас, както и откъм ония — там, само един комин у нея. Друг е въпросът, че към комина има лепнато нещо като къща, за каквато се води в градостроителния регистър. За посветените случая е ясен, независимо от мъглата около нея — просто всичкия материал гласен за къщата, влязъл в комина. И не само камък, тухли и отлежал варов разтвор — в градежа на комина имаше не малък брой възделения, естетски каприз, както и дузина керемиди, двойно препечени.

Във връзка с керемидите, в момента се създаваше предпоставка за дебати. Дяд' Дорчо докладваше пред Експертния съвет — заел съблюдателна позиция в голямата озонова дупка, в подножието на комина, че за похлупак на възделенията му, както и за финал на финансирането на обекта са били необходими дузина цигански керемиди, двойно препечени.

Макар и мъгляво, по време на докладната ясно се виждаше, че Меймедчето явно нервничеше. При двадесет и второто споменаване на термина „Цигански керемиди“ толерантността му спадна с два пункта, като мина на задна позиция и пресече:

— Аде, де! Стига с тази погрешна терминология! „Цигански керемиди“! Де толкози акъл в нашия, местен циганин — да ти изобрети керемиди! Да ги открадне — да! Да ги продаде — да! Дори да ги произведе! Но да ги измисли, с това да заслужи правото да се наричат „Цигански керемиди“ — аде, де! Керемидите са „Турски керемиди“! Стара цивилизация, стара култура, стара архитектура, какво ли не е измислила, че едни керемиди няма да измисли! Кажим, бе даскал Славе, барем си ги учил!

— Точно тойзи урок не сме го минавали, но въпросът е друг. В кое време живеем, бе хора! Още от кога е въведена на въоръжение

Марсилската цигла, ние на керемиди ще си играем... Наслоения от турското робство. Робска психотерминология!

— Кротко, кротко, кротко! — се включи Кротък Тони, личност с известен стаж като разсилен в арбитражния съд. — Ще ви обясним, ще ви просветлим и по тойзи въпрос. Според юристпруденцията дебатите са относно „Римските керемиди“. А те от своя страна фигурират по покривите на света още от римско време, разнасяни от римските легиони, какъвто впрочем е случаят и с римските цифри, римското право, римската баня, римската стена...

— Не щеш ли и Римски-Корсаков?! — изтърси сприхаво Меймедчето, известен на младини като вътрешен в оперния балет.

Междувременно слънцето изтули всички озонови дупки, реши изцяло пъзела на ситуацията и откри невяротната гледка на раздрънкан мерцедес, модел от римско време, с нещо като сервирана, препечена, мазна човешка глава на покрива.

Прекупвачът на овчи кожи, проврял като крив кюнец през люка на возилото, дрезгаво изстреля през мегафона, стиснат между щръкнали мустаки и отрупани със злато пръсти:

— От „Римски керемиди“ до „Ромски керемиди“ има само един лапус лингве, сиреч — грешка на езика!... Овчиите кожиие купуууувааае!... — и срита водачът на МъПъСъто, докато не са ги подгонили...

Уж мъглата се беше вече съвсем утаила, пак нещо се размъти, доколкото да погълне препечената прекупваческа, мазна, черна глава, ведно с тавата ѝ.

Дебатиращите загубиха ищах за прения и всеки пое по делата си. Дяд' Дорчо остана насаме с комина си и двамата се засамосъзерцаваха.

Октомври 1996 г.

ЕКСПЕРТЕН СЪВЕТ

Знайно е, как всеки срещнат познат или непознат, е готов всеотдайно, по всяко време на сезона, денонощието или конюнктурата, да ви поднесе авторитетните си оценки, съвети и препоръки, по правило винаги правилни, единствени и безспорни.

Ето — този срещнат е потенциален Експерт, член на Вселенския Експертен съвет.

В нашия случай (никой не си спомняше кога и по какъв повод) се сформира Този Експертен съвет на регионален принцип, въпреки че не бе отказвана помощ и на съседни региони.

Беше единствен за региона, докато имаше региони с по два, че и три такива съвета, които по стар български обичай — не си приказваха.

Независимо от късата черга, Експертният съвет си гледаше текущите въпроси съвестно и според стандартите на водещите такива, от Европейската общност. Заседаваше се при всеки новопоявил се въпрос, независимо има ли такъв или не. Заседаваше се на всяко подходящо място, а какво по-подходящо от сградата на казаните за ракия (нарицаема — офиса), но само в активния сезон. Сезонът на активно варене на ракия започваше преди второто число от януари и привършваше броени дни след тридесетото число на декември. Казаните бяха четири и работеха на три смени. Така, че на практика Експертният съвет имаше малко дни за отпуски (не винаги), което го нареждаше на второ място в света, като обществена Нон-стоп институция. На първо място неизменно стоеше една църква, ако не се лъжем, от Загорск, Подмосковието, където от незапомнени времена, без прекъсване, се поддържа служба чрез пение.

Експертният съвет също прибягваше до пения, но с прекъсвания и то големи.

Споменахме термина — „Сградата на казаните за ракия“. Доста трудно ще ни бъде да защитим тази квалификация. На практика това са четири стени с покрив от красив, добре опушен гредоред, добре замислен, но не толкова добре поддържан. През него винаги може да се направи справка за движението на небесните светила, облаци и летящи Божии твари, както и за валежите на това изолирано място. Към стените по различно време са зидани, къртени, пак зидани и прочие различни системи казани, както и рационализации, на пръв поглед невъзможни, но на практика работещи отлично цигански спиртоварни приумици. Имаше и отрадното количество, в момента не действащи цистерни, бидони, лули и разен инвентар, които придаваха някакъв особен авторитет на декора. Разбира се, „сградата“ си имаше и врата, макар и символична, редовно се заключваше, никой не си спомняше — кога за последен път.

Между гореспоменатите казани, охладители, чукани и прочие обемни дадености, се създаваше благоприятна за гнездене от заседателите лична територия. Голямата част от заседателите си имаха постоянни места, та ако някой, уж за малко, беше заел по-изгодна позиция, при появата на титуляра, веднага се коригираше. Като последно ще уточним, че броят на заседателите беше променлив, според хода на личните им дела, никой не го правеше на въпрос, нито пък беше проблем. Всеки идваше и си отиваше съвсем доброволно, като оставяше авторитетното си мнение и прочие по съответния разглеждан въпрос или случай. По този показател имаше напредничавост спрямо изявените световни демокрации.

По правило всички мнения бяха меродавни и не подлежах на съмнение. В редките случаи, когато все пак или кой знае как, се прокрадваше съмнение или несъгласие, в името на добрия тон, достатъчно беше някой да репликира: — ПИСКЮЛИ!... и всичко си отиваше на мястото. Засегнати нямаше, дублики — също. Вълшебната думичка ПИСКЮЛИ, с универсален пълнеж, смисъл и привкус беше едновременно парола, символ за толерантност, взаимоуважение и взаимоизслушване.

Най-често се използваше ПИСКЮЛИ в мъглявите за Експертния съвет заседания, нормално съпътстващи мировите катаклизми — избори, енергийни кризи и други подобни медийни бедствия. Внасяше прОгледност и... ама ги приказвам едни...

— Пискюли!... Мъгляви Пискюли!...

Октомври 1996 г.

ЗАЛЕЗЪТ НА БОГОВЕТЕ

Къщичките — пъстри и оперени, опираха гръб в една канара — висока към двадесет метра, че и отгоре. А отгоре ѝ — още къщички, пъстри и оперени. Тая — досами ръба, беше най-малка и за компенсация — с голям зид и още по-голяма видимост. Видимост да ти види окото! Гроби с пълни шепи видимост и черпи информация!

Всякаква! Целият каньон, застроен отдолу и отгоре, преливаше от информация. Особено за залезите...

— Особено за залезите! — си мърмореше Лецо К. Лецов, докато се наместваше върху зида. Провесил крака над бездната, за миг и за кой ли път си представи, че ако не дай си Боже, се замае и рече да падне, траекторията му ще го отнесе точно до комина на Гицка Кръчмарката. Колко му е: няколко крехки керемиди, къортаван и ще кацне точно върху миндерчето до печката, при Гицка. Гицкин Стани отпраши с колата за провизии; кой знае къде, кой знае при коя, кой знае до кога.

Професионално обремененото му въображение го люшна по хлъзгавите форми на Гицка, задържа за малко на третото копченце от пазвата, прецафъкна се о възелчето на служебната престилчица и... насмалко траекторията да се реализира.

Все пак — двадесет метра, че и отгоре.

Лецо КЛЕЦОВ — както беше черно на бяло написано на времето си в афиша, от местен печатарски гений и зевзек, игра в читалищното театро ролята на Първи Любовник. Направи тази роля сравнително сносно, нещо повече — толкова сносно, че сам си повярва, а успя да убеди и другите. Оттогава — колко години вече — още го подозират, че заема нещатната бройка на Първи Любовник в района.

Лецо К. Лецов имаше златни ръце и тази му придобивка отваряше и най-негостоприемните врати, че и прозорци. Нямахше нещо, което да не можеше да оправи, по което и време на денонощието да го повикат. От телевизор — до миксер; от кола с пет екстри — до майонеза или чорапена или оризова плетка. Това още повече разпалваше въображението на подозиращите го люде.

Като външност Лецо К. Лецов беше дълбоко законспириран: и най-буйното въображение не можеше да сбере в едно представата за Първи Любовник и това което ни предлагаше Природата: Клецо (наричан галено) беше същински клечо; на височина — иди-дойди; на ширина — половин порция, отхапана отгук-оттам; лице — незапомнящо се, смачкано като крачол на инкасатор, дъвкан от махленските кучета. И все недоял, недоспал, синините му — все неотзвучали. Изражението му беше като на бит редовно, но без злоба. Просто така — про-форма, за протокола, да се отчете, че са реагирали на съмненията за съпружеска невярност, която в повечето случай би

била взаимна и незаслужена. Лецо К. Лецов нямаше причини да се оплаква. Отнасяше всичко по сметката на рисковете на професията. Дори и Клецовица не се оплакваше, беше и омръзнало, години наред, с това пусто съмнение, все не намираще правни доводи за опити да го строява в семейно отношение. Тъкмо му свикна да я държи под вечно напрежение и взе да долавя симптоми, че май съвсем скоро нейният си Първи Любовник ще оваканти нещатната бройка... Личеше си по погледа му — един такъв поглед, като на фалирал мартенски котарак, свил се до комина на чужда чантия. Като го подгониш, не бяга, а се свива и поема безропотно пердаха... Заслужен или не... Стана един тих и съзерцателен, като особено тясно се профилира по залезите: можеше да ги гледа, по-точно — съзерцава ненаситно и на големи глътки. Целият ставаше на залез, жаравата разпалваше в очите му страсти, правеше ги да изглеждат, че гледат на кръв и стръвно, а те изобщо не бяха... По-скоро сърцето му кървеше без видима причина.

— На Малкия принц, на Егзюперито, му е било лесно! — фиксира поглед в настъпващия залез Лецо К. Лецов. — Мръдне му залеза: тътруз, тътруз със столчето, пак му мръдне залеза — пак: тътруз, тътруз... А аз?! Трябва да се тътразуля по дуварите, със завишена рискованост...

— Така е, колега, така е! — го стресна един котак с отхапано ухо и протегна проскубан врат. — Голямо нещо са залезите! Като застана в контражкур и понтирам розово фламинго! Не намираш ли...

— Ти пък какво разбираш от залези! — миролюбиво се заяде Лецо К. Лецов, знаейки, че котките, съответно котарациите са далтонисти.

— Не профанирай, колега, не профанирай! Все нещо поназнайваме. Толкова години в това училище. И ако трябва да сме точни — конкретният залез е само една рефракция, ако ме разбираш какво искам да кажа... уж е тук, а всъщност — адиос мучачос!

Лецо К. Лецов се взря кокошничаво в контражурестото фламинго и разпозна досадния котак на Даскалицата, когото неведнъж бе сритвал при... извънкласните си посещения.

— Физическите явления не ме касаят, драги. Поетичната страна на залеза, егзюперистото в контекста... и прочие. Съншайн, чарминг, о'кей!? Божественото като краен продукт...

— Залезът на боговете, сиреч! Аха, а-а! Сдаде ли патроните вече?! — Злорадо, хем измърмяука, хем изсъска Клецо. — Започнах вече и в диалози да си приказвам, значи — „добре“ съм! Само шизофренийка ни липсваше... или залезът така ми действа. Какъв разкош, какъв пърпъл, пардон — пурпур! А бе, каквото и да си дрънкам, поетична душица съм си аз! Емоушън, Емоцията му е майката! Възпроизводството на вида е само проза!

Огненото ядро на залеза прибра слънчевата пътека от зиг-зага на протичащата по каньона река, фокусира я и простреля с нея предното стъкло на един ТИР, спрял пред портата на Фръци. Ще речеш, че сто електрожена едновременно правеха заварка.

— Фръци пак направи заварката! — отчете автоматично Лецо К. Лецов. — Интересно, тия тирове изглежда спазват някакво разписание, никога не се засичат в повече...

Навремето първият ТИР, спрял пред тази порта, доведе чехкинчето Фръцкова ли беше, Пръцкова ли, едно такова младинко, за млада булка. Никой не му запомни името, с много къси косица и поличка, само едни крака у него. Уж кльощави, пък събра очите на мераклиите, добре, че на бърза ръка снесе на тираджията две тираджийчета. Той пък от своя страна се запиля по Саудитска Арабия и само негови колеги идваха оттам с вести, че и се заседяваха. Чехкинчето остана в района под името Фръци, климата изглежда му се отрази добре, дори му попокараха гърдички и косата му попораствна.

Лецо К. Лецов повече по задължение, отколкото от любопитство още тогава опипа почвата, но отнесе само една камара непреводими чехизми, неприязънта на голяма част от тираджийското съсловие, както и навика, от висотата на положението, което заемаше — на зида — да отчита гъстотата на паркинговата заетост пред Фръцината порта.

— Хайде, де! Не сме чуждопоклонници! — отсече навремето Лецо К. Лецов, като наблегна на местните породи.

А такива не липсваха — местни и подобрени. Дори по едно време пуснаха една партида булки на ябанджии, прибраха и новия набор в казармата, особено тия, дето бяха прибързали да се оженят, както и няколко бройки моми — втора употреба. Лъскави, лъскави, че и начетени: по цял ден стояха в читалището по на един гол „Арлекин“. Просвещаваха се между две кафета, изпонаредиха де що пасианси знаеха и изпонарешиха всички кръстословици, най-вече тия от

детските списания. Фръци им правеше кафето и маникюра. Просто съвпадение беше, че всичките бяха все „нощна смяна“.

Тия, дето все търсеха обяснения на природните явления, потъваха в догадки. Потъваха, докато съвсем потънаха — в неведение. Обясненията останаха висящи. Частично и Лецо К. Лецов беше останал висящ, колкото и да не си го признаваше. Наверно оттам и тръгна идеята му да оваканти гореспоменатата бройка, най-вече в раздела за новите кадри и попълнения. И в най-смелите си прогнози не смееше да се освободи от абонаментната поддръжка на старите си и верни обекти, нямаше да бъде морално.

— Не е само това, Ваше Сияйно Височество! — обърна се към небесната Жарава Лецо К. Лецов: — Обиждат, обиждат, а това само по себе си е обидно! И „дядка“ ме нарекоха вече. И то — кой? Едно, дето го изгониха от санитарка, да не казвам за какво... „Мръдни — казва — дядка, че блъскаш на чесън!“ Няма и маниери, срита ме с маратонката. Кака и Сиса, навремето, щеше да каже, че долавя само една идея аромат на хамбургски салам, дискретно щеше да извади скилидка чесън, да го съдъвче за адаптация и търпимост.

— Не преиначавай! — сопна се залезът и разпъди с гримаса от сияйния си лик двойка ранобудни прилепи, пикиращи между пещерите в каньона.

— Кажете му, Наше Високо Сиятелство, та нали Той нарочно се дрогира с чесън, да го оставели на мира мацките! — Вмъкна се в упрека котакът с розовофламингестия врат. — И тия мишки, макар и летящи, докога ще ни се пречат в общуването преди да сте се оттеглили в рефракционно отношение, ако ме разбирате какво искам да кажа...

— Знаем му кредото: „Яж чесън против Чума и Холера“, че коя Чума или Холера ще те целуне след чесън!

— Тази, която е съпричастна, с която сте се забъркали в един и същи таратор! Какво е таратор без чесън!

— Каквото е и таратор без грозданка! — се обади едно полупресъхнало бълбукащо гласче, някъде иззад слънчевото сплитане на Лецо К. Лецов. То отдавна търсеше сгода за изява: — Може и чесън, може и нечесън! — добави порочно, засрами се и за да го замаже, додаде: — Стига да има копър!

Залезът с умиление и благосклонност попи дребните житейски радости на Лецо К. Лецов, преработи ги нейде в могъщите си реактори и го възнагради с пълната си програма от светлинни ефекти, предвидени за тази географска ширина:

Небесната шир широко-панорамно се завихри отляво надясно, в началото с дребни, ситни розови до млечно-розови вълнички, като сахарски пясъци, премина на вълни от Пасифика, до два бала, разбърка всичко това в гигантския си миксер, като му прибави няколко капки лилаво, чашка карминови устни на мексиканка, цяла жарка пазва, ведно с хълбоците на таитянка въртяща хула-хоп, прекара всичко това да дефилира из каньона насам-натам и обратно и да изригне като всички действащи вулкани едновременно.

Преди да притихне вулканичната дейност, едно огромно яйце отцеди прецизно жълтъка си, центрира го според посоките на света и като огромно око го вторачи в притихналия, очарован Лецо К. Лецов.

Сребърният зиг-заг на реката прие предизвикателството и потече златната вода. Прилепите включиха няколко ансамблови състава за синхронно летене. През всичкото това време скалите от каньона отзивчиво, като отлично настроен инструмент, реагираха на всяка багрова тръпка, пречупваха я в своята си чувствителност и без да се натрапват, бяха едновременно и участници и зрители...

Лецо К. Лецов бавно се опомни — някой настойчиво го дърпаше за крачола, огледа се полузаслепен от тлеещата жаравя — беше чувството му за самосъхранение:

— Умната! Да не вика утре Гицка Кръчмарката някой да и оправя керемидите до комина...

— Кле-е-ецооо! Търсят те... — сякаш чула го, гласът на Клецовица примирително мутиреше:

— Гицка Кръчмарката те търсии, че изгорелии бушоните в кръчматааа, а Гицкин Стани го нямамо да ги оправя. Иди оправиии булкатааа...

— Айдеее, пак на повикване! Пак по адреси!... То като му излезе име на човек, съдба! То пък едно име: Клецо! „Съдба на име Клецо!“

Залезът беше залязъл.

Оставаха Боговете.

Април 1996 г.

Ползваме „припкаше“ по инерция — язвителна дума от лексиката на съседите, но за непосветените — непонятна и дори абсурдна. За Цековица дълго можеше да се спори с кой крак именно куца, дали пък не и с двата едновременно и изобщо куца ли или е някакво друго природно явление. Походката и беше холерична, като всичко останало по нея, само че по-холерична от останалото. Та, по неведомите пътища Господни, шареното прасе Цеко беше усвоило тази походка.

Цековица също беше урсузеста и не можеше да си позволи лукса, някакво си нестандартно прасе, макар и до някъде неин адаш, да я имитира. Само търсеше удобен и икономически изгоден случай, да се отърве от него...

Удобният и изгоден случай се казваше Момата Калинка.

Момата Калинка беше с най-голям стаж като мома в Региона. Дните на замомяването и се губят някъде по времето на Карибската криза, когато а-а, да стартира Третата война. Задържаха набора без да го ползват за прибиране на реколтата. Същият този набор, който изкара донаборната си подготовка при Момата Калинка. След това още много донаборници записа в актива си тя. Беше активистка. Първо в самодейността, като набра опит и стаж — и като професионалист. Дори и сега, след като нейните връстници излязоха от въоръжение, на въпроса: „Как си, как се чувстваш, Калинке?!“, застава мирно и отривисто отговаря: „Отлично! Като старо оръдие за обучение на млад кадър!“.

За Момата Калинка може да се говори в цяла поредица „Арлекини“, за сега важното е, че доведе при Цековица две млади полицайчета, желаещи да закупят шареното прасе Цеко.

Началникът на двете млади полицайчета (няма да споменаваме имена, чин, районно управление — по причини съставляващи служебна тайна, пряко рефлектираща върху сигурността на държавата) имаше две основни грижи: първата — че му предстоеше да организира и проведе рутинно занятие с отчитане на резултатите от превантивната дейност и сравнително високата за страната разкриваемост, завършващо със служебно парти или казано по старому — банкет; и втората — не по-малка грижа — наболяваше го злъчката. Постави задачата на младите си подчинени, да намерят основното меню за партито, обезателно прасе, но да не е голямо, с цел икономии за

ведомството и най-важното — да е расло на месо, а не на сланина, според злъчката. Сякаш им беше дал за издирване словесния портрет на шареното прасе Цеко. На Момата Калинка (както сигурно вече се досещате, че полицайчетата бяха нейни кадри) не и оставаше нищо друго, освен да свърже липсващите звена, да затвори веригата и операцията да бъде отчетена като ювелирна.

Историята беше осветлена до момента, когато двете млади полицайчета под ръководството и методичната помощ на Момата Калинка натовариха шареното прасе Цеко в един (прочул се по-късно) трабант; задържан преди години за доизясняване на обстоятелствата (никой не помнеше вече какви), но ползван от полицията по указание и непрекъснато...

Информационното затъмнение, все по причини касаещи сигурността на държавата, компроментира за определен период историята с шареното прасе Цеко.

Достоверен източник, пожелал анонимност съобщи, че в точка „Це“ (като „Център“ или „Цеко“) на шосе номер (не се чете) и досега стои охраняван въпросният трабант. Безспорно било доказано, че шареното прасе Цеко е изгризало чрез изяждане или изяло чрез изгризване осемдесет процента от предния калник, ляво, както и двадесет процента от капака на машинното отделение, като се е открил тайник с размери на тухла-четворка, отхапан отдолу, отпред ляво. Нямало начин да не е за наркотици...

На което друг източник, още по-близък до съответните служби, също пожелал анонимност, отговорил: „Дръжки! Тайникът е специално изработен за хранване на алармата против кражба на мъпсъто, за отделен акумулатор! Системата е с три екстри и е с десет долара по-скъпа от самия трабант. Така, че версията за точката «Це», която се вписвала в левия лъч на наркотрафика, пресичащ региона според вертикалния вектор, засега отпада!“.

Впоследствие Момата Калинка даде пресконференция пред бабите в центъра.

Стана например ясно, че шареното прасе Цеко се е държало в багажника недостойно. Свалило предпазните колани и въжета и е предприело редица неправомерни движения на територията на част от багажника. Другата част е била заета с бидони марково вино за служебно ползване.

Следствие на което трабантът е започнал да се държи на пътното платно агресивно и е създавал страхови ситуации на водачите от насрещното платно.

Тогава едното от младите полицайчета, по-отлявото, на което било поверено управлението на возилото, взело след кратко съвещание с колегата си решение, оказало се впоследствие правилно. А именно: да проведат тактическа операция, състояща се от спиране, разбира се на Подходящо място, неутрализиране на дейността на нарушителя чрез заколване и други такива, което е било и целта на занятието.

Спирането било извършено в точката „Це“.

При втората част обаче се получило известно запечатване. Оказало се, че никой от тримата не е вещ за ексектор. Всеки поотделно е присъствал при подобни акции, но само като помощен персонал и дегустатор. Докато са размишлявали по детайлите на изпълнението, са снели обекта на акцията от багажника и доста сносно са го приковали чрез завързване за предната броня. И в този момент, като светкавица е пробляснала гениалната идея: да се застреля шареното прасе Цеко с газов пистолет и докато е зашеметено, да източат кръвта му, чрез отвор в областта на вратните пържоли, а без кръв, знаем...

На кого е хрумнала тази гениална идея, Момата Калинка не можа да определи, като не изключваше възможността и тя да е в дъното и. Също според нея, но ние не сме склонни да повярваме, двете млади полицайчета дълго се съвещавали кой от пистолетите им е газов и кой — боен.

Така или иначе, изстрел или изстрели са били произведени. Когато дошла малко на себе си, Момата Калинка разбрала, че дължи това на шареното прасе Цеко, което доста упорито и давало първа помощ по системата зурла в уста, но без да ползва задължителния в случая стерилен обдихател.

Двете млади полицайчета лежали безпомощни — неутрализирани от рекушната мощ на надеждните газови пистолети. Дежурната аварийна група от цигани — елек-трончици, която познаваме от отмъкването на сателитната чиния, прикрепена към ретранслатора, вече била демонтирала защитната система против кражба, с трите екстри и се изнасяла с прибежки и припъльзвалия от района. Само един твърде дълъг захранващ кабел още шумулкал из храстите на пистолетен изстрел разстояние...

А шареното прасе Цеко? А сега, де! Как да мотивираме неговата реакция или каквото е там... Огледало с отнесен поглед обстановката, отчело неподвижната безпомощност на двете млади полицайчета, видяло че Момата Калинка не се нуждае по-вече от неговата първа помощ, не може да не е видяло ножа — готов за саморазправа с него самото и е взело най-правилното, според него решение. Не, че го оправдавам или оневинявам, действителността е сурова и жестока... Така или иначе, шареното прасе Цеко избрало пътя към свободата. С неговата невероятна припкаща, като на Цековица, походка, хукнало след циганите-електрончици. Малко вероятно било да ги настигне и това именно укрепва вярата ни, че сега е живо и здраво и каквото е урсузесто, като нищо може да е оцеляло...

След известен период от време, получихме служебно писмо от РДВР... /не се чете/ с което ни уведомяват за следното:

Най-Внимателно са прочели изнесения материал „Шареното прасе Цеко“ в столичния печат, анализирали са го и за по-голяма прозрачност, за да не се допусне отново да се компрометира историята с гореспоменатото прасе, осветляват същата тази история по-нататък, а именно:

Охраната от въпросния трабант била снета своевременно и след предварително оповестен търг, в законните срокове, бил отдаден на спечелилия търга фуражен научен институт, за изследване на съставките от които е произведен трабанта, по-специално каросерията му, предвид интереса, който представлява от страна на фуражозависимите угоителни животни, гризачи и други такива, в интерес на нуждите на клиента.

Отчитането на дейността на... /не се чете/, завършващо със служебно парти /по старому банкет/, се отлага за неопределено време, предвид снижаване на показателите със случая с шареното прасе Цеко.

На Момата Калинка е обърнато внимание за недостатъчна работа с младите кадри, в случая с двете млади полицайчета, но предвид пенсионната и възраст, мярката е смекчена.

Що се отнася до самото шарено прасе Цеко, има постъпили множество сигнали, от различни региони на страната, че е било засечено подобно лице, с подобни тактико-технически данни, което се е представлявало за бърза пътна-медицинска помощ и наистина е

оказвало такава, в случаите налагащи системата „зурла в уста“, но е използвало задължителния стерилен обдихател.

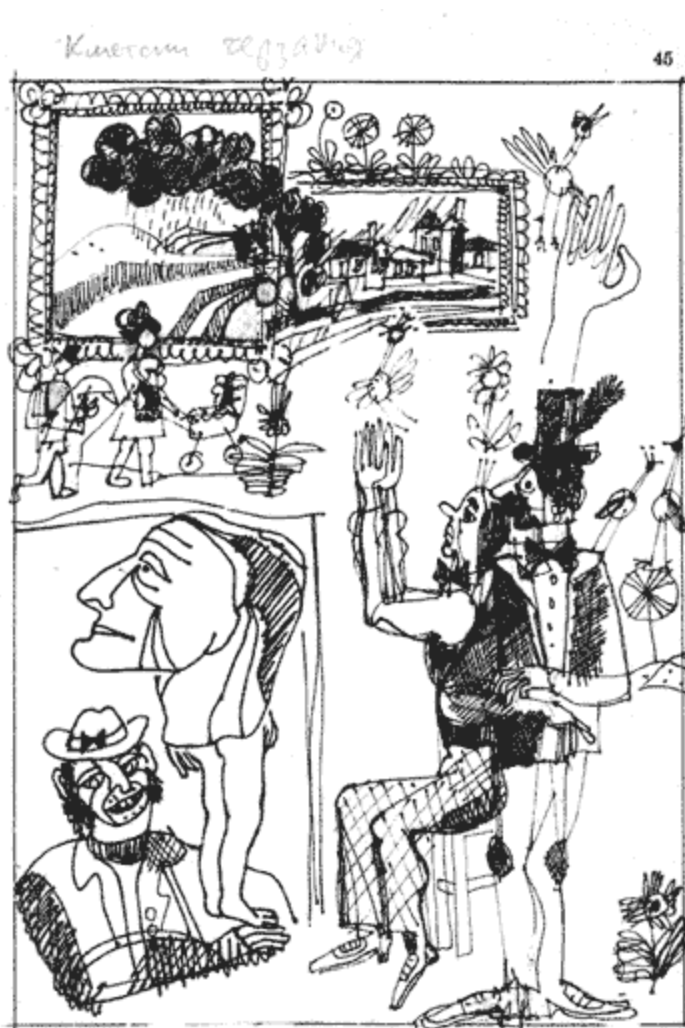
Циганите-електрончици са възстановили алармата против кражба на МПСъта с трите екстри, но отричат да имат пръст в изчезването на бидоните марково вино за служебно ползване, тъй като професионалната им етика не позволявала забъркването в друг бизнес.

Също така си признаха, че именно те са освободили шареното прасе Цеко от бронята, по причини — пречки в демонтажа.

Също така се уведомяват несведущше по въпроса, че в региона стоката се именува по името на стопанина. От тука: стопанинът — Цеко, стопанката му — Цековица, проскубаното псе — Цеко, шареното прасе — Цеко... и прочие цековщини...

Юли 1997 г.

КМЕТСКИ ТЕРЗАНИЯ

Кметът Летков не спа добре тази нощ. Имаше труден ден. Заседава три казана джибри време с Експертния съвет и си претовари кондицията. Аеробният му показател скачаше като курса на долара спрямо йената по време на цунами. Сънят му се мятеше от проблем на проблем, а и възглавницата в Дежурната се държеше недружелюбно.

Така и не разбра сънува ли и кой си беше направил тази лоша шега, да размени входните табели — при влизане в селото и от двете посоки, да са зачеркнатите имена. Ще рече — селото свършваше още преди да е започнало. Това вълнува хората чак докато бригадата цигани, отговарящи за региона по краденето на пътните знаци и табели, не успокои духовете.

Появи се друг проблем: при липсата на входните табели, макар и обратни, вече не се знаеше кое е селото и изобщо дали има такова...

Пусна се слух, засега още непроверен, че нямало вече човек, знаещ кое е селото. Наистина, споменаваше се за едно дядо, което уж на млади години поназнайвало нещо, но не беше много сигурно. Общината също беше в пълно неведение. Първо — по навик, второ — по време на изгарянето на архиви по случай земеразделянето, някой се беше поувлякъл. Обещаха от центъра да изпратят група специалисти и следователи-археолози да ръководят разкопки, дано да открият някакви данни около името на селото, но никой не дойде. Центърът упорито твърдеше, че групата е тръгнала своевременно, като си е взела командировъчни, суха храна за три дни, плюс три колежки-стажантки. Навярно поради липса на пътни знаци се е заблудила. В криминалната хроника, споменаха за подобна група, появила се по южното ни Черноморие, да прави разкопки по плажната ивица, засега безрезултатно...

След изтичането на гаранционния срок за ползване на командировъчните, сухата храна и колежките-стажантки, бе отслужена заупокойна панихида и надеждите за откриване името на селото бяха погребани в общ гроб.

Кметът Летков беше оправен човек. Умееше много и разнообразни неща. Също така много полезни, предимно за него. Дори понякога идваше и в кметството; говори се, че имало свидетели за тази му дейност. Ако не за друго, поне да проконтролира Трите грации — поверения му персонал. Обществена тайна беше, че те наистина имаха нужда от такъв, макар и периодичен контрол, в противен случай или кафето ще изкипят или не дай си Боже, ще го пресолят...

Бащата на Летков беше Летко, дядо му също /както навярно ще забележи по-наблюдателният читател от фамилното име/, също така и пращадото. Навремето бащата Летков научил от Агитпункта, че капиталистите и долните империалисти живеят на гърба на народа и

произвеждат стихийно и безпланово. Налагало им се да горят кафето и житото в локомотивите, да не им падала цената, докато при нас е точно обратното. Не в смисъл, че горим локомотивите в кафето и житото, а в смисъл, че сме планова държава. Поради което сме въвели и Двугодишния план.

Именно през този Двугодишен план било планирано производството на първородното чедо. Бригадирското движение, Национализацията, както и Други мероприятия на народната власт, малко удължили във времето пусковия срок, но още в първите дни на Първата петилетка пръкнало отроче от мъжки пол.

Прогресивният баща го записал не просто — Летко, а модерно и съвременно — Петилетко! Това му име, както и прогресивният произход, водели неудържимо през годините Летков от семинар на семинар, от школа на школа и прочие управленски кръжоци, до поста му на кмет.

Когато задухаха нови ветрове и корекции на ценности, имена и други такива, с цел благозвучие, а и петилетките не се котираха вече, в документациите се появи: Пети-Летко Летков Летков.

Кой знае какви неприятности щеше да си има още кметът Летков с липсата на име на селото, липса повличаща след себе си липси на заплати и прочие кошмари, ако не го беше събудил телефонът. Нищо и никакъв жълт белоградчишки телефон със сапунерков дизайн, а звънеше като автоаларма с три екстри. Някой с гласа на Момата Иринка му донасяше, че по водопровода са пуснали много сладка вода, да не се минава. Водата действително беше много сладка, а и мисълта за Момата Иринка беше също така много сладка. Кошмарът с липсващите входни табели отстъпи в ъгъла на Дежурната, а Момата Иринка се зае добросъвестно да му показва някакъв нов, непознат за него източен танц. Не само източен, а и в съпровод на теменужени дантелки и нищо друго.

След изтеглянето на контингента виетнамски механизатори в родината им, Момата Иринка вече не се разсейваше много и съсредоточи цялото си внимание върху ръководните кадри от селото. Всред тях приоритет имаше, естествено, Кметът.

Летков тъкмо се беше заел да проучва от какъв точно материал са теменужените дантелки и дали са машински или на една кука и телефонът отново го отклони от преките му служебни дейности.

Някой с гласа на Първата грация, която по ирония на съдбата му се падаше и съпруга, предаваше бюлетина за събитията в селото. Бюлетин от тревожен, по-тревожен. Цялото народонаселение, което предвид възраст, здравословно състояние и прочие фактори беше още в движение, се било захванало да разделя селото на зони. С кофи синя, червена, оранжева и други бои маркирали къщи, дървета, стопански сгради и прочие дадености. Демаркационната линия била бяла, двойно непрекъснатата и който я пресечел, щяло да се бие на месо. Изпитвали затруднения при местенето на къщите и трафопостовете — техниката отдавна беше продадена за заплати на разните комисии. Всички леви тротоари се пренасочвали в Източната зона, а десните — съответно в Западната.

Но така или иначе гражданският мир в селото бил запазен. За селския мир нищо не се споменаваше.

Тревожна беше и вестта, че собствената му леля Лалка майсторяла от покривката за деловия президиум чучело, което ще изгорели на площада. Още по-тревожно беше, че чучелото поразително приличало на самия него — кмета Летков.

Лидерът на селото не издържа на напора на събитията и този път действително се събуди. Съвестта му имаше дъх на прокиснали джибри. Изведнъж си спомни името на селото — нямаше страшно, заплати ще има!

Отвън денят напираше с назрелите си проблеми и познат глас:

— Петилетко, леля, ставай да ми позираш за чучелото! Трябва да му нанесе заключителните щрихи, дано да сколасам...

Януари 1997 г.

ТОРНАДО

За първи път видях торнадо през осемдесета. Беше краят на ноември, а Хюстън още беше нажежен до бяло. Бях истинско „Русенско варено в собствен сос“ и се чудех накъде да се измъкнем през уикенда на прохлада.

Пловдивската майна Пиню звънна по същия повод: „Забравихме се бе майни — вика — зажадняла ми е душицата за родна реч

О'Майна, сладка... Да ви вода с Чуретата на фишинг (риболов) в Галвестон? Прохладно бризче, много баровско, с моя ВЕН (микробус) за елитни майни: барбекю, мокър бар, спално отделение за попалавите... О'кей?... О'кей!

Това в срядата. В четвъртъка майната Пиню звъни спешно: „Майна — вика — едни мексиканци се навъртаха наоколо, тази нощ ВЕНът отпрашил... малка корекция в програмата — вика — всеки с колата си... О'кей?... О'кей!

В петъка майната Пиню звъни: „Майна — вика — от Полицията се обадиха, ВЕН-ът бил на границата с Мексико, на Рио Гранде в Ел Пасо. Трябва да го приберем! Има-няма, майна, хиляда майла, сам да си — жива скука. Хелп, майна! (помощ!). Хайде да караме уикенда на път... Ще се отбием в Сан Антонио, в Дел Рио, Алпайн, ще се наприказваме на български, майна. Чуретата ще ни заведат с техния ВЕН, на връщане — жените с него, ние да си чуем мъжката приказка... О'кей?... О'кей!

Няма да ви разправам, ходили сте до Ел Пасо, знаете: дива красота, камънаци, морени, кактуси по три-четири метра, земята — тъмно злато, като изгоряла нашенска ливада, небето — екарисаж. По асфалта миражи, кола до кола, климатичната бръмчи, наливаме се с ледена диетична немска бира и спомени, спомени, спомени: „Помниш ли, майна, лагера във Виена? Големият там се роди, спеше в чекмеджето на шкафа, жената коскодхамити лекар — носеше цукалите в болницата...“; „А ти помниш ли как мина границата с паспорта на братовчеда...“; „Ей, голям страх... Помниш ли... помниш ли... помниш ли...“; „Как да не помня — на сън още скачам...“.

Следобеда късно финализирахме пред граничната каменна къщурка, направена нависоко и открито, да се вижда от „мокрите глави“ (преплувалите без паспорти през Рио Гранде мексиканци), да не би случайно да налетят на патрул. Едно потно началство с огромен корем и пищов апатично разпъждаше мухите от бюрото си за сметка на плешивината простираща се между веждите и врата му. Предаде ВЕНа и препоръча да не пътуваме нощем, а да си хапнем печено кабритос (козленце) в хациендата преди Сиера Бланка. Ако бил на наше място... така и направихме: поляхме тексаския кабритос с калифорнийско вино и сладки приказки на гръмогласен български.

Жените ни, допрели съзаклятнически глави, конспирираха нещо и по навик не ни чуваха...

„Е, това е майни — вика Пиню — вижте хациендата в какъв оазис е! Цяла Америка е една пустиня, пълна с оазиси! Правени от инициативни и свободни хора. Мене, майни, ме пращаха там дето не ми е мястото — по бригади и школки лагери, разпаряха ми крачолите, че били «суинг», стригаха ме като овца, че ми била «биитълс» косата, запасваха ми ризата, че било хулиганско, а после милиционерите, дето ни гонеха, си направиха униформите такива. Смачкваха ни самочувствието... тъпотия, майни, тъпотия... Затова сме тука: бачкаш — имаш! Свобода! Мъчно ми е за Българийката, не за тъпотията!“

Сутринта, по път, радиото ни надвика: появило се торнадо. Засмукало толкова и толкова коли, хора, стока... Наводнило Корпус Кристи... Да бягаме, че лошо...

Чурето си призна, че откак се помни, все някакво торнадо го гони, а-а! — да го стигне, да го засмуче, омърхолеви и изплюе... и показва двусмислено следващата ни кола, карана от жена му.

Почерня, небето се вирна високо, високо — стана страшно като в холивудски екшън. Окото на торнадото се вторачи в гърбовете ни като Циклоп и Франкенщайн едновременно и подгони трафика-потока коли със скорост доста над лимита. Една фуния от пясъци и какво ли не, се виеше като злия дух от бутилката, правеше шахматни заклинания, движеше се като коня или офицера — с цел да ни матира.

Така и не се отбихме в Сан Антонио с прохладните паркове и мексиканските специалитети, били сте там — знаете каква екзотика е. Профуча покрай нас и клекна под торнадото...

Пиню зае зад волана комична стойка „Формула 1“ и се хилна: „Майни — вика — бягайте да бягаме, че да знаете какво ми мина през ума: Представете си, торнадото ни застига, засмуква ни барабар с колите и жените ни, върти ни по архимедовата си спирала, вкарва ни в орбита, губим ума и дума и хо-о-оп! — ни изтърсва пред МВР-ето в София... както сме по шорти, с извадени ризи, с дълги коси... с американски коли, с пищови в жабките...“

Чурето се задави: „И ни посрещат с хляб и сол... за дълго време!“; „Язык за подготовките, фалшивите паспорти, толкова страх и уншкения, лагери, миене на чинии и коли, правене на пици, ами дето проявихме бизнес инициатива и събирахме месеци наред празни

бутилки от кола за да ги върнем и направим пари, а се оказа, че никой не бутилира втора употреба...“; „Язык за всичкиятруд, изпити, имидж, яхти, коли, къщи...“

Торнадото изглежда чу, сепна се, смили се, свърна встрани и отпраши към Мексико...

Това ми беше първото торнадо, второ нямаше. Тия дни ми звънна пловдивската майна Пиню. Сетил се нещо: „Майна — вика — забравихме се бе! А не бива! Няма ли да наминете към нас? Много се заседяхте в България!“

Как да му кажка, че цяла България е един оазис, пълен с разни пустини. И в душите! И, че трябва да я заселваме! Който Ииска и който Може! И, че моето Торнадо ме е застигнало, засмукало и... изплюло в моята си хациенда, дето съм се родил...

Как да му кажа, като майната Пиню много добре го знае...

Май 1997 г.

ЮНАК ЛОЗЕ КОПАЕ

Забелязах едно много интересно природно явление, касаещо моята особа или по-точно, части от моята особа. Въпреки една доста обоснована съпротива, щото да не занимавам мисловните си органи с проблемите на опорно-двигателния ми апарат, се наложи да се ангажирам.

Установих, че когато наближи да си копая лозето, възникват рецидиви на отдавна отзвучали болести. Особено в кръста. Както и в раменния пояс. Също в крайниците и прикрепените към тях подробности.

Пристъпих внимателно към това си откритие и, да си призная, с известно подозрение. Дали не се касае за изнудване от страна на някои, надявам се — само на някои отделни органи и в случай, че не обърна достатъчно внимание, да ме поставят на колене и лозето да остане Заложих модулен експеримент, тип уловка, адресиран към невралгичните точки със съмнителна репутация. Високо на глас си казвам „... я виж ти, великденчето превзело цялото лозе! Ще го задуши съвсем, ще си имам проблеми в количествено отношение с винената реколта. Утре — живот и здраве, ще го прекопая аз това лозе, ще види то...“.

Прозвуча съвсем убедително, нали имам известен артистичен талант. Включих самонаблюдението. Мобилизирах цялата си сетивна система. Това беше по време на сутрешното кафе, когато обикновено се вземат важните за деня програмни решения.

Някъде към второто кафе, отдалечен сензор подаде сигнал за зараждаща се болка. Толкова слаб, че в мирно време нямаше да му обърна внимание. Достатъчен, обаче, да разбере, че съм на прав път.

Към обедната ракийка, вече болката се съсредоточи между лявото рамо и лакета и чувствително ме затрудни при боцкането на салатката. А какво е обедна ракийка с опорочена салатка...

По време на следобедната дрямка, лявата ми ръка съвсем се обездвижи. Появи се реална опасност, вечерта да не мога да оперирам достатъчно сръчно със сифона-сода, за да си цръкна шприц в силното гъсто винце.

Засякох параметрите на поражението и за да не се обърне срещу мене, включих експеримента на задна скорост. Фокусирах върху нетърпимата вече болка и с уж небрежен, но школуван глас бих отбой: „... абе, какво копане утре — то сигурно ще вали, я как ме е притегнало рамото! Никакво копане! Какво ти копане след дъжд...“.

До петнадесет минути... и нещо, но в никакъв случай половин час, болката отзвуча, сякаш никога не е била. Вечерта бодро оперирах със шприцованото винце и още нещо.

Сутринта си мислих само за странични неща. С подчертано еротично съдържание, за тонус и акумулиране на енергия. След последната глътка кафе, уж случайно минах покрай мотиката, без да я погледна, с многократно отработено движение я грабнах и на бегом се изнесох в лозето. Докато тъмните сили се окопитят, бях отхвърлил доста от копанта...

Оказва се, че в теоретично-психологичен план съм добре подготвен. Зареден с ентузиазъм и добри намерения. Без да съм груб материалист, отчитам, че доброто ми лозенце се държи добре. Бяло винце, червено, ракийка, че и конячец. Дава благинки, но си иска грижите.

И в инвентарно-практически план съм неуязвим. Зареден съм с цял набор мотики. Една през друга по-хубави. Имам мотика, шарена като хурка. Една кокетна „Солинген“, както и една, на която сестра и служи в етнографски музей. Също така, две с двойно амбриране, проектирани за тандем. Една, доста тежичка, полуавтомат — достатъчно е да я повдигнеш, сама пада... Най-добрите, разбира се, са от „Заводите Круп-Вятово“ — център на циганската ковашка манифактура.

Всички мотики са заточени по водещи технологии на „Жилет“ и „Шик“, с миниъглошлайф, холандско производство, шайба номер осем, при дванадесет хиляди и петстотин оборота в минута!

Ако се използват за бръснене, биха възникнали известни затруднения, предвид дългият им сап-дръжка от липово дърво. При съответни тренировки, би могло да се получи бръснене, но на съседа, което носи известни рискове. Затова фирмата препоръчва, така заточените мотики да се ползват предимно за копане. Тогава именно, сапът им е особено полезен и подходящ. Например за подпиране.

Специално за моята практика, имам разработена технология за рационално подпиране. При дълга и изнурителна работа, каквато е копаенето на лозе, копаещият, който не е от желязо и за него няма резервни части, се нуждае от кратък отдих. Постъпваме по следната схема:

Металната част се застопорява долу, ниско в прегръдките на майката земя, с тенденция за неопределен по време престой. Острието е ориентирано северо-източно, по посока на откриващата се панорама, на сто и осемдесет градуса спрямо подпиращия се. Изящно

изработеният сап-дръжка, възлиза вертикално, нагоре, само с три градуса отклонение, по посока брадата на индивида. Небрежно кръстосаните ръце с лекота поемат тежестта на наклоненото тяло, като при това, върхът на сапа надеждно лагерува в отрудената длан. Краката са изнесени на задна позиция. Ако спуснем отвес, той трябва да е ъглополовяща на така образуваната фигура. Погледът е като на активно почиващ, между два трудови подвига. Продължителността на тази поза е право пропорционална на здравината на дръжката-сап.

Забелязал съм, че когато съм с мотика в ръка, редовете изведнъж стават много и дълги. Иначе лекият и изящен инструмент след кратка употреба загрубява и започва да се държи некоректно. Изплъзва се без предупреждение, хвърля къчове, като се цели в левия ми пищял и разширената вена. Това съвпада с недружелюбните обноски на околната среда. Точно тогава ще се намери някой неидентифициран обект да ти пролази във врата и да ти раздвоява лоялността...

По времето, когато особено трябва да се внимава, щото бръснещата част да не скъси с няколко номера гумените ми цървули, се обажда и приспаната от експеримента болка. За известно време може да не и се обръща сериозно внимание. Препоръчително е да се тананика класическото: „... юнак лозе копае, ахмак вино пие...“, стъкмено по мелодията на квартетното адажио от „Лебедово езеро“.

Оп-па-ла! Кръстът! Сецна се! Знаех си, всеки с кръста си и аз с моя! Вече мотивирано, подпрян удобно на любимата мотика, мога да отдам дължимото на разкошния пейзаж, амфитеатрално разположен в краката ми. Това е предимството, да имаш на баир лозе! Скрытото за наведения копач, е така щедро за любознателния надарен, умело подпрян, наблюдател.

За непрофесионалното око пейзажът е тривиален. Рамкиран отляво и отдясно с бетонните колове, отдолу с телта и гъстите филизи на лозите. Отгоре няма рамка. Облаците влизат и излизат от картината както си искат. Колко авангардно! Изглежда спазват някакво художествено правило, защото винаги са убедителни, връзват се добре с околната среда. Понякога звучат експресивно, драматично. Бравурно рошави, с абстрактни форми, невероятни цветове, изпраскани направо с шпаклата. Или с грубата четка. Скалите — непредсказуеми. Всеки път различни. Насечени — направо с гъста паста... Къщите на селото кротко си пасат ниско долу до реката. Мостчето и то — хем

сладникаво, хем истинско. Зависи кой ще го пипне. В ръцете на някой по-втора ръка художник, не му мърда кича... В наши ръце, обаче, къде ти — хем четливо, хем модерно. Има да се кокорят... Е-е-ех, сега да съм художник, а не копач!

Мислено посягам към мотиката. Мислено кръстът ми се съпротивлява. Порочното ми въображение диктува: „... при такива ситуации е препоръчително болното място да се масажира чрез тъпчене с боси петички от маце в горния курс на близката гимназия...“.

— Ще ти дам аз на тебе, едно маце! — подвиква доброжелателно една бяла кърпа, мяркаща се няколко реда по-навътре в лозето. Кърпата си копа без проб-леми с кръста и чете мислите ми от разстояние. Това последното — безпогрешно и вече тридесет години. Позната ситуация...

— За къде си се разбързала?

— Ами виж кое време е!

— Кое?

— Ракиено, кое!

Кръстът внезапно ме отпуска. Мацето с босите петички нацупено слиза от болното ми място. Обидената му муцунка минава на заден план.

— Ще го мина с мотофрезата.

— Кога?

— По мотофрезено време...

— Бива!

След като и в най-смелите си мечти не успях да електрифицирам някоя от елитните си мотики и по този начин да я включа на автомат, се снабдих с мотофреза. От немай къде... Да ровичка с проектната си дълбочина от петнадесет сантиметра, да ме спасява от така наречения „гюрлюк“ — бурени и плевели. Сушево, несусево, друго я вирее, я не, за гюрлюка празно няма! Сочен, буен, да му се ненагледаш. Само мотофрезата му идва отхак! Така е в рекламните клипове. Върви си тя и си подсвирква последния топ-хит от емтивито. Икономична, практична, здрава, ровичка си, да ѝ се ненарадваш. Човекът-оператор, прикрепен зад нея е почти излишен. Ей тъй, просто си върви, натоварен само с контролни функции. Земята след него като каймак. Дълго време — никакви плевели!

Съдбата ме срещна с мотофреза-пловдивчанка. От ония, дето са връщани от много панаири. Двигателчето — американско, по японски лиценз на „Кавазаки“. Само като го погледна и заработва като шевна машина „Сингер“, едни такива ситни бодове, не шие, а бродира... няма туй-онуй, има-няма бензин, трака. Ясно, че японо-американската дружба е наред...

Българската част — железарията, обаче, не е на същото мнение. Само като си помисля за нея и се разпада. Още при покупката се наложи да я актуализираме. Навярно ми се е паднала фрезата-макет, с толкова бутафории беше нагиздена. Заменихме, каквото можахме с подръчни и подкрачни материали. Изцяло влезе в употреба един детски конструктор на сина ми от предучилищния му период, пружините на едно походно легло оенде производство, както и бракувани детайли от „Волга М-21“ и сешоар „Фьон“. Външно заприлича на модерна скулптура от Георги Чапкънов. Но само външно. Вътрешно беше жив дявол, своенравна, с тежък характер. Ни се води, ни се кара. Също като тъща ми — сестри да бяха, нямаше така да си приличат. Малко само да се разсея, да притъпя революционната си бдителност, току ще ми прищипе болезнено прасеца или ще ми повлече крачола. „Сингерът“ ще започне да прескача бодове и да къса конца. Веднъж ремъците ми повлякоха лявата китка и я прекараха през всички водещи шайби. Сега пръстите ми са изящно издължени като на виртуоз цигулар или гинеколог, докато на дясната ми ръка са като на тракторист с втора специалност касапин... Няма да ви описвам, за да не ми падне съвсем рейтинга, как на заден ход ме набута в бетонния резервоар за бордолезов разтвор, който пък отдавна не беше ползван и жабунясал колкото си иска...

Ако успея да подкарам пловдивчанката, не ми остава време ни кръст да ме заболи, ни крайник. Виж зъб — да! Стискам зъби и скърцам... Току хукне напред, като на рали, ще направи някоя поразия. Я лоза ще откърши, я ще строши бетонен кол. Има и леви уклони, склонна е към саботаж; боксува, подскача и току забие нос и се окопава като фокстериер.

След близо тригодишно мирно съвместно съжителство, си поопознахме характерите. И аз не съм цвете за мирисане. Заимствал съм от съседите всички лоши думички, ползвани по адрес на магаретата им. Изработил съм си един чудесен шут с гумен ботуш

четиридесет и пети номер, за вкарване в правия път. Има ефект. Пловдивчанката подвива задница — казва се продълбочител — и дълго се държи нормално, докато пак я прихване и хукне.

На връх моя патрон — Св. Св. Четиридесет и пет мъченици, я изтървах. Изтръгна от ръцете ми командния пулт, като бясна фрезира реда на зиг-заг, изви към зелето, накълца го като салата за ракия, прибави му и половин леха целина за повишаване на потентността и прескочи у съседите. Там каква я свърши, не смея и да си помисля даже...

Следите и се губиха цели два дни. Оскъдна информация получавахме само от криминалната хроника. На третия ден се върна кротка, кротка, с два нови болта от „Пежо“, дъх на фалшиво уиски, както и резервоар зареден с безоловен бензин...

Като припалваше изтърси:

— Айм, айм, айм... сори (съжалявам)... пър, пър пър... пър, пър, пър...

Пловдивчанките са така!

Март 1994 г.

ХРИСИМА ОСКЪДИЦА

— Небето се стиснало, едно такози, само една оскъдица у него!
— подхвана разговор Нашу Цецу, в първо лице единствено число, докато се изхлузваше от фургона.

— Нито светлик, нито ръмтоли като хората, нито нищо!

— И нищото му едно такози, само една оскъдица у него...

— Нищо, нищо, ама бая нещо отмъкнаха... от нищото...

- И още мъкнат!
- К'во мъкнат? То няма к'во...
- Няма, няма, ама на. Ако няма друго, бройката ще отмъкнат.
- Ще видя тогази един нощен пазач...
- Че и дневен!
- Денонощен... и снощи цяла вечер.
- Мераклии мно-о-го!

Нашу Цецу и кьорцавата ограда взаимно се подпряха в не много стабилно отношение, досами пътя.

- То и стабилността е в оскъдица.
- Добре, че я подпирам тази стабилност.
- Затова плащат, я.
- Подпират финансово.
- А не съм подпрял, а не са подпряли!

— Бау! — каза Цецув Мечу, нещатната бройка помощник-пазач на Обекта, като обърна внимание към особата си.

— Бау, я! — съгласи се Нашу Цецу и нежно отвинти един кърлеж от бузата му. — Когато ти... вадят кърлеж от едната буза, подложи си и другата, ясно ли е Цецув? — посвети го във вероучението той.

- Дай да видим и раните! Затварят ли се?
- Цецув, Цецув Мечу, дъртъо льо, как те бях отписал аз тебе...
- Дъртъо бил, нам к'во, само с децата играел...
- За нищо не ставал, не ръмжал, не лаел, не чувал, не виждал...
- Само лапал, в тази оскъдица, пенция нямал.
- Бил социално слаб...
- Ами! Социално силен си ми ти!
- Юнак си ми ти, Цецув, дърт юнак!

— Пак се разтреперих, е на! Седмица мина, още не си намирам де мий душевния комфорт.

— Душевен комфорт! След седем вълка на шест кучета и един Нашу Цецу с овцете на пол'вин селу, според реда си за месеца.

— Според реда си за месеца и с пицова на унуката. Уж с капси, пък гърми като топ.

- Гърми, гърми, да плаши саде дъртите овце.
- От гърмела на вълците им се от'таря апетита.

— Най-свирепото куче, на Мокрото, още виси на парцали по драките.

- Не може да го прежали, човекът. И с право.
- Ти уми очите на кучешката гилдия, дъртъо мой, Цецув Мечу!
- Туй немски овчарки, туй каракачанки, туй нам к'ви си...
- Поведе ги като някой войвода, като някой пълководец...
- Като някой... е-е-ей, като нам 'къв... вожд!
- Подвиха си опашките, недните му, изпонахапани...
- Оставиха двама... на дар-перан разчепкани.
- Цяла нощ вияха от яд и злоба...
- Ще ми се мерят те с Цецув Мечу!
- С войводата ми! Ами!
- Ами, я! О-о-о!

Цецув Мечу не беше свикнал на подобни хвалби, какво пък, времето е таково, трябва да си гледа работата. Затова го хранят — кочан царевица на ден. Другото — самоиздръжка. Засрами се, мушна смутено с муцуна стопанина си в прегъвката на коляното и прекоси пътя. Там клекна и вече от дистанция, впери в него верни очи.

Нагоре по пътя, нейде из оскъдицата на светлика, нещо зажълтя и след малко отцеди една „Нива“ на ниска предавка и високи обороти. Хванал волана някак чиновнически, един хрисим чичка подмина Нашу Цецу, на около двадесетина метра несръчно спря и даде заден ход.

— Ще пита нещо, не е тъдявашен.

— Да пита, нали сме хора...

Хрисимият се изравни с Нашу Цецу, засуети се нещо, от непохватност ли, що ли, смъкна другото стъкло и... от упор застреля кучето. Прибра грижливо огромния служебен пистолет и още по-хрисимо си замина.

Нашу Цецу?... Нашу Цецу безпаметно пренесе Цецув Мечу на ръце до фургона, дълго и неразбиращо гледаше невиждащо в оскъдицата.

— Защо, бе хора? Как може бе, в тази оскъдица, при тия вълци...

— Вие хора ли сте, бе хора...

Декември 1996 г.

Трендафорите, увити в него, съвсем на скоро бяха излезли от мода. Не помня точно, дъщеря ми беше ли се родила или тя беше родила вече... Вестникът беше само от външната страна на трендафорите, нещо като опаковка. Вътре, да не се свиват, бяха натъпкани, за съжаление с тоалетна хартия първа употреба.

Вестникът, както споменах, не беше цял — липсваха шапката, уводната статия и резюмето, което беше лошо вече само по себе си. Не можеш бързо да влезеш в епохата и оперативните и характеристики.

Това, разбира се, се отнася за повърхностния читател, свикнал всичко да му се поднася сдъвкано, със съответните коментари и изводи. Ние, слава Богу, спадаме към поколението връщано от много панаири, не му е тука мястото и прочее, та това поколение можем да четем не само между редовете, но и под тях, както и встрани... и всякак. Най-малките подробности ги виждаме под зашифрования им ъгъл и си теглим заключението. В случая подробността не беше никак малка и обхващаше не едно междуредие, а тъкмо четири. Опаковчикът, може и аз да съм бил, не споря, тъй като трендафорите ми бяха до болка познати, след несръчното завиване, като капак беше засукал вестникът като бонбон. При този груб акт, токът по-точно налчето му беше пробил вестника на два от пластове му, на четири реда, на една колонка. Тази именно информация, за посветения, отправяше точно към адреса!

Кой и от коя обществена формация, ще тръгне да си подковава трендафорите, тези деликатни паркетни не пантофи, а перушинки, с налчета, ако не е степ-танцър! Не е степ-танцър! От къде знаем — много просто, Ние ли няма да знаем, че никога не сме били степ-танцър! Налчето, от своя страна, беше доста амортизирано, едноръчно изтрито, главичката на крайното гвоздейче липсваше, поради което хлопаше двусмислено. Тази информация веднага стесняваше възможните варианти и препращаше към един от първите преходни периоди. Още едно доуточнение — нямаме налице шик прищипаните върхове на „а'ла Поанкаре“, значи първата парична обмяна. Парите спестявани години наред, с цел осигуряване на прилична стипендия за следване, след обмяната стигнаха точно за едни трендафори! А чрез налчетата стигнаха до възраст, почтена дори за туристически чепици.

Ето, че без да ползваме скъпия въглероден метод за точната датировка, имаме задоволителен резултат. Обратната проверка, задължителна в такива случаи, също е категорична. Единственият от възможните, но погрешен вариант се самоизключи още на третия ред — съвпадна с пълната липса на пазара на тоалетна хартия, както и във вносната листа по първо и второ направление.

Както и да е — вестник като вестник! С разна информация, а ние мрем за такива. Всякаква и по всяко време! Знайно е, че при пълно затъмнение от към информация, сами си произвеждаме такива, но не е същото. Спомням си, за една позната, която напористо ме информираше през един сушав период. Много се стараеше, милата, та когато премина в друг сектор, опитах да компенсирам със самозадоволяване, но определено не беше същото...

Зачетох едно подчертано с избледнял флумастер каре. Много интересно и познато, напомняше ми на отдавна гледан исторически филм с Кондрад Вайд. Един много мъдър човек с дълга брада и къси гащи много познавал. По това време, ако си спомняте, дългата брада и късите гащи бяха в немилост. Нещо като „Персона нон грата“. Покрай тях и индивидът, който си позволявал този лукс би трябвало да е в немилост. Този индивид, обаче, нали бил много мъдър се бил снабдил със служебна бележка, че уж се снима в някакъв филм, копродукция с Мосфилм! Пък и нали много познавал, все бил полезен Някому. Познавал разни работи; в началото без някакъв определен ред или замисъл, без специална подготовка.

Разхождал се с дългата брада и късите гащи на най-неподходящи за целта места и хоп — вземел, че познаел! Например числата от тотото, курса на долара за понеделник или кога ще има някакъв катаклизъм! Много и често познавал, така сочат данните.

Не щеш ли, веднъж или дважд, може и повече, не се споменава точно, взел, че познал жената на ближния! И от това произлязъл катаклизъм! Ближният бил едновременно влиятелен и злопаметен. Направил така, че късите гащи и пълнежът им да се подвизават от тук нататък в район доста и чувствително отдалечен от светските кръстовища и неподходящ в синоптично отношение. Тук имаше забележка, че продължението следва на шеста страница...

Един по лабилен разказвач нямаше начин да не ви занимава с подробности, като какво има по мъртвите сибирски полета на

въпросната шеста страница. Не, че няма, напротив, зажаднялата за информация душица с удоволствие ще погълне всичко, ще му се наслади, ще го пречупи през ъгъла на неговото си и ще го предъвче за втора и трета употреба...

Ние, обаче, няма да Ви губим времето — направо към заграденото с поизбелелия флумастер.

То не е чак толкова много. Късите гащи и средно дългата проскубана брада, а тя е точно такава, защото още в началото на новото местопребиваване я опасли стадо прегладнели молци, та много мъдрият човек станал още по-мъдър. От една страна дето натрупал ценен опит от гореслучилото се, от друга, че започнал да се досамообразова. Затова — време — дал Бог. Също и консултанти, попаднали по различно време и причини по тия непривлекателни места. Веднага трябва да се подчертае, че условията били къде-къде по напредничави от тия описани от Даниел Дефо.

Много, много ценни неща усвоили Късите гащи, под каквото име бил познат в района. Когато след неопределен период от време, било от носталгия, било от „външни причини“, се наложило отново да се придвижи в изходните си позиции, вече имало на лице едно лице с универсални и донякъде извън земни знания. Светските академични познания се кръстосвали и допълвали с векове натрупан умствен багаж на тайнствени хималайски мозъци, снежни човеци и шамани плюс хармонично съжителстващи източни религии. Тази информация беше набрана с получер петит, следваше редакционна бележка в курсив, че ето на, след едно „тъй дълго отсъствие“ (имаше такъв френски филм с Жорж Уилсън и Алида Вали), ще имаме щастливата възможност и прочие и прочие...

Въпреки годините изтекли от първата ми среща с този вестник, приблизително равни на годините, на които съм бил тогава, всеки детайл ми е отчетливо пресен и пред очите:

Пътувах с експреса „Синия Дунав“, във вагон-ресторанта, от началната до крайната спирка. Всичко около седем часа. Това разстояние съм го минавал откак се помня като човек, до сега — многократно и с различна тяга. Било с мотоциклет, различни коли — леки и товарни; автобуси, самолети, пътнически, бързи и експресни влакове... Но най-най-бързо и неусетно съм пътувал с вагон-ресторант! Докато влезеш във вагон-ресторанта, докато намериш

място, докато поръчаш и изпълнят поръчката, докато повториш и... вече си пристигнал! Да не говорим за разните чешити с които можеш да разговаряш като равен — чешит с чешит. Никаква дискриминация на каквато и да е основа. Свободно място имаше до един очукан, но явно и отракан чешит с къси гащи и проскубана брадица. Точно така — познахте — Нашият човек! Много ми се зарадва. Нея година пазарът беше наводнен с унгарска палинка, сиреч ракия, в няколко десена: силва палинка — сливова ракия; барацка — кайсиева; черешня — от череша, както и нещо като джин — хвойнова ракия. В половин литрови шишенца, с добри вкусови качества, сравнително евтини, какво му плащаш... Сега си пия гроздова, но тогава само водка, че имаше дъх на общуване с медицинска сестра. Всички други концентрати пренебрежително определях като одеколони.

Като всеки уважаващ себе си, добре зареден ресторант, този също имаше само два вида концентрат: унгарски сливова и кайсиева! Това беше знамение! Предопределение! Маса, двама с една цел, после четирима, люлеене насам-натам по трасето, скучен пейзаж... Казах „после четирима“ — но който е пътувал с експрес „Синия Дунав“, знае, че след Плевен и в двете посоки, пътниците от вагон-ресторанта стават като едно семейство, говорят едновременно и дори се разбират, препращат си бутилки, гледат се с умиление и са жива илюстрация, как ще изглежда човечеството след еди кога си, ако оцелее до тогава...

Та, Нашият човек просто на сила ми поръча кайсиева палинка, като за мезе ми разказваше как шерпите отгатак Катманду го посветили в чудодейните свойства на кайсията. Как със шепка кайсиеви сушенки превземали чомолунгмите като едно нищо. Как Хилари, не президентшата на Клинтън, а оня Първият покорител, си правел настойка от спирт и кайсии, което си било чиста проба кайсиева ракия и прочие и прочие... Аз за компенсация му пробутах стария виц, добре сме направили с вноса от Унгария, защото на нашенците им изсъхнали кайсиите, докато на нашенките им цъфнали сливите и можем да преустановим вноса на сливова палинка... тогава именно, след третата или петата, вече не си спомнях точно, кайсиевка — прочетох тъкмо този вестник, интересно как съм го запазил! Колко са били впоследствие палинките, нямам точна историческа справка, но факт е, че Нашият човек съвсем естествено се оказа наш гостенин, факт от

който съпругата ми беше явно очарована, поради което не си приказвахме известно време...

Това съвпадна по време с усилените усилия от моя страна да възприема няколко урока от Нашия човек, уроци които ако успееш да реализирам, ще можех да си медитирам и дори да преодолявам гравитационните закони. Законите, според Него, били затова, да се заобикалят, преодоляват, дори — пренебрегват. Няма ло закон, който да не е бил многократно елиминиран, дори и за съвсем малко, но какво значело малко или много в космически мащаб! Още повече, че съм имал точно такива трендафори, които според както сочела науката, били особено подходящи, ориентирани по земните силови линии и хармонирани с космическия вятър да ме повдигнат на ниво по-високо от средното за квадранта. Трябвало, разбира се, да се съобразят редица технически, чисто изчислителни изисквания. Най-важното от които е горивото, в случая — кайсиевата ракия.

Трябва да отбележа, че бидейки зодия Овен, в плановете си за бъдещето, както и в професионално отношение, все съм хвърчал нависоко. Това си ми беше вроден недъг, като на непоправим оптимист. Съпругата ми, както всяка нормална жена стъпила здраво на майката Земя, е полагала доста усилия да ме връща навреме при нея си. С някакво пето, шесто или не знам точно кое чувство, е усещала когато в мислите си съм подпофръквал от време на време или сегиз-тогиз и със заучен жест, както се дръпва синджирчето на Ве-Че казанчето, ме е отрезвявала. За което съм и безкрайно благодарен!

Нашият човек трябваше да си тръгва вече, по неговите си дела. Преговорихме техническите подробности и насрочихме опита за същата вечер. Тя се случи тиха и светла, до голяма степен интимна, изпълнена с нежна нега. В такива именно вечери се стига до откровения, ронят се сълзи върху нечие покровителствено рамо...

Прехвърлихме горивото в два двулитрови китайски термоса, за всеки по един. Седнахме на пейката плътно един до друг, като предварително я бяхме ориентирали по космическите оси и прегърнали термосите без капачките. Длъжен съм, в името на професионалната тайна, да премълча следващите действия, мога само да кажа, че през цялото време ми се натрапваше някаква връзка с Булгаков и приятелите му Майсторът и Маргарита. Явно механизмите бяха сродни. След като горивото в термоса ми започна да се изчерпва и

мина на резерва, усетих как аз самият някак олекнах. Мимоходом ще спомена, че през описания период тежах точно два пъти по-малко от настоящия. Това сигурно е улеснило експеримента. Видях как връзките на трендафорите ми щръкнаха предизвикателно нагоре, а разхлабеното налче на левия ток завибрира в луфта образуван между мене и планетата. Тръпката беше същата както при Гагарин...

Какво толкова му харесват на соловото летене, не знам! Нещо ме притисна в слабините и сякаш изтръгна някаква топка, която болезнено се придвижи нагоре и заседна някъде в слънчевото ми сплитане. Разплете се, надигна се още нагоре и зае мястото на третата сливица. И до сега си я имам. Изпуснах термоса, от доста високо, вече ненужен. Чух го да изхрусква. Жалко, добро другарче ми беше — много нещо сме изпили заедно... Несръчно оправих равновесието. Значи това било то — да преодолееш гравитацията. Нищо особено, дори се чувстваш нестабилно. Къде, къде е по-комфортно в самолет, има и стюардеси и предлагат разни работи.

Нашият човек явно се стягаше за път, беше заел аеродинамична стойка на няколко метра над пейката и си забождаше крачолите със секретни игли. Стискаше между коленете термоса, вече с капачка. Опитах се да махна за сбогом, загубих равновесие, загубих и него от погледа си.

Впоследствие съжалявах за прибързаното сбогуване, много въпроси останаха висящи.

Колко дълго съм се реял, бях без чувство за време, не знаех и какво искам. Помня, някъде над двора на съседката, същата онази с мъжа с кайсиите, нещо се оплетох. Нещото фактически беше сложното съоръжение на телевизионната антена, вирната високо нагоре, гледано от земята, а гледано от новата ми гледна точка, безобразно ниско — в краката ми. Нещо като вълчи капан за глупави антигравитатори... Трендафорът ми се закачи, нещо ме прободде, уж леко, едвам се въздържах да не извикам, дръпнах, освободих си крака. Запърхах като врабче, загубих тяга и височина. Опитах несъзнателно всички стилове в плуването за части от секундата, колкото да се измъкна от аероторията на съседите и тупнах в лехата с лопуша. Преди да загубя съзнание помня, че чувството ми за вина се смеси странно с думите на отдавна покойната ми леля: „Синко, синко, още на лопуш пикаеш, а си взел да правиш велики дела...“

От само себе си се разбира, че любящата съпруга наруши обета си за мълчание, само и само да ми каже какво точно мисли за мене, че жалко за младостта и снагата ми, отсега като я троя с такива количества алкохол, че да взема да се погледна на какво прасе приличам, целият в кал и лопуш и на всичкото отгоре без една обувка! Добре, поне, че другото пиянде си отишло като отъмкнало термоса...

Не повярва ни дума от всичките ми обстоятелствени обяснения, прошарени с научни термини и клетви за истинност.

На другия ден, обаче, когато съседът донесе ешът на трендафора, намерен закачен на антената, на височина необяснима и недостъпна за нормалното въображение и с цел — скандал, любящата съпруга стана цялата на големи, много големи очи. Какво ли нямаше в тези големи очи!

Същите тези големи, много големи очи, с прибавка от бръчици, по една за всичките тези години, от него ден до деня, когато ме откриха на тавана с трендафоршпе увити във вестника като бонбон, ми казаха:

— Въобще не се опитвай да си правиш пак експерименти! Първо, трендафорите вече няма да ти станат, ще ти са малки! И второ, килограмите ти са вече двойно!

Трябваше да обясня, че горивото...

— И трето, такова количество гориво вече не можеш да носиш! Не си на онези години вече...

Беше, както винаги, права. Необяснимо защо, сприхаво додаде:

— И ако е въпросът, нямаме вече съседки, които да си заслужават риска!

Февруари 1995 г.

ПУКАЛИ

Пешо Пукъла^[1] кротко се държеше о̀ пеша на Пукълката си. Досега друго не беше правил — държеше се и гледаше като пукъл, а и пешът беше голям и удобен. Големи и удобни бяха и кълките на Пукълката; то така и ѝ казваха на друго място — Кълката, като изпускаха „Пу“-то. Слагаха го на друго място.

Пукълката имаше един недостатък: винаги гледаше настрани.

Екстериорът беше нажежен и пренаселен, а Пешо Пукъла не беше виждал досега халюцинации. Изведнъж видя — една дребна,

трътлеста и съвсем неудобна, дори влажна халюцинация. Нямахте и пеш, за където да се хванеш. Имаште и един недостатък: Гледаше право в Пешо Пукъла. И той я гледаше. И двамата се гледаха като пукъли.

Пешо Пукъла кротко пусна големия и удобен пеш на Пукълката и понечи да се хване нейде за халюцинацията. Халюцинацията и тя понече да му подаде нещо трътлесто, неудобно и дори влажно. Понечи, но не би!

Пукълката имаше още един недостатък: както гледаше настрани, се присегна, кротко придърпа Пешо Пукъла към пеша си, съответно към кълките си. А те бяха големи и удобни...

Халюцинацията гледаше като пукъл...

Март 1997 г.

[1] Пукъл — Бухал (зоол.) ↑

КОТКАТА

Котката Винаги е била на Въръжение в нашия дом. В исторически и съвременен план.

Моят родител, на връщане от работа, се отбиваше в халите и купуваше нещо и за котката.

Довоенните касапи и рибари продаваха за символични суми карантия и изрезки за котешка храна. Котката ни го посрещаше през

три улици с вирната опашка. Съседските котки завистливо спазваха дистанция, чакаха техните си стопани. Ескортът тържествено и с достойнство се прибираше в къщи. Достойнството още беше на мода...

Имахме всякаква котка: малки, пухкави кълбенца, дърти котки с бурно минало и сложен характер, елегантни маци и мацки тинейджъри. Както и бойни махленски котараци със съдрани уши и нахапани опашки. Но — винаги, по правило, интелигентни, просветени в санитарно-хигиенно отношение и обезателно-предани...

Поглеждам назад — във времето. Много котка, много нещо:

Въздушна тревога! Вълна след вълна, американските „летящи крепости“ бомбардираха рафинериите в Пloeщ, Румъния. Пускаха и за нас по нещо. Окопите бяха на около двеста метра. Всеки грабваше първата си необходимост, аз — моята: фамилната котка Жулиета. Ромео трепереше в съседчето. Страхът властваше...

Военновременната котка беше възпитана котка, с довоенен морал. Не крадеше, не беше нахална, не си вършеше оная работа на неподходящи места. Знаеше си мястото в класово отношение, в класовото общество.

Следвоенната котка, вече го караше през просото, еманципираше се. Качваше се на главите ни. Имахме един Болшевик. Баща ми го беше кръстил. Беше назадничав елемент — чиновник във външно търговска банка. Ползваше три езика. Като станаха БНБ, ги „забрави“ и опита да учи руски. Стигна до „болшевик“ и блокира. Аз, обаче, бях прогресивен. Знаех кой е Павлик Морозов, кой — Матросов, знаех и как се каляваше стоманата. Да не говорим за Чук и Гек и Тимур и неговата команда. Скиторехме с Болшевик по нощите, по покриви и агитки. Не минаваше без „критика“ и опъване на уши. Това не ни пречеше да се обичаме, хайманлъкът се развиваше...

Помня, учех по история за десетте сталински удара. Болшевик явно скучаеше: дърпа ме, драска ме, нежно и не дотам, по врата и ушите. Накрая взе крути мерки — скочи върху учебника и — ... разкъса блокадата при Яш-Кишинев. Ако беше някой, с друго име, Белене не му мърдаше! За да ме омилостиви, домъкна отнякъде трикилограмов шаран, пълен с орехи, готов за печене. Рушветчийството набираше скорост...

Котката по време на Двугодишния план, както и при Петгодишните, се ползваше от кулинарията на фамилията. Богат асортимент: мамалига, тричав царевичен хляб, булгур, както и вездесъщия боб, единия ден прочетен на тъй, другия ден — на инак, за разнообразие. В деликатесни дни — картофи или кисело зеле. Вегетарианските идеи напиреха...

Отраканата котка, обаче, се подсилваше и с дивеч. Я мишка, я гущер, разбираше и от жабешки бутчета. Котаракът Чой Бал Сан разбрал, че съм регистриран в тубдиспансера — за лоши жлези, от недождане, започна редовно да ми носи прясно уловени мишки. Оставяше ги в краката ми, мърмяукаше и предано ме гледаше в очите. Внимавах да не го засегна с отказа си. Понякога носеше и по някой чатал домашен суджук. В такъв случай въобще нямаше опасност да го обидя. Хайдутлукът пръкваше...

Котката е предано другарче. Сива маца не се отказа от баща ми, когато го преквалифицираха във фукара-пенсионер и прекарваше времето си по опашките, за преоценени кокали и ония бивши котешки храни, станали вече деликатеси. Колегите по кокалена опашка се поздравяваха при среща с отривисто лаене. То им беше парола и отдушник. Сива маца не реагираше негативно на това лаене. Любов! Или — съжалението намираше почва у нас...

Интелигентната котка подлежеше на дресировка. Стимулирана с мръвка /или морален и физически тормоз/, можеше да изпълнява разни номера: да подава лапа, да се прескундя, както и да се изправя на глава. Ако мръвката би била много голяма, сигурно щеше да лети като птиче или да лае... При стопаните и положението беше идентично: научихме се да пеем маршови песни на близки и родни нам езици, да манифестираме с портрети, да размахваме червени байраци и карамфили, да зографисваме сърпове, чукове и петолъчки. Не само за мръвката. Мимикрията лъсна...

Купихме си хладилници и ги напълнихме с шийки, фенери, пушени кокали. Да има! Че не винаги имаше. Котката хвана синузит — носът и все в хладилника. Заглади косъма. Един колега съчини крилатата фраза, че мечтата му била, да е котарак на служба при мене. Завистта се проявяваше под различни форми...

Много котка мина през нашия дом. Която не влезе във валериановите капани на кождерите или не беше изядена от

виетнамците, доживя до дълбока старост. Ще се помнят такива елитни екземпляри като сиамката Люсиена, основала династията на Ламбо Глупака, черната полуангорка Дража, баба на Мяцо, както Горна Цана и Долна Цана. Други се задържаха за кратко, провиняваха се и си ритваха кокалчето...

Връзкаството се завихряше. Ще ви разкажа за Принцеса Мичико. Взехме я от много добро семейство — от директора на средното музикално училище. Също като принцесата имаше бели ръкавички и пантофки. Както и бяло жабо и боне. Муцунката и беше също така сладка. Източните и очички — сладострастно присвити. Мустачките и — не помня, като на принцесата ли бяха или като на престолонаследника... Нямам информация дали принцесата хронически се е подмокряла неволно, но нашата Мичико направо прекаляваше.

Впоследствие музикалният директор направи доброволни самопризнания. Принцесата редовно им поливала мокета, което е и причината за екстрадирането и. Имала е предпочитания към територията под рояла. Особено активна била при изпълнението на „Музика на водата“ от Хендел и „Синият Дунав“ на Щраус...

За това му деяние, както и за други подобни, директорът беше снет от поста си в средното музикално училище и за наказание беше заточен като културно аташе във Виена. Така му се пада!... Но това по-после. Ние още нямахме информация за изпусканията на Мичико. Както нощните, така и дневните. Нямахме и роял, защото не сме роялисти, а убедени републиканци.

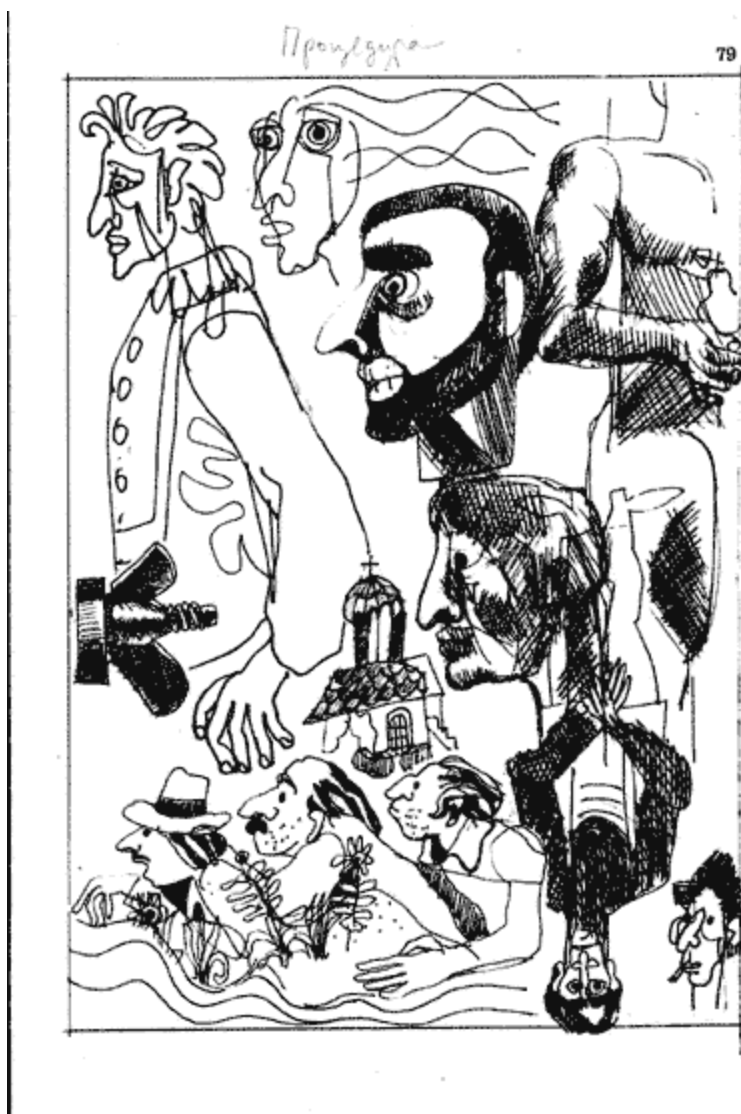
Искахме да превъзпитаем принцесата в гражданка. Принцесата с риск да се изпусне на неподходящо място, замени рояла със стоватовата уредба „Хитачи“ — японска ѝ работа...

Вината не беше в това красиво създание. Голям шанс имало, след пубертета, това болестно състояние само да отзвучи. Нямахме време, както и желание, да чакаме да отзвучи пубертета на принцеса Мичико. Времената бяха други — завързахме и една червена панделка и невинно я подхвърлихме в среда с определено леви музикални интереси. Съвсем скоро научихме, че новия и стопанин е издигнат на висок пост в евролевия, преструктуриран пространствено, музикален живот. Явно принцесата е използвала влиянието на Императорския двор, както и това на Съседните дворове...

Ще завърша, засега, с историята на тази високопоставена особа. Нека не се сърдят гъстите редици неспоменати приятели от котешкия род, споделили както гладните, така и ситите ни дни. Отдали всичко от себе си, за възпитанието на децата и внуците ни, както и нас самите. Нека не се сърдят и настоящите — на въоръжение към днешна дата. Още са в изпитателен режим. Не са доказали добродетели. Нещо простеят, лакоми са, ненаситни, крадливи и лицемерни. Не са екологично чисти и се клепат взаимно. Превърнали са просията в държавна политика. Не ги виня — рожби на времето в което живеем...

Март 1996 г.

ПРОЦЕДУРА

Експертният съвет, покриващ две трети от Региона, заседаваше вече втори казан ракия. Очертаваше се извънредно заседание — предвид особено добрия материал за третия казан.

Експерт Мицко докладваше по религиозни въпроси, а именно: видял с очите си по БНТ, как Бонев и Стоичков пристигнали за сбора в един и същи мерцедес. Малко вероятно било да е по причина —

икономии от гориво-смазочни материали, а и показателно било, че водач на мъпъсъто бил Камата.

На това място Експерт Мицко направи пауза за ефект и докато заседателите гадаеха — какво му е религиозното на известния за всички средни телегледачи новинарски факт, отпи от актуалната за момента партида първак:

— Това ме навежда на следната поредица от мисли: Щом нашите национали, познати като сравнително емоционално-невъздържани люде, показващи по всеки повод вирнат юмрук, подпрян в лакътната сгъвка и приканват към духане на супи, се возят в един и същи мерцедес и а-а, да се прегърнат и целунат, какво пречи да се създаде такъв климат и в религиозните висши среди. А именно: Дядо Максим и Дядо Пимен да се возят също в един и същ мерцедес и а-а, да се прегърнат и целунат... Като оставят вратите на мерцедеса отворени... за други преподобни, а именно: за двамата мюсюлмански водачи. Може при шофирането на возилото да се редуват... Да отидем и подалече, а именно: ако мерцедесът не е показаната по вечерната емисия лимузина, а да речем — микробус, може да се оставят вратите му отворени и за духовните водачи на легитимните вероизповедания и секти. Какво мислите по така поставения от мене вариант за изход от верската криза?

— Да, бе! — каза Експерт Мицко, — по този повод имам процедурно предложение! А именно: Фица Мустака е според реда си козарка и се пече, ама съвсем „нуди“, на поляната под ретранслатора. Разпъдила с гледката група летни стажанти от школата по изкуствата. УЖ свикнали на голо, като я видели готова за позиране, им се отцяло да се занимават повече с изкуство. — Злобничко заключи той. Явно имаше да разчиства някакви сметки с Фица Мустака. — Нашите хора са с по-закърняла чувствителност, няма ги тия глезотии на школниците по изкуствата. Като се връщах от поляната, срещнах групи мераклии за стриптийза, та правя процедурно предложение, за кратка почивка докато заредят третия казан, проведена на поляната под ретланслатора, да проверим на място фактите...

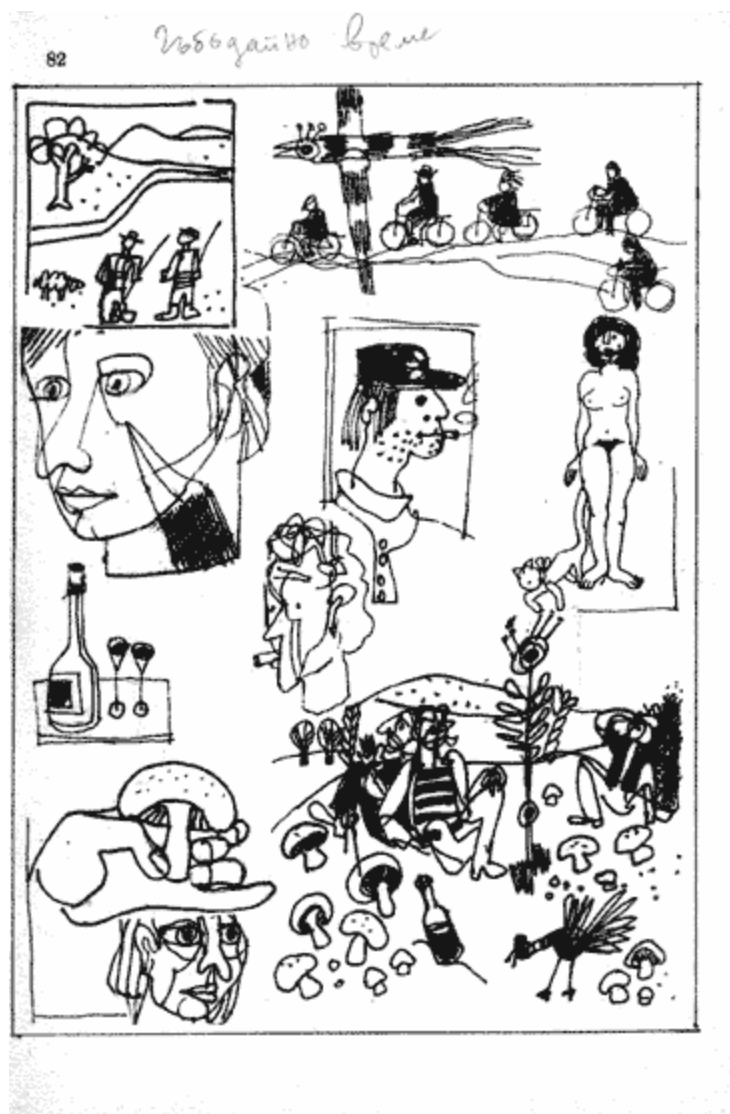
Процедурата беше приета с пълен консенсус, само с едно немобилно, въздържало се дядо.

* * *

Материалът в третия казан възвря и се получи кворум. Експертният съвет възобнови работата си с дебатите по религиозните въпроси.

Юли 1997 г.

ГЪБОДАЙНО ВРЕМЕ

Юнаците бяха трима на брой, а годините им — общо към двеста и двадесет. Приличаха си като родни братя, бяха от една махала, което е все същото.

Единият беше със синьо чело, нещо което предстоеше да се изяснява. Вторият куцаше с двата крака едновременно, значи беше Патето. Третият — на него всичко му беше разбъркано — Миксерчето.

Три дни и три ноци ги въртяха колената, лактите, също така двата ишиаса и трите дискови хернии. Всички признаци за начало на гъбодойния сезон бяха на лице. Решиха да изпратят разузнавачи и тримата се писаха доброволци. В къщи скучаеха. Докторите им бяха изпоназабрали всичко. Също така, бяха се разбрали да не се делят докато не отупат праха на камбаната. Дори и тогава, останалите щяха да поемат функциите на дезертъора...

Юнаците знаеха всички гъбодайни места в района. Практически целият район си беше гъбодаен, но някой райони от района — по! Целият им живот, без войниклъка, войните и запасите си им беше в района...

Из въздуха, освен популярните аромати на дезодоранти от фитоскалите на водещи фирми, се долавяше и дискретния мирис на медалион с гъби както и на полска печурка „ал’англе“. Разбира се, с чисто масло и върху тенеке. Юнаците кихаха спорадично. Навярно от черния пипер, къде ти гъби без черен пипер...

— Да ти кихна на гъбите! — каза юнакът със синьото чело и кихна съучастнически. — Стигнахме!

За невъоръженото око мястото си беше като място. Поляна с нежна, пънкарски подстригана от овцете тревица, заобиколена с клечато, букетче саморасляк салкъм, другото драка. По клечатото и драката можеше да се събере вълна, колкото за един ляв чорап. Това, за разлика от Пътят на коприната, беше Пътят на вълната...

Юнаците припряно разчистиха мъха от един невидим до момента камък. На „ай — рууп“ го отместиха и откриха нещо като тайник. Миксерчето застана в основен стоеж, задържа така, приклепна сърчно като новобранец и измъкна поцинковано сандъче от патрони. Капакът му като зърна юнаците, се засмя и сам се отвори. Вътре невинно се гушеха бутилки от „Швепс“, пълни с ланшна пращинка, както и буркани с разна туршия. Устата им правомерно се наляха с предчувствие.

— Само по един пълнител! — напомни Патето — Работа ни чака!

Природата изведнъж се отпуши, сякаш досега беше запряна. Птичките запяха едновременно всички песни дето ги знаеха. Де що буболечка имаше, тръгна за нанякъде. Животът шурна. На разни места, разни доктори — забранители повдигнаха безпомощно рамене...

След третия пълнител, в пълно мълчание — да не тревожат природата, юнаците вещо върнаха всичко по местата му, прикриха следите и продължиха нагоре. След допинга крачките им се подмладиха с по две петилетки. Патето правеше героични усилия да не изостава. Не беше трудно, на другите дроселите им не подаваха редовно въздух. От време навреме се налагаше и да източват от охладителните си системи антифриз. Изглежда прекалиха, някаква лампичка замига червено, трябваше да се долива. Това съвпадна с достигането на Палав бряст.

Какъв бряст, какво чудо! Жива история, а история на сухо не върви. Миксерчето лумба на четири крака. Патето като с телефонджийски кънки и пъшкане се изкатери по него. Протегна нагоре ръце, напипа невидима хралупа и затегли някаква връв. Бавно, като при свещенодействие, измъкна петлитрова тубичка и мрежа с домашни консерви. Почти не се чувстваше липсата на хляб. Само в едната консерва дафиновият лист и бахарът бяха дошли малко множко. Затова пък желираното пуешко месо добре смазваше и винцето се хлъзгаше без морални задръжки.

— Спомням си тази гъмза от коя партида е... — започна синьочелият.

— Първо си признай от къде е синьото! — почти едновременно контрираха съюнаците. Не се беше случвало толкова да им търпи търпилото.

— Нищо особено! Както си Вървах кротко, асфалтът изведнъж се изправи и... ме халоса по челото. Нищо не бях му направил. Той пръв...

— Той пръв, казваш! А имаше ли преди това отегчаващи вината обстоятелства?

— Ами, като не помня. От удара ли, що ли... пълна амнезия...

Решиха за сега да отложат разследването. Ще назначат тричленна комисия, ясно коя, в срок от три години да проучи... а за сега, хайде на здраве! И пак...

Палав бряст помнеше много неща. Вързани люлки: бебешки, за люлеене и за любене... ха, на здраве! Слънцето започна да се престарава. Загря земята до горната гъбодайна граница, без малко да саботира дрямката на юнаците. Добре, че не се поддаваха на

провокации. Бяха печени. Дрямката ли беше продължила над средната за сезона, или гъбите наистина никнеха като гъби, та когато се събудиха юнаците, се намериха сред самодивско хоро от гъби. Едри като гаванки, печурките бъкаха между тях, като ги подбутваха да си осигурят поле за изява...

Полянската печурка от района беше една разкошотия. Твърда и тежка, отгоре бухнала, кремаво бяла, отдолу розовка, досуц като девича гърдичка. Също така нежно хрупкава, за който си му разбира... Глупакът я ще я препече, пресуши или нещо още по-глупаво. Интелигенцията пък я обичае „натюр“, с прясно сиренце...

Но на въпроса — нищо особено не бе се случило. Всичко си беше според както сочи науката. Това занятие многократно е преигравано и всеки детайл е отшлифован. Всеки си знаеше задълженията и действаше уставно. Миксерчето се отправи в североизточна посока с цел доставка на тенекето. Синьото — щото така си му викаха, синьото петно нито му беше за първи път, нито за последен — тръгна на северозапад. На около една цигара разстояние трябва да има в един шубрак бяло вино. Резервата е на две цигари в същата посока. Гъбата си иска бялото вино. Патето като най-немобилен, се зае със съчките и огъня. Разви от дисковата си херния двуметровия шал, подарък от грижовната съседка и го застла като походна софра. Сръчно приготви първата партида за „ал’англето“. От кутийка „Нивеа крем“ мазна във всяка гъба краве масло, а от алуминиева шпула „Валидол“ — ръсна чер пипер...

Бялото вино много точно пасна с гъбите, познаха веднага от кое лозе е и кой го е правил, лека му пръст. Добър човек беше, разбираше от хубаво вино...

Отляха, за Бог да прости...

Синьото се загледа хилнат в шала-покривка:

— Пате, как си с онази работа?! Ползваш ли я?

— Коя? А, а, а... Ами! Качил съм я на тавана. При вехториите...

Е, ако случайно потрябва, знам къде е...

Самотно облаче гъбодайно подпикна някъде в страни... Разбързаха се. Бутилката и бидончето дискретно хлътнаха в хралупата. Време беше да се уведоми щаба. Миксерчето извади мобифона от пазвата си. Трудно набра номера, имаше проблеми със зрението. Цифрите бяха ту мътни, ту двойни.

— Синко, много гъба, много нещо! Доведи корпуса за бързо реагиране!

Каквото можах юнаците, свършиха го! Бяха трима на брой, но „Велик е нашият войник“ гърмеше като цял взвод...

Младият набор пристигна с коли, ремаркета и ентузиазъм. Бързо и сръчно отвориха доста работа за женския батальон. Засякоха и повишен блясък в очите на юнаците, повод за разбора на вечерната проверка.

На същата тази вечерна проверка юнаците най-после запознаха младия набор с картата на „минните полета“ в района. С точното обозначение на всеки заряд, от кое лозе е, година на производство, сорт, градус, както и кое за какъв повод и мезе е подходящ.

Оказа се, че районът е гъсто „миниран“, като имаше погребни още от времето на акцизните проверки, добре стопанисвани и регулярно попълвани. Получи се пълна приемственост.

Някъде към полунощ съседните селища регистрираха тътен, по нещо напомнящ на „Велик е нашият войник“, изпълнен от огромно войсково съединение в съпровод на оркестър гаубици — осма степен по скалата на Рихтер...

Материални щети и човешки жертви нямаше. Напротив!

Май 1995 г.

ПЕТЪЧЕН САЛОН

Гостоприемната на Фанчето с право се гордееше с резбованата, тежка разтегателна маса — виенска изработка. Масата, от своя страна, помнеше и по-добри дни, в смисъл на много и все важни гости, благоговеели авторитетно около просветеното и великолепието.

Днес „Виенчанката“ бе гарнирана със собственоръчно плетена на една кука и момински блянове дантелена покривка; апетитно

накачулена с разни вкусоции — чинии и чинийчици; задъхващ се от багри есенен букет; разточителна откъм асортимент фруктиера; както и едно скоклесто, от релефно стъкло шише с домашен ликьор.

Беше петък — денят на Петъчния салон на Фанчето. Децата и внуците ѝ, за този ден осигуряваха „терен“ за постоянното присъствие на кръжеца „Златна есен“ на любимото си бабче, който — уви! — оредяваше с всеки изтърколил се Божи ден...

Около масата стилно и възпитано съзаклятничеха „дванадесетте апостола“ — полагаемата и се дузина резбовани, тапицирани столове, с особено завишени облежала и отговорности. На два от тях, сякаш пренебрегнали предпазните колани, климаха с реална опасност да се изтърколят на по острите завои на разказа ни, два екзотични... кактуса.

Първият — самата Тя! Титулярката на дома, фамозната, ненадминатата експертка и професорка за редица поколения скопосни домакини; говоряща и демонстрираща „Книга на домакинята“ — разширено, допълнено и преработено издание! Неизбежните неволи на третата възраст, серията от операции, болезките, нагревките, процедурите, че и този бастун — не можаха да я пречупят, да разрези тези петъци и — както обичаше да казва — беше винаги „шен“. Самата Тя! Като меко натъпкана, удобна и любима перушинена възглавничка, във високо закопчан източен халат от копринено кадифе, със златни сърмени орнаменти...

Вторият кактус — по-екстравагантния — беше съученичката и и доверена душеприказчица — Райнето. Дължни сме да уточним, че Райнето беше по-кактус от Фанчето. Ако Фанчето беше топчест, с меки бодлички — повече под носа и брадичката, отколкото на темето, то Райнето си беше дългнест, плосък, с много лика и от тези, дето няма мексикански филм без него, с шипове каквито може да има само една заслужила тъща с трима непоносими зетьове... Представете си такъв кактус с воалетка под виолетово-индигова касторена шапчица „а'ла Грета Гарбо“, силно напудрени и начервени — лице и надиплена шия с няколко реда гerdани. По-надолу опитния моделиер само беше внимавал да не разпори о някой от бодлите фината материя на ефирната официална рокля с атлазена подложка. Да ме прощава Господ за мнителността, но подозирам, че този тоалет е бил замислен и дебютирал в далеч по-ранни времена, при друга възрастова категория на приносителката... Злоядото и изражение придаваше

лъжливо впечатление за нещо себично, отречено от светските съблазни, обречено на пост и молитви и стерилно. Всъщност Райнето си беше много обична, Жизнена, ненадмината вицажийка, като не прощаваше и на себе си... Навремето си беше доста плодovита — дала бе живот на огромен клан от дъщери, синове, съответно зетьове и снахи, внуци, внуци, та и правнуци...

— Нали знаеш, Фанче, че съм Бич Божи за моичките! Имам си схема по която ги посещавам, горкичкше... И ги оцастливявам!... Представи си!... Хеле, зетьовете — като ме видят, дъхът им спира. Толкова години вече, не могат да свикнат с изображението ми... То — и аз като се погледна получавам нервни кризи... Тях като погледна — всичко си признават без бой!

— Хайде, хайде, на други ги разправяй, Райне — нали ви знам, как си те обичат: „... Маме Райне, тъй, маме Райне, инак“... без Райнето не могат!

— Маме, маме, мамка им!... То пък едно Райне — на крокодил съм замязала. Вчера съм залъскала сребърната табла, дето ми я подари за сватбата. Като лъсна... и ми се окикери един образ... веднага ми излязоха киселини! Никак не си импонирам...

— Хайде, хайде, на други ги разправяй, Райне — пък и кой те кара да се оглеждаш в таблата! — „успокой“ я Фанчето.

— А, ааа! И те не си поплюват. Замръкнах в малката щерка; какво ме заядоха, какво ме задъвкаха, цяла нощ съм се мятала и... разни кошмари...

— Помниш ли, на матурата ни се падна Нютоновия бином! Знаем го, пък не мога и не мога — кошмар! Цяла нощ!... Добре, че на разсъмване ми подсказа учителят по гимнастика, беше в комисията, не му помня името — дето го убиха през Първата война...

— Ма, Райне, че той и на мене подсказа тогава, хубавеляк беше, че и ние бяхме едни хубавелки, коет' си е, право си е!

Хубавелките се отнесоха нанякъде си, някога си, навярно с някого си. Нещо там — със шестдесетгодишна давност се преплиташе, отплиташе, заплиташе и сигурно щеше да се наложи, за кой ли път да се уточни, изясни, опрости и прочее... такива ми ти... онакива ми ти... Фанчето почувства, че домакинският и дълг я дърпа за ръкава:

— Ма, Райне, вземи си поне едно сандвиченце... със шунка, саламче, пастърмичка...

— Амии... какво приказваш! — нали ме знаеш, че не съм месарка-пастърмаджийка...

— Едно ликьорче?...

— Амии... какво приказваш! — нали ме знаеш, че не съм алкохоличка!

— Кафенцето е хубаво...

— Амии... никаква кафеджийка не съм — ти поне ме знаеш...

— Поне крушка, ябълчица...

— Амии... Нито съм фруктарка... нито рибарка, нито... фъстъкарка...

Фанчето отчаяна, че най-близката и душичка не ще да вкуси и от там да почете домакинските и вълшебства, хвърли последния си коз:

— Ма, Райне, какво ще кажеш за едно сладко... имам от смокини...

— А! Виж! Може! — Ти поне ме знаеш, че съм голяма сладострастница...

Трябва да си любимец на боговете, за да те удостоят с честта да бъдеш свидетел на такава гледка: мекият кактус чевръсто и почти без помощта на бастуна и без пъшкане, изпълни някакъв неин си ритуален танц — нещо средно между гейша и шаман при жертвоприношение. Златисто-зеленикаво-прозрачната смокина, поднесена в крехка стъклена чинийчица, богато орнаментирана с филигранни мотиви от Бохемия, бе поета тържествено от две дантелени ръкавици и грациозно подпъхната, с помощта на изящна сребърна лъжичка, под воалетката. Там, вече скрита, от погледа на светската суета, бе огледана, помирисана, явно одобрена и нежно и внимателно — на фини дребни отгризвания — погълната.

Изглежда Райнето бе „повлякла крак“ — звънецът изведнъж стана бърлив, дежурната внучка по посрещането пое първата вълна от целувки и възклицания...

Петъчният салон на Фанчето се „завихри“!

Време беше на пръсти да се измъкнем, да предоставим на кръжеца „Златна есен“ да направи вечерната си проверка, да стегне редиците си, да разчепка, разлици и прочее оздравителни операции, касаещи синове, дъщери, снахи, зетьове и т.н. земни твари... Навярно в дневния ред ще намерят място и учителят по гимнастика, последните

избори, и пенсиите, телевизионните сериали... до следващия Петъчен салон, дай Боже да го има...

А на нас ни беше подсказано, да се навъртим... след това — може да е останала някоя вкусотия по виенчанката...

Декември 1995 г.

ГОЛЯМАТА АГРЕСИЯ

Юли е особено агресивен месец, както и август. Септември и октомври — също. Може и част от ноември, но не Ви съветвам. Лозето се прошарва от ранните сортове. Захарността зачервява, позлатява, или както Ви е удобно, бузи. Юлският бисер, Тамянката, Перлата и Кардиналът излизат от пубертета си. След тях и представителите на основния алкохолен контингент.

Тогава именно, започва Голямата агресия — набезите на приятели и неприатели...

Забелязал съм, че приятелите се появяват веднага след последното пръскане и последното копане. Закъсняват най-много до два работни дни, но неработни — никога. Изведнъж неотложните им до тогава ангажименти се привършват, заетостта им намалява до долната граница, могат вече, както казват те, да отделят малко време, че „... се забравихме, бе — не бива да позволяваме на общото отчуждение да хвърли сянка над старото ни приятелство, почерпи сега, по този случай...“. И активно доказват това си приятелство чак до пролетта, докато няколко дни преди резитбата или първата копан, като по чудо „... воизчезват яко дим...“. Отново държавните и житейски ангажименти ги поглъщат за целия активен аграрен период.

Загубите от агресията са от перото на природните бедствия и катаклизми. Нещо като скакалците в Африка или нашествията на хуните. Или съвременната данъчна система. Взети заедно...

Като сценарий набезите протичат тривиално, по стари, изтъркани, но многократно доказали ефективността си рецепти. Пристигат хора, които не съм виждал от години или въобще и — чудна работа, на всички лекарят им предписал гроздолечение или гроздова диета с по кана домашно винце. Не можело с купешко — де да го знаеш какви химии има в него, а на мене ми имали доверие! Също така, сърцераздирателната история за детенце, че и друго едно, приковани на легло, горките! Явил се добрият дядо Господ и им подшушнал до три пъти да се наядат с прясно грозденце, ама точно от моето, та тоз' миг да оздравеят... Та ако може, само по една чанта^[1] да си наберат; да не се притеснявам, носили си щайги в багажника. Пък ако съм извадел и малко старо винце, в тази жега, нямало да откажат но да е с лед.

Също така откривам, че имало невероятно количество бременни, навярно се е разшетал някой особено плодовит, без да взема, нужните предпазни мерки. И на всичките им се поревнало грозденце, само по чепка, инак — лошо!... Започвам да не вярвам в мрачните прогнози за застаряване на нацията.

Хващам се, че ставам свидлив — всяко зрънце ми се къса от сърцето. Ние грозде не ядем. Не, че не ни е вкусно или, че не го обичаме, но на гроздето гледаме като на потенциално вино. Значи ядем

го, но в наливно агрегатно състояние, със съответния алкохолен градус. Дълбоко сме убедени, че ползването му в непреработен вид, в този смисъл, е — да го кажем направо — престъпление! Всяка чепка грозде, всяко зрънце го виждаме като отличен резултат на крайния продукт — отлежало добро вино. А знайно е, че който пие добро вино, познава Бога! Затова, когато видя да се яде нехайно и безотговорно от моето грозде, веднага намразвам такъв човек!

Като си помисля само: рязане — доколко пръта да се оставят на чукан, според силата му, до колко пъпки на прът, според сорта му; връзване — пръта на първата тел, с панделки, филизите на втората и третата тел, с лозарски конци и преди всяко пръскане, както и по всяко време. Веднъж три дни не бях влизал в лозето, заетост някаква. Повиснало, милото, от всякъде — като с човешки ръце, протегнати към мене и крещи за помощ... Като го вържеш както пише в книгите, става като фризирана кокона, да му се ненагледаш. Трябва и да се кърши, лакомци разни. Да не говорим за пръскането, най-малко по осем пъти на сезон, с бордолез, отделно с химиите... То се знае, че циганин без въшки не може, както и лозе без мана няма, но да не е прекалено. Въобще не говорим за акарите, червеното паяче, цигарджията — дето си снася яйцата в листото, прищипва го и го навива виртуозно като пура; гроздовия молец, антракозите, мозайките и прочие и прочие, да не дава Господ!...

И ще дойде някой, дето нито е копал, нито нищо и ще ти го изяде под носа, а ти върви, че търси качествен материал за вино, ако не искаш, да пиеш по няколко пъти промитите джибри на „Винпром“...

Виж — да почерпя с вече готово вино, не ми е жал! Особено хора, дето му разбират. Бавно, внимателно ще разискваме, като какво е, какви са му достойнствата, какво още трябва да се доизкусури,... И така опитвайки, опитвайки, току сме надхвърлили лимита. Защо не!

Има и калпазани. Особено пияниците. Цял живот пият, напиват се, все като начинаещи. Не могат да се професионализират. Държат на количеството, без да ги интересува качеството. Питам едни, какво да им извадя: бяло, червено, розе, старо, много старо... Каквото и да е, казват, няма значение... Аз каквото и да е — нямам! Има значение!

С агресора — човек, както и да е. Можеш да се разбереш. Било с метода на убеждението, било с по-крути мерки. Но с птиците и осите няма оправяне...

На другите стопани лозята им са извън селището, в общ масив. Там птиците са разпределени по схема, равномерно, като на едно лозе се пада съвсем малка бройка птици. Веднъж засякох — на лозе по половин птица. Какво може да изяде половин птица, особено ако се пада задната половина. Моето лозе е в двора ми и наоколо няма къораво друго. Всички птици, полагащи се на голям лозов масив закусват, обядват и вечерят за моя сметка. Преброих по три птици и две десети на зърно от грозде...

Какво ли не съм опитвал!

Преди години бях помолил тъщата да се разхожда от време на време из лозето. Имаше огромен ефект.^[2]

Тъща ми има особен поглед: като ме погледнеше и часовникът ми спираше. Първо мислех, че е случайно, докато не видях с очите си, как цяло котило молци, опасли стенния килим от началото на века, пресичайки неразумно погледа и, да падат спрогорени крилца. Та в природата случайности няма!

Тъщата без работа не стои. За да има двоен ефект, докато се разхождаше из лозето, размахваше една мотика. За да си запази маникюра, пък носеше бели памучни ръкавици, като фанфарната музика на девическата гимназия. На главата си носеше каубойска шапка, плажен вариант, която беше в тон с дълбоко изрязаната тениска „Ай лав'ю Лос Енджелис“, шик шортите „Кристиан Диор“ и белите ходачки „Бали“. Въобщо цялата си беше в тон и шик и и казвахме „Тъщатите“, защото по-голямата част от годината живееше в щатите. И сега е там, затова навярно в Калифорния нямат оплаквания от нашествие на птици при лозята...

За компенсация конструирах художествено защитено плашило, като го накичих с гореспоменатите каубойска шапка, шорти и ходачки. Позволих си само волност при тениската, понеже не разполагах с оригинална. Дъщеря ми я беше откъснала. Заместих с „Маями — моята ню-любов!“. Разчитах на разсеяността на гадовете, увлечени в паразитите си.

Още на третия ден най-нахалните косове отчетоха липсата на смъртоносния лъч-поглед, адаптираха се и оцвъкаха тениската, която заприлича на цветна таблица на „Галъп“. По нея нагледно се виждаше кой сорт до колко е узрял, както и още колко му трябва за да стигне оптимална захарност. Наложих се да сменим костюма. Това съвпадна с

деполитизирането на армията и подмяната на дизайна на униформи, знаци и отличия. Милитализирахме плашилото с фуражка от бившето ВВС, кител от род войска с неизвестен произход, целящ да заблуди врага, както и автомат от частната колекция на внуците ни, дървесинна изработка.

Докато Тъцатите заемаше тази щатна бройка, имаше постоянен контингент от зрители. Основно нейни почитатели и доброжелатели. След заминаването и, обаче броят им рязко намаля, да не казвам — изчезна. Едни се пропиха от мъка, други измряха по други причини.

Новата щатна бройка доведе със себе си качествено нови почитатели. Основната маса беше подрастващи и техните невинни отци. Последните си вземаха бележки, пречертаваха ставните връзки и разпитваха към кой по-точно род оръжие принадлежи висящото на лявото рамо на часовоя. Един находчив фотограф го засне в различни ракурси и взе поощрителна награда във фото конкурса „Мирен страж на Балканите!“. Практиканти от школата по изкуствата го рисуваха с акварел, също с въглен и суха игла. В интерес на истината трябва да кажем, че птиците, любители на недоузряло грозде, въобще не се смущаваха от тази шарена тълпа почитатели на плашилото. Делово и трудолюбиво си вършеха кулинарните задължения. Кацаха по главата и ръцете на часовоя и си зачистваха лепнещите човки 'о униформата му. Бяха го приели за свой човек.

Когато от много фотографиране, рисуване и разглеждане, плашилото се поизтри тук-таме, на по-фотогеничните места, се наложи да му направим частичен ремонт плюс пребоядисване. Тогава открихме в главата му, под фуражката, цяла люпилня на свраки. Този факт именно стана причина за начало на дискусиата:

„... е ли е необходимо плашило в съвременните условия на развиваща се демокрация...“.

Междувременно бяха заложили експерименти за изпробване на звуци с високи децибели. Сто ватовата уредба „Хитачи“ — гордостта на българската електроника допринесе много за увеличаване прираста на косовете, които достигнаха рекордните размери на черната шуменска кокошка.

В края на краищата стигнахме до консенсус.

Проходящите, в дните предшествващи гроздобера, могат да видят как в региона лозарите живеят хармонично с околната си среда. Могат

да видят как хората се пречкат из краката на забързаните угоени птици. Хората, примирили се с един полагащ им се пай от тридесет процента, горе-долу такъв, какъвто е предвиден от данъчните власти... Добре, че в нашия регион няма криза за водата, та както гроздето намаля, какво щяхме да пием тогава, хич и не ми се мисли...

Октомври 1994 г.

[1] Към понятието „една чанта“, отнасящо се до мерна единица за обем имам известни резерви. Мой съсед ми разказва, как минавал случайно покрай държавен лозов масив и видял една лоза пропълзяла извън ограждението, с няколко чепчици грозде, вече узрели. За да не ги стъпче някое животно, пък и те доста осезателно пречели на движението, ги прибрал, хем да ги кусат. Били около една чанта. Та, да съм дадял машината за мелене, да си налеел едно буренце вино... ↑

[2] Ефектът беше огромен, но с друго измерение. „Тъщатите“ беше с пищни форми, които а-а-а, да изтекат от оскъдната тениска „ай лав ю Лос Енджелис“. Това именно създаде огромният контингент от верни ней почитатели от третата и — уви — четвъртата възраст. Верни на местната традиция, идваха с букети от... селскостопанска продукция. Това доста спомогна за попълването на зимовната колекция. ↑

ПУРИТЕ

По-наблюдателните, както и тези които разбират от хубави и стройни мъже, са забелязали, че сме висок сто и осемдесет и един сантиметра, а бяхме и три — ръст добър, според холивудските стандарти.

Но има нещо, макар и съвсем малко, не според стандарта: една популярна таблица, за връзката между височина и килограми, изисква

да сме висок двеста и петнадесет сантиметра, а понякога и двеста и двадесет... Това е следствие на факта, че го даваме тежко в някои отношения...

Едното „отношение“ е, че пушим пури. Не сме пуритан, но пурист и напорист — да! Винаги когато можем и когато сме във форма. Лингвистична и друга...

Журналистите и изкуствоведите подпомогнати от пресата и телевизията, вписаха в образа Ни „... неизменната пура...“, нещо като при Чърчил или някой други. Разбира се, не без Наша помощ — суета! На всички снимки и филми фигурираме с три четвърти или една втора пура. Никога цяла — ще е много нагласено. А така — случайно... Пура съпроводена с умно изражение, а Ние го можем, плюс достолепен жест. На всички става ясно, че сме солиден, навил си на масрафа, говорим само компетентно и гениално или почти... Понякога и Ние си вярваме...

Първата пура запалихме от любопитство. Далечен юношески спомен за жълтав литературен образ: отдалечаващ се бряг, пенеста следа зад кърмата. Той — облегнат на леерите (корабни парапети), запалва луксозна хаванска пура. Навярно от ароматния дим — едра сълза, отнесена от вечерния бриз. Няма да я види никога... Нея!

Брегът чезне, той остава насаме с пурата — хаванската — тя единствено му е вярна...

Далеко преди това се бяхме изпраскали в теорията на технологията, в сложите ритуали отличаващи джентълмена от „каруцаря“:

Еlegantни дендита и сурови колониални офицери на служба, при Нейно Кралско Величество или елитни Джеймсбондовци, просто свещенодействията. Между две глътки отлежала шотландска ракия, дълго подбираха най-подходящата за момента пура. Знаехме как точно ще постъпят със съответната опаковка: ако е в стъклена или в алуминиева шпула, с кой пръст точно ще почукнат избутат и прочее... Почти като постановка за пръстите на флейтиста. Доколко да се извади дискретно върха на езика, за да се овлажни повърхността на пурата, с въртеливо постъпателно движение. А с праволинейно възвратно такова, да се прекара два-три пъти под носа, по цялата и дължина и да се вдъхва със сладострастно притворени очи от аромата...

Пауза, колкото за глътка уиски, следва сложното обрязване: различни по вид и сложност ножчета, сърповидни, прави, гилотински. Хитроумни щракалки, мобилни или стационарни. Някой — към преспапието, други — с ланец към жилетката. Във везани калъфки и с инкрустирани гербове. Бижута!

Запалването — също е сложна операция. И дълга. Добре разпалената пура не поднася неприятни изненади, не криви, не гасне. Повторното припалване вгорчавява. Много е шик, подгряването и запалването да става без класическото всмукване, на височината на пояса.

Пушачът тип „каруцар“ е арогантен. Той е отрицателен герой. Бандит, който между два изстрела небрежно вади от горното си джобче второкласна пура, отхапва, плюе невъзпитано на неподходящо място. Пали, както се пали фитил на бомба, може и от подметката си, смуче грубо и лакомо. Не е изключено и да гълта дима...

По начина на пушенето може да се построи характеристиката на образа. По Станиславски, например, в руското кино главният герой, когато ще взема важно, съдбовно решение пуши махорка, държи в ръка клечка. Може да е седнал на камък или пън. По разфокусирания му поглед личи, че мисли трескаво. Внезапно се сепва, тръсва перчем, решително счупва клечката. Изправя се, хвърля парчетата без да ги гледа, вляво и вдясно зад гърба си, изплюва фасата. Скъсал е с миналото — тръгва решително напред...

При джентълмена е съвсем различно. Той пуши съсредоточено пурата си от изискана марка. Разсеяно гледа как ледът чезне в двойното му уиски. На фокус е пепелта — дълга почти половин пура. Значи дълго е мислил, както и, че пурата е от доста добро качество, щом пепелта не се отронва. В един момент джентълменът помръдва, бавно се изправя. Със заучен жест, плод на дългогодишна практика, въртеливо задушавя остатъка от пурата в пепелника. Нежно допива уискито, плаща. Разплаща се с миналото! Взел е решение! Джентълменът си е джентълмен...

Никога не сме били пушач, в смисъл на цигари. В далечното минало, когато се изграждат навиците (и вредните), плуването, гребането — изключваха тази лоша привычка. Имаше и други причини. Обонянето и комплексите свързани с него. Имаме много,

много лошо обоняние — удушваме всичко на километър разстояние. Можем да познаем кой идва и какво е ял през последните двадесет и четири часа. Както и дали са му пресни чорапите и помислите. Също така, с два процента допусната грешка, подушваме кой при кого е спал, както и в кое заведение какво предлага мокрия бар. Много разочарования сме си навличали от тази негативна придобивка.

Искаме да кажем, че при запалване на цигара, усещаме освен тютюневия аромат и миризмата на горена хартия, както и на още нещо... Далечен обонятелен спомен, свързан с детството, когато хартията от тоалетната се събираше в кошчета и се изгаряше периодически. От периодическия печат се форматираше тази хартия. Печатарското мастило, при горене не е особено приятно, особено плюс още нещото... Лош спомен, но траен. Освен това горялата хартия е канцерогенна. Вредата от пушенето на цигари идва и от тази посока. Поради тия причини не станяхме пушач на цигари.

Посветените знаят, че димът на пурата не се гълта директно. Вдишва се само разсеяния облак, виещ се около главата и прилежащите и подробности. Както и около околните. А те реагират различно. На коктейли, например, едва запалил пура, съм чувал някой да възкликне възторжено: „... яаааа, Хавана-кльб...“ и жадно да търси източника, да се присламчи и да подиша малко благинка аванта... Други — обратно. Воняло им! На не знам си какво. Хора, вкусове разни... Също както с картините ми — по интелигентните много ги харесват...

Има и случаи — оазиси, в пустинята на непушачите. Тъкмо сконфузено сме загасили под тежка завеса от мрачни погледи и о, о, о — светлинка! Непозната чаровница, като при ирисова диагностика ще ме пронже с топъл взор и алтово ще повели: „... Господине, моля Ви, запалете пак! Да замирише, най-после, на истински мъж!...“.

Открихме, че светът е разделен на два непримирими лагера според търпимостта си към пушещите пури. Като при различните народи е различна.

Свят широк — народи разни...

Китайците например, много пушат цигари. Друго правят или не правят — непрекъснато пушат цигари. Където и да те срещне, китаецът преди да те напои с чай, ти предлага цигара. Китайска и хубава. Не дай си Боже — да му откажеш — по лошо от грузинеца —

намразва те скоропостижно! Сигурно биха пушили така усърдно и пури — харесаха моите, но си нямат. Само на връх планината Хуан Шан, на една сергия, видях опитен образец, с остри ръбове, като тебешери. И на вкус бяха такива. Но смятам, както са я подкарали, ще настигнат и разминат водещите марки и нации...

Американците са на точно обратни позиции. Американецът е решил да живее колкото хималаеца. А хималаецът не пуши! Приятел американец, женен за руския ми подари отрядно количество луксозни руски пури — „Залатой дипломат“. Разчиствал си офиса от боклуци за Деня на благодарността. Оказаха се силно огнеупорни. От отчаяните ми опити да ги разпаля, развих неимоверно гръдния си кош. Пусна се слух, че ще снимам в Холивуд нова версия на Тарзан...

Докато бяхме „Куба си! Америка но!“, хавански пури — дал Бог. Цялата експортна листа, да не изброявам марките, бяха на разположение. Арабите просто не смогваха да ги изкупуват и да ги изнасят контрабанда. Цели випуски чуждестранни студенти си изкарваха по една-две стипендии от този реекспорт.

Преди пет години, обаче, си отиде последният кораб, разтоварил пури от Куба. Арабите изведнъж насмогнаха. Пурата изчезна и от битака, а Наша Милост установи, че сме „зарибен“. Държавният ни личен резерв беше ограничен. Започнахме да оригиналичим. С щракалката режахме пурата на четири. Пушехме я със собственоръчно стъкмено цигаре. Съчинихме дузина версии за оправдание. Излезе ни име на голям чешит. Приятелите се уплашиха за динамичния ми стереотип. По тяхни си канали затърсиха решение. В полунощ ме вдигна по телефона едно другарче. Току що се прибрал с влака. На гара Горна Оряховица слязъл да се поразтъпче и видял, крайно вдясно, на три метра напред, стъклена будка, но затворена. На витрината — камара с кутии пури, дори едната била рекламно разпечатана и пурите кротко и ветрилообразно се реели между кондоми и близалки... Да съм избързал, че можело и други да са ги видели...

Досещате се, че не дочаках до сутринта. Сто и петдесетте километра не ги усетих. Усетих ги на връщане. Пурите се оказаха турски шоколадови дъвки.

И много други подобни — от този ми период са огромната колекция лули и пакетите със световни марки ароматизиран тютюн — но не е същото...

Нали си имаме работа с Холивуд, все нещо сме научили от там, а именно — трябва да има хепи енд!

Хепито дойде от съвсем неочаквано място: имаме си приятел гинеколог. Той пък си имаше една клиентка. Тя, от своя страна, си имаше съпруг — не кой да е, а главният отговарящ за пурите на държавно ниво... Системата заработила безотказно: Брък — пура! Пак брък — пак пура! Голямо бъркане ще да е било! Снабдява ни човекът на държавно ниво. Особено с филипинските „Алахамбра“. В момента такава дими насред интелигентната Ни физиономия...

Един момент — какво става?! Хората мълкват, разделят се на две половини и ни гледат. Едните под вежди. От другата половина се отделя една чаровница, приближава ни и като в ирисова диагностика ме пробожда с топъл взор. Алтово повелява:

— Господине, моля Ви, продължете да пушите пурата — да замирише най-после на истински мъж в тази стерилна екологична среда...

Март 1995 г.

До към второто кафе още нищо не подозирах. Булката после развиваше тезата, че както винаги, женската и интуиция подсказвала... и прочие... Доволен слушах утринния бюлетин за времето. Бюлетинът се кълнеше — че над цялата страна ще преобладава предимно слънчево време. Големият студ щял да го „олаби“, а пък аз съм щял да си разкопая колата от прясната. Никакви нови снеговалежи.

Точно в нула осем и десет обявиха мобилизацията. Съсед Първи събираше корпуса за бързо реагиране. Налагало се бърза интервенция в жизнения път на шопара Тумбалачко. Бил прехвърлил набелязаните килограми, ядъл като хала, щял да изяде и ушите на стопаните.

Да си призная, този път тайно се надявах, че ще ми се размине, да участвам в маневрите.

От предната мобилизация ми се губеха три дни и два кичура от брадата — опърлена с бензиновата лампа. За сметка на това пък се бях сдобил с някакъв скандинавски грип и трайно отвращение към всякакъв алкохол за цели двадесет и четири часа.

За същия срок придобих и влечение към зелевата чорба. Тя от своя страна, поради високото си съдържание на натриев хлорид, ме напали на вода, която пък трябваше да се източва редовно. Тази верижна реакция ме извади от строя до такава степен, че забравих да направя редовната си вноска в спортния тотализатор. С това, последното, реализирах нетрудов доход, който породил известни съмнения в най-близки хора.

Съсед Първи ме беше информирал, че изпратил призовки до комсомолците. После невинно беше добавил, че комсомолци работа не вършат. Тях ги чакай след работата... Разправи как веднъж изпратил сина си и неговата „бригада“, да свършат нещо много важно и спешно. Чакал с нетърпение да се върнат и когато се върнали (все пак), запитал каква са я свършили... Синът заотмятал на пръсти: Кило и половина мастика, такива и такива салатки, две каси червено обикновено, толкова каси бира и тъй нататък... Трябвало и да се доплаща... Тази информация ми я беше поднасял индиректно, няколко дни подред, да свикна с нея, да няма изненади...

Комсомолците наистина бяха пристигнали. С две коли и с гости — ела ми на гости, че да те заведе при тате, да видиш как посреща! Подготовката беше под пълна пара. Снахата с два миксера се беше заела да прави еклери и се правеше, че не знае за мероприятиято.

Трябвали и за някакво парти в града. Тук всичко и било под ръка: брашно, масло, яйца, захар... Големият внук се беше заел да си профилактира колата. Малкият — с голям колкото куфар транзистор и ондулирана прическа се стягаше за центъра. Синът правеше салатки за гостите и планове за пласиране на шопара. Плановете обхващаха и периметри от близнака на Тумбалачко, наречен за други времена.

Нахлузих бойната си униформа: гумени ботуши — луноходки, събиращи два и повече чорапа; ватенка — топлеца като киловатенка, трофей от тоталитарно време; калпак от епохата Под всеки калпак юнак...

Булката също беше готова за отрицателно време. Тренировките даваха плодове. Занятието сме отработвали в мирно време многократно. Униформата и не подлежи на описание. Тя не е от диапазона на утилитарната мода. С цяла педя надхвърляше и най-смелите тенденции във висшата мода. Последният шал беше затегнат върху кожухчето, намъкнато върху наръч пуловери, там където би трябвало да е талията. Нашият малък, но сплотен отряд се отправи към театъра на бойните действия.

Съсед Първи вече беше разработил стратегията. Разпределяше зоните на влияние. На мене — за първата фаза бе отредено да отговарям за задния десен крак: завързване, влачене, дръпване, катурване, затискане и прочие... За втората фаза — първа резерва при бензинова лампа номер три, като съблюдавам да не си опърля пак брадата... Булката си знаеше ролята — четвърта слугиня отляво...

Но първо и преди всичко, трябваше да се вземат мерки против измръзване. Те съвпадаха с функциите на завеждащ ентузиазма. Трябваше да се погълнат неопределени количества антифриз. Още от първата глътка определихме партидата — гроздова, осемдесет и осма! Усетих как сухият ми режим се засмя ехидно...

Навярно всички сте участвали или поне слушали за такива бойни действия. В тях има и езически елементи и възвишени моменти... Има и жертвоприношение и жертвонесъгласие... Много дива проза, чувство за добре свършена работа и ситост. Много ситост...

За чест на Тумбалачко трябва да кажем, че се бори мъжки. Без малко да мине в нелегалност. В погледа му се четеше колко много е обиден, но, че ни прощава. Че той пада, но друг ще го смени — и толкоз! На което се надяваме...

Някой, между две чаши разказа за двама юнаци, които за по лесно решили да го гръмнат с газов пищов. След време случайни гости (друг някой каза, че случайни гости няма и не може да има!) намерили юнаците прострени да медитират, докато през това време сръчна ромска бригада по охрана на пътищата, заловила беглеца в съседното землище и го „оправдали“ набързо. Отговорникът по ентузиазма си гледаше добре работата. Даваше право на избор: Греена или не греена такава. Или червено...

Съсед Първи командуваше, ние изпълнявахме безпрекословно: нож, бензинова лампа, пърлене, заливане с вряла вода, черга, стъргане, пак пърлене, до три пъти... Вкусни нежни кожички със солчица, парчедисване. Тиганът се сменяше с друг. Котлето се скъса да ходи до избата.

След този етап имам спомен, че се появиха действащи лица, които ги нямаше в повиквателната заповед. Идваха и си отиваха най-различни хора. Хапваха и пийваха юнашки, дори намираха и кусури. Един запита Съсед Първи откъде е и какво прави тука. Нямало ли вече да си ходи... Работата щеше да се разрастне още, ако една от жените не се сети да каже, че заведението затваря.

Времето спря хода си. Чак надвечер пак проходи, но ние — потрудно. Добре, че съседите живеят съвсем близко до нас...

Преди това ни беше изказана служебна похвала пред строя за добра служба.

Трябва да споменем и метеорологическият бюлетин, който вечерта съобщи, че времето е било слънчево, че навярно съм си откопал колата. А голата истина беше, че не съм! И, че валя едър мокър сняг, едва не ни затрупа. Изобщо — пивко време! Добре, че сме на изолирано място!

Накрая всичко си дойде на мястото. Оказа се, че гостите са работливи хора. Дошли са специално, като градска бригада, в помощ на селото във върхови моменти — за прибиране на реколтата. Реколтата — парчедисана, беше наистина прибрана... 100% в колите — под тъжния поглед на съседа, да е готова за заминаване. Големият внук си профилактира колата. Малкият пристана някъде. Партито на снахата остана без еклери — изядохме ги. Не бяха лоши.

Съсед Първи обяви отбой. Булката му — по стар български обичай се зае да сложи всичко в ред...

Ние? Ние — отидохме да си ближем раните...

Декември 1994 г.

БОТУШИТЕ НА ДЯДО КОЛЕДА

В деня преди Бъдни Вечер бях в добра форма. Изпрасках още един шедьовър (между нас казано) и не ми се излизаше от ателието. Любувах му се дълго, виждах го да виси в разни престижни галерии.

Погледнах към Ван Гог — закачена на видно място качествена репродукция на автопортрета му с отрязаното ухо.

До нея на дълъг, ръждив пирон — един нащърбен бръснач „Солинген“, от миналия век — отворен на четиридесет и пет градуса. Колегата ме гледаше любопитно и въпреки болката (казват — отрязано ухо много боляло) с известна завист... Ах, тази Сара! И с абсента не трябваше да се прекалява! Виж — бяло вино, да! Наздраве, колега! Утре е Бъдни вечер, много неща има още за довършване...

През нощта коминът изсвири всички фуги на Бах, дето си ги репетираше напоследък, камината се разгоря неимоверно и принуди Ван Гог да се дръпне назад към скрина с абсента, разбира се — с неговия си стол, с плетеното дъно, в любимата си поза — опасно наклонен на задните си крака под ъгъл от четиридесет и пет градуса. Аз пък цяла нощ разнасях едни картини от Ню Порт Бийч до Бевърли Хилс и обратно... Разбира се, картините бяха мои и все шедеври...

Въпреки, че бях по гащета и бели чорапки, беше голяма жега. Мисис Кетлин каза, че е най-малко сто градуса по Фаренхайт (четиридесет по Целзий). Тя се суетеше в библиотеката си с една хавлиена кърпа с червено ухо в нея и се чудеше към кой период на художника да я отнесе. Също беше по шорти и бели чорапки, познати слънчогледи издуваха полото ѝ. Изглежда съм бил малко нещо невъзпитан, защото жена ми ме сръга и ми напомни за пореден път, че съм дърто, похотливо магаре и да съм я оставил да спи... Ван Гог вметна, че всички Сари са една стока и си почеса липсващото ухо с китайската ми лула. Да не съм забравил за подаръка, каза, докато галеше обърнатия с вълната навън кончов на ботуша ми.

Елхата с играчките, подаръците, лакомствата — бяха приведени в бойна готовност. Питиетата — също. Домът изживяваше последните си кротки, стерилни, безметежни мигове. Само във въздуха неумолимо висеше предчувствието, че скоро, съвсем скоро, „хуните“ ще нахълтат. Децата и внуците ще превземат с щурм тишината и спокойствието, ще обърнат всичко наопаки и ще създадат онзи Техен си хаос и безпорядък, толкова неприятен и отблъскващ, същевременно толкова мил и любим. Така е било и дай Боже да бъде още дълги години.

Време беше да тръгвам за срещата с Ван Гог. Нещо му беше станало на термометъра — показваше доста, доста под нулата по Целзий, а беше слънчево и навярно топло — поне така изглеждаше отвътре.

Коледните сарми бяха изпотили прозорците. Котаракът се беше проснал под елхата и сънуваше рижавите мацки — близначки на съседите. Екипирах се според нормативите за експедиция до Северния полюс, взех подаръка в едната ръка, тоягата — в другата и... хайде!

Блясъкът на леденото слънце преряза очите ми с хилядите, къде ти — милионите искрящи кристали на скреж, шушулки-мушулки и разните му там други неидентифицирани за момента блестящи, святкащи обекти...

Примижал, зърнах топлият корпулентен мисис Кетлинов бюст да ми припява: „Съншайн, съншайн...“ (слънчева светлина — в случая популярна американска песен). Съншайн, ли? Лесно Ви е там — в Калафония, на топличко! Сто градуса по Фаренхайт!... Сълзата от лявото ми око, по чувствителното, се втвърди и отрони към брадата. В последствие на няколко пъти си сменя агрегатното състояние... Смених блендата, фокусирах и разбрах, че не била мисис Кетлин, а кучката на Гоцето — Джина. Също така корпулентна в бюста, но джинсът и не е от Калафония. По-точно от никъде не е — местна разгонена порода! Дупесто-късолапа, с рязани уши и опашка — фирмен знак на стопанина и, с муцуна на лъвица. Също толкова жълта и царствена. Имаше слабост към мене — умираше си да я галя, пощя и чеша.

Някак неестествено се запъти към мене, нещо не беше в ред. Ясно, лапите и не потъваха в снега, плъзгаха се на височината на коленете ми, а беше огромно кучище. Разбра, че ръцете ми са заети, близна ме по носа и ме поведе надолу към селото.

Стъпих внимателно върху стъкларията — нищо! Натиснах силно, като прехвърлих тежестта си върху тока на ботуша... Хрууп! — кракът ми хлътна и се застопори нейде в недрата на планетата... Хрууууп, хруп, хруп — тръгнах. Вчера валя, валя, слегна се, пак валя — какво ли не: суграшица, сняг, духа леден вятър и ето, че уйдиса на дечурлигата — да имат пързалкава коледна ваканция...

Тия ми ботуши излязоха голяма работа. „Саламандър“! Купих ги, има-няма, преди петнадесет години, ден преди Коледа, в Берлин. Продавачката ме взе за руснак и дълго се правеше, че не ме вижда, а на всичкото отгоре беше и хубавинка. Усетих го по реакцията на жена ми — контролираше ме изкъсо. При тази ситуация реших да се откажа, още повече, че бяха противно скъпи. Стягаше страхотен студ, като

прибавим и факта, че се намирахме на границата на студената война. Шпрее бързо замръзваше. Лебедите и питомните-диви гъски се пързалиха на по една кьнка между спрелите шлепове. На всичкото отгоре заваля и едър, гъст и твърд сняг и ни преряза пътя през Шьонефелд (летището на Берлин) към дома...

От друга страна — бях продал картина, бяхме добре с валутата, можехме да си позволим коледни подаръци.

Погледнах иначе верните ми трендафори, толкова неуместни в случая и изведнъж си припомних „Юбунг ахт“ (осми урок), от немската паралелка, нейде в праисторическото ми минало. Събрах смелост и обясних на Фройлайн, че их бин съм булгарише малер (художник), че имам на ундер дер линден (под липите) щрасе — аустелунг (изложба), но искам ботуши, зер много калт (студено)! Също така, я каня да види аустелунга, но първо ботуш!

Ако искаме да сме точни, ще усложня малко разказа в интерес на истината: спомнях си само думата „шуе“ — обувка. За „ботуш“ ми се натрапваше някакъв визуален спомен от филм по Вилхем Хауф: джуджета шият ботуши нощем за добрия обуцар, но как е на немски... Жена ми се намеси тъкмо навреме — преди да смъкнат наличното количество пантофи от рафтовете — и каза цяло изречение на френски. Тя беше от френската паралелка, с която непрекъснато Воювахме (и денем и нощем). С нея и до сега поддържахме тази традиция... Фройлайн засия, сякаш аз бях проговорил на френски и без да погледне към жена ми, ме зарина с целия контингент от ботуши в магазина...

За да загладя положението похвалих на български съпругата си за заслуги в преводачеството. Тя скромно поясни, че крайно време било да се намеси, да я видят, че какво ще сме щели да я правим (продавачката), ако тръгнела с нас... Хубавинката не тръгна с нас, ами поднесе (на шега) голям лист опаковъчна хартия и дебел флумастер — за автограф. Аз (също на шега) нахакано нарисувах на две-на три познатите слънчогледи на Ван Гог в тумбестата ваза и имитирах подписа му — „Винсент“, с осъвременена дата. И двете страни бяха доволни...

Та, избрахме тия „Саламандър“, които веднага кръстихме „Вангоговките на Дядо Коледа“, под чието име се разхождат вече толкова зими. За времето си бяха с водещ дизайн, много топли, с

грайфери като на джип, продължаващи с меки като велур кончове с вълната навътре, високи и отгоре се обръщаха колкото пожелаеш, с вълната навън. Съвсем като на добрия старец. Много им се радвах тогава и си ги галех в къщи, когато го нямаше котака, много ревнив в това отношение.

Такива ми ти мисли подскачаха из главата ми, докато слизах — пързалях към селото, крепейки подаръка за Ван Гог.

Мамин Божко беше кротък и отнесен, над петдесет и кусур годишен чешит с детска чувствителност и възприятия. Кметството се грижеше за него и майка му — женица без възраст, която от своя страна поддържаше „Маминия“ винаги чист, спретнат и нахранен. Мамин Божко заемаше няколко „щатни“ бройки в селото. Беше едновременно местната атракция, визитната картичка, прицел на зевзеците, постоянен клиент на всички и всичко, както и посрещач и изпращач на градския автобус. „Офисът“ му беше в сладкарницата. Най-щастлив беше когато селският полицай се случеше в настроение и му доверяваше палката и свирката си, както и една фуражка с неизвестен произход, с поръчение да въведе ред. Горд и изпълнен със съзнание за значимост, Мамин Божко със завидна техника се справяше и с най-сложните ситуации, като си припечелваше неизменната лимонада.

Най-невероятна беше, обаче, приликата му с Ван Гог. Да ме прощава колегата, че го сравнявам с този оцетен от Природата човечец, но това е само още едно доказателство до колко Творецът, забързан от форсирани срокове, претупва творенията си, като си позволява да влага дух в неподходящо тяло и обратно...

Заобиколени сме от безброй примери: виждаме фини, емоционални творци с осанки на касапи или, не дай Боже, на наемни убийци, както и брутални и тъпи шмекери в тела на херувими. Да не смее човек да се погледне в огледалото...

Съвестта ми е чиста, но така или иначе, приликата наистина беше разтърсваща. Тия несиметрични скули, този холандски нос, тази на въртопи остра ниско окосена четина, тия воднисти, сини, отнесени, но и вторачени очи! Да не говорим за специфичната уста, усмивка, брадичка и адамова ябълка...

Когато показах албума с репродукциите на Ван Гог, автопортретите му — селото ахна, а Божко гордо заби пръст в гърдите

си и доста сносно произнесе сложното за него име. Впечатлиха го слънчогледите и не пропускаше да ми носи красиви екземпляри...

От известно време селото остана без полицаи и Мамин Божко — без необходимия инструментариум престана да посреща и изпраща автобуса. Над селото надвисна облак на безразличие и имаше опасност да загуби от рейтинга си. Решението ми дойде от само себе си.

От стругована дръжка на лопатка и голяма кръгла капачка измайсторих и изрисувах внушителна палка на „Ръководител движение“. Стъкмих контролорска лента за ръкава, облякох с червен чохъл стара ученическа фуражка с герб и избутах от някъде си реферска свирка. На сила да ме караше някой, не бих отделил толкова време...

Колегата ме гледаше от стената насърчително: „... трябва да се правят глупости от време навреме, глупостите пречистват душата! Твоята поне е добронамерена, а аз — какво?! Сбих се с Гоген, изпъдих го от къщата с този бръснач... скарах се със Сара... и това... с ухото!... И въобще не ти се сърдя, че си го кръстил на мене, а и страшно си приличаме. Да можех щях да го наричам... да се наричам... и то налице, а не наопаки, както с огледалото...“

Снегоринът надут като пуюк от собствената си значимост, беше свързал селото с магистралата. Поразходи се малко из центъра, колкото да изкърти пътните знаци, смачка на ужким две-три бабички и заби към кръчмата с научна цел. Автобусът вече можеше да пристига. Време беше и за Мамин Божко да посъбере малко правостоящи за обедното си шоу...

Ван Гог се спускаше по стръмната уличка на алпийски слалом. Заобикаляше стриктно видими само и единствено за него вратички, досущ като шампиона Томба. За ски ползваше галоши с поне пет номера по-големи. Ушанката му климаше дружелюбно на всяка божа твар. Беше навлечен с толкова много домашно предени, сукани и пресукани чорапи, пуловери и жилетка, че изглеждаше целия като плетен на една кука. Само ръкавиците му с един пръст бяха на пет куки. Русолявата му четина блещукаше в скрежасала мамин-божкова усмивчица.

Мамин Божко финишира чрез мене, вдигна ръце за овации, получи ги и заломоти на неговия си невъзможен „холандски“: „... тисимногомойчовек... ситидядоколедаботушимойчовек...“ клекна и

замилва обърнатите кончове на ботушите ми. Кучката Джина ревниво му подложи козината си.

Някъде от високо предпазливо боботеше автобусът. Маминият по навик трепна. Подадох му продълговатата кутия, красиво опакована с панделки и елхово клонче — от Дядо Коледа...

Мамин Божко не вярваше на очите си. Гледаше ме с две големи сини сълзи, които ставаха все по-големи и по-големи...

Дежурните зяпачи заеха местата си. Автобусът взе завоя като на рали, разпръсна едно стадо евентуални коледари, слезе от тротоара и тремаво влезе в трасето на снегорина. Посрещна го безупречно един напет „Ръководител движение“, дирижиращ виртуозно като Тосканини и Караян, взети заедно... „Концерт за свирка, автобус и многогласен хор“!

Селото се размърда в летаргичния си сън, да направи място на младото попълнение пристигнало с автобуса...

Вангоговкше на Дядо Коледа разбързано ме понесоха нагоре към дома. Някой им беше казал, че там ни очаква огромна салата от кисело зеле с червен пипер и много възрастна грозданка. После — малка почивка, че Бъдни вечер има още да се доизкусурява.

Кучката на Гоцето — Джина пъхтеше във врата ми. Едва смогваше да ме следва. Беше омекнало и потъваше до недрата на планетата — беше огромно кучище...

Декември 1995 г.

СЪСЕДИ

По любознателните навярно са забелязали, че наоколо гъмжи от съседни. Почти от всички страни сме заобиколени все със съседни и съседни. На къде ти и да погледнеш — съсед! Да речеш да подхвърлиш нещо през стобора — я предмет, я дума, на съсед ще падне. Един поглед даже да хвърлиш — също! Дори се и разсейваш, особено когато съседката се тоалира пред прозореца...

В този смисъл трябва да уточним, че освен съседи, дал Бог и съседки. Не знаей защо, но те ми са по-симпатични от съседите. Някак си са по-одухотворени, дрехите по-добре им стоят, ще речеш, че дори имат нещо да ми кажат насаме... Дори подозирам, че са на същото ми мнение.

От дългата си съседска практика стигнах до извода, че това — съседът и съседката са голяма работа! Изглежда още в гена им е заложено да изпълняват различни функции, различни за различните исторически дадености.

Напоследък много е модерно — компенсирание на загубите от сушата. Разбира се, в преносен смисъл и в най-различни аспекти. Но едно от основните им задължения, за което и ще стане дума по-долу, е да поддържат тонуса на съседа! И на съседката, както и обратно!

Умните хора, както и практичните, когато купуват имот, избират според съседа. Правят дълги и сложни проучвания, чак до девето коляно. Ползват и подставени лица, ако няма такива — сами си подставят. Вземат предпазни мерки, много по-големи отколкото когато се женят, да речем. За това именно разтрогването на съседството е много по-рядко срещано явление от разтрогнатите бракове.

Не до там умните, обаче, купуваме на риск. Ако щете — на късмет! Вадим разни наивни претенции: уж мястото да било с красив изглед, конфигурацията му да била не знам си каква, че и да можело да се префасонира лесно по нашите си критерии. А какъв ще е съседът, ами какъвто се случи.

Някои случиха на съседи. Съжителстват хармонично, интересно и емоционално, никаква скука. Правят си разни красиви, мръсни номера. Не се оставят нито за момент да се отпуснат, да се разсеят, да задремат. Поддържат висок коефициент на раздразнителност, както и бойна готовност номер едно.

Като естествен резултат на тия целенасочени и добронамерени действия, се съдят по всеки повод, по най-изискан начин, гонят се до дупка... Как да не им завидиш!

Започват деня с риторични турнири. От ранни зори. Може групово, а също така не са изключени и соловите изпълнения. В тия турнири всички групи лицеви мускули участват пълноценно. Обогатяват се с кислород, еластичността се подобрява многократно. Почти отпада необходимостта от цялата гама тонизиращи и

подхранващи маски. Погледът става ведър и пробивен. Може и да се съкрати омръзналата и неефективна сутрешна разправия със съпружеското тяло, изпълнявала до сега тая мобилизираща процедура.

Ако през цялата сутрин двете страни са се сражавали отривисто на риторичния фронт, ако са поддържали висок боен дух и са спазвали точките от рицарските турнирни конвенции, към обяд при добра воля от двете страни, може да се премине към показни демонстрации. Изпробват се секретни хватки, тънкости от източни и... западни, както и от северни и южни бойни изкуства. За по-голяма зрелищност, организаторите могат да включат и странични, безпристрастни наблюдатели.

Надвечер, вече, се очертават перспективите за просперитет на финансово закъсали медицински кадри и юристи.

Така, в общи линии и пълноценно си провеждат дните, случилите със сериозни съседи. По-долу ще дам примери със съседи, на които искрено завиждам за далеко нескучните им делници.

Станчо Драката, например. В началото беше подходил съвсем кротко. Нетренираното око на Вашия специален наблюдател не би открило никаква следа от стратегия. Дни на ред Драката невинно се беше изтягал в зоната на съседа си Мико Абдала. Там където би било тротоарното пространство, ако селото беше благоустроено. Но не беше. Имаше треволяк. И една жълта хризантема — зад ухото на Драката. Носителят на Жълтата хризантема мило следеше кога ще изтекат някои превтасали детайли през оскъдния амбалаж на Абдалката.

Впрочем, ако искаме да сме точни, тя въобще не беше абдалка. Напротив! Целия си съзнателен съпружески живот беше работила усърдно за утвърждаването на този прякор на титуляра си.

Абдалката все си намираще работа около жълтата хризантема. Поливаше я щедро с влажен поглед, тореше я с чувствени флуиди. Вазата, където бе бодната жълтата хризантема, я изби благородна пот и разфокусира погледа си. Революционната и бдителност се притъпи.

Титулярът, от своя страна, дни наред акумулираще справедлив гняв. Изглежда предозира. Бушонът му изби. Абдалът влезе в атака. Употребил непозволени средства и предварително обмислен план, както по-късно дефинира обвинителят.

Непозволеното средство беше средна по размер брадва, с която дори не можеш да се обръснеш като хората. Поради това гипсът започваше от врата на Драката, по лявото му рамо, правеше правия си ъгъл напред, на лакет разстояние завиваше надясно. Пространство съвсем достатъчно за средна техническа мисъл, да го организира в приличен поднос-табличка. На нея сподвижниците на Драката си държаха чашките между две глътки. Както по време на делата, така и по време на излежаване на наказанието на Абдала. Разбира се, ръката оздравя далеко по-рано. Гипсът бе свален виртуозно с ъглошлайф, а уникалната масичка и досега работи с проектната си мощност. В по-ранни периоди я искаха за експонат по разни технически изложби, имаше и грамота.

Що се касае до Драката, знайно е, че за всичко се плаща на този свят. Абдалката предяви претенции. С Драковица бяха приятелки, разбираха се, разбраха се! Ползваха Драката по мажоритарната система. И това ако не са силни усещания.

Наблизо живеят братовчедите — Кубиците. И двамата бяха Стоян Стоянов Стоянов — на куб. Бяха съседи. Имотът на времето е бил общ — родов. Сега, обаче, по средата му минава Великата китайска стена. Никой не може да я прескочи. Освен и само — те! И само нощем. С лозарска пръскачка. На гръб и с Раундъб. От фирмата Монсанто — страхотен препарат! Каквото напръскаш — отпиши го, изсъхва завинаги. Остава сал споменът един! И зеленчуци, и лозе, и овошки — не подбира. Вече трета година Кубиците пазаруват селскостопанските си благини от града. Минаха и на бира... И това ако не са емоции! Добре си живеят, напрегнато, бодро! С ритъма на новото време.

Чинчилата, пък, да вземе да инжектира всичките си пъпешки с мишеморка. Нямало начин да не ги обере съседът му. Колкото пъти минавал покрай тях, ги оглеждал някак любовно и собственически, ясно било. Познал! Обрал ги, ама ги яла тъща му — вместо да му извади очи, изписал му вежди. Красива работа, за завиждане. Моята, обаче, не яде пъпешки. Все на банани налита.

Примери още много, сума ти агнета изядоха адвокатите, покрай съседските взаимоотношения. И колко коли си накупили и колко вили си построиха.

Тези, а и други примери, сочат как някои хора случиха на съседни.
Аз, обаче, не можах...

С моя бай Дане — загубена работа! Скука. Пълна скука!

— Ха, наздраве, комшу!

Наздраве, комшу!

— Да не се отървеш от здраве, комшу!

— И ти, комшу!

— Ела, комшу, да ми помогнеш да оправдаем едно агънце...

— Тичам, комшу, ама ще донеса от моето ланшно винце...

— Донеси, комшу, няма да се караме, я!

Лоша работа! Пък булките ни се съсипват да наливат масло в огъня: баница след баница, салатки разни, специалитети... Скука! Никакви силни усещания! Никакво разнообразие!

Веднъж опитах да дам под съд съседите, затова че бяха препекли пържолите и пресолили салатата, нищо не стана, извиниха се предварително... Опитах се да ги предизвикам, те да ме дадат под съд, че им сервирах много старо вино. Нищо не излезе — изпиха го без да разберат обидата...

Нищо друго не ми остава, освен да се откажа от съседите си чрез Държавния вестник!

Ще го направя!

Март 1995 г.

АСОЦИАТИВЕН АРИЕРГАРД

Асоциативното мислене е досадно занимание. Все ти се пречка, отпраща те в погрешни коловози, не можеш да следиш нишката на... на кое... ето — изплъзна се. Имрахме намерение, най-доброто желание, да напишем само умни и мъдри слова, толкова умни и мъдри, че да настръхнем от вътрешно удовлетворение. И точно тогава ще се намери някоя дума да влети неканена и да ти прави пируети и въртели. Ще

започне да ти се повтаря до обезсмисляне, да ти доказва, че няма никакъв пълнеж, да се чудиш кой ли я е измислил или внедрил. Ще включи на избирателна вълна, ще издири куп производни, от що годе логични до абсурдни. И тъкмо се разсърдиш и заканиш да не я ползваш дълго време, ще се ухили ехидно и ще ти подхвърли съседката си.

На Наполеон му е било лесно. Обожатели и зложелатели се кълнат, че е можел да върши едновременно по няколко дейности, без едната да си пречи с другите. Седял си, например, по наполеонки и с едната ръка редял наполеонов пасианс. С другата ръка пишел на английски, докато диктувал на маршал Ней държавни документи на френски. С третата ръка, пардон, тя — както е видно от портретите е била втъкната в копчалъка на мундира. На друг маршал разпореждал текущи дела, ако ли нямал под ръка маршал, се задоволявал с генерал.

Задоволявал и Жозефина. През всичкото това време, за прозрачност пред поколенията, разговарял с Анри Бейл, който от своя страна прераснал в Стендал. Изхитрял се, става дума за Наполеон, а не за Стендал, все през същото това време, да предначертава и предрешава великите си битки. Само веднъж-дваж се поразсеял малко, всички знаем какво стана при Москва и Ватерло... Но това не е всичко. В антрактите на тия дейности вършел и по-второстепенни, като разговори с дизайнерите на Триумфалната арка и етикетите и опаковките на коняка „Наполеон“, както и за булевард „Шан-з-Елизе“.

Понеже не сме Наполеон, въобще не понасяме наполеонките, ако се наложи да употребим коняк — предпочитаме „Мартел“, да не говорим, че към дами отговарящи на името Жозефина имаме крайно отрицателно отношение, поради тия именно причини, можем да вършим само по една работа едновременно. И то — не като хората, все се разсейваме в асоциативен план.

С половин ляво ухо слушах мрънкането на метеорологичния бюлетин и чаках да настърхна от вътрешно удовлетворение, за много умните и много мъдрите слова, които плетях на една кука в момента. Какво се разсеях, без всякакъв логичен преход, дочух за бодигард влязъл в не договорни отношения с доверителката си. Имаше сериозни оплаквания от нейна страна за несвършена работа в количествено отношение.

Онова, лошото — асоциативното, само това чакаше: бодигард, сиреч телохранител, дали пък тялото дето го е охранявал, си е заслужавало риска! И извън договорените снощи... пардон — отношения. Гадиборд с гадиборд! Гард, авангард, ариергард! Еди кои сме в авангарда на... еди кое си... Ура! Гардероб — дали не е от пазач на роби? Гардероб, леле колко вицове има за гардероби, Гарабед между роклите, бабата и скелета, да не си вадиме бабата! Гардеробиерка — запъхтяна, румена, напъхана между кожените палта, докато в салона душат Дездемона... Гардения — ни сме виждали, ни сме мирисали... Гард, гард! Ляв гард, десен гард, висок гард, нисък гард...

Отбранителната стойка при бокса се нарича гард! Не, че ви подценявам, но за сведение на непосветените. Лявата ръка е изнесена силно и под прав ъгъл напред. Главата, като че ли без врат, впитва между раменете, е само чело и очи под вежди. Нормално е веждите да са с аркада. Аркадата е третирана с адреналин, да не кърви, да няма дисквалификация, загуба поради лекарска забрана. Аркадата, разбира се, може и да е дар от съпругата или друг подобен любим субект с определени приятелски критични настроения. Не зная турски, но подозирам, че думата „аркадаш“ има точно такъв смисъл, сиреч — човек, който ти дарява аркада!

Та, казахме, че лявата ръка е изнесена силно напред и не особено нежно пулсира с праволинейни-възвратни движения по посока на носа на Другия, държи го на разстояние. Далечен бой! От време на време може и да намира незащитено място и да чуква по някоя точка, но само толкова. Поразяващата ръка би трябвало да е дясната. Присвита в лакета, пази главата, особено носа — дебне, чака сгода, Другия да се разсее, да смъкне гарда. Да открие носа, брадичката и прочие. Следва силно, отривисто кроше или ъперкът. Може и десен прав, но силен, много силен...

Това — при левия гард! При десния е същото, но точно обратното! Главното е — гардът винаги да е „вдигнат“! Да няма разсейване, главата и торсът да са зад надеждна преграда. Разбира се, факторите умора, гроги, недостатъчна тренираност и прочие, смъкват гарда, както в буквален, така и в преносен смисъл.

Тук не му е мястото, но само мимоходом ще спомена, че левият гард се счита за по-популярен. Може би защото нашата боксова школа

е заимствана от руската. Десният гард се счита за по-необичаен, създава грижи и неудобства на Другия, дори и ако да е също с десни ориентации. Разбира се има и центристи — особено самоуверени, предимно от професионалния бокс, които предизвикателно подскачат пред Другия, нехайно свалили гард до пояса. Това е само вид уловка, дълго отработвана, тежко му който се хване.

Всеки боксьор си има свой секрет за поддържане и контролиране на гарда си. Многократно оттрениран и станал като втора природа. Подсъзнателен и освобождаващ мисълта за реакциите и решенията в конкретните ситуации на боя. В моята младост имаше един великолепен боксьор — Гого Малезанов. Той имаше нещо като тик, за контрол на гарда. Докато танцуваше грациозно пред бияча си, внимаваше само за падьодьо-тата и падьотроа-тата си и разбира се, за тънкостите в боя. Критичното разстояние от носа до ръкавицата си — щит, контролираше с палеца. Перпендикулярно вирнат, този палец потупваше покровителствено дясната ноздра, всичко е наред, значи гледай си боя Гого, ляв, ляв, лява полустъпка, лъжливо движение на ляво, без замах с дясната, лъжливо движение на дясно, без замах с лявата, туп, туп по ноздрата, движение на ляво и дум — десен прав, ама много силен!

На всичкото отгоре, Гого беше и интелектуалец. И физиономията му беше такава, без традиционно счупен нос. Докато на Арко Сардарян — друг тежък и великолепен боксьор от Пловдив, носът му беше като от гюдерия. Върви с този нос, че доказвай интелигентност.

Защо Ви занимавам с тия пикантерии от боксовата кухня и с отколешна давност. Поради някаква странна за страничния наблюдател асоциация. Асоциацията наистина е странна и няма нищо общо с разните асоциации за защита на животните, околната среда и талантливите изчезващи видове от разните изкуства.

Напоследък долавям тревожни сигнали с епицентър нейде из глъбините на най-интимния ми вътрешен мир. Доколкото може да се говори за мир в една разкъсвана от вътрешни противоречия противоречива натура. Този епицентър резонира и в една съвсем естествена повърхностна точка по-удобна за изследователя. Това е седми горе ляво, коронка от бяло злато за еднократна употреба, особено чувствителна за външни и вътрешни интервенции. По нея безпогрешно познавам кога ще имам емисии от оксалати от левия

бъбрек, както и благосклонен ли е метеорологичният бюлетин, предаван по УКВ^[1]то.

При приемането на звука забелязвам едно съскане, при което неизбежно се сещам за тъщата^[2], както и това, че буквата „З“ я чувам като „С“, а „Ж“ — „Ш“. Предполагам, че суровината от бяло злато за еднократна употреба е внос от Гърция^[3].

Пазачо-контролната ми система включи алармата на няколко пъти, все в неудобно във всяко отношение време. Добросъвестно проучих сигналите. Оказа се нещо което, кълна Ви се, ми се случва за първи път: Паднал ми беше гардът! Откривал съм бил, несъзнателно, разбира се, поне за сега, жизнено важни и секретни територии от фронталното ми „ерго сум“. Давал съм повод, изкушавал съм съдбата! /„... не вовеждай его во изкушение!...“, както и прикрепени към нея негативни типове и гадове, да ми нанасят позволени от правилника удари.

Препоръчва се да съм се стегнел, да повдигна гарда, да не се излагам! На удари и въобще! Бил съм още в подготвителния период на критическата, що е излагация, все пред мене е! Да не съм изпреварвал събитията!

Тия събития не са неочаквани за нашето просветено внимание. Доста литература сме прегледали по въпроса. Внимателно сме разглеждали и илюстрациите, които щедро ни предоставя околната среда.

Виждали сме, как елитни екземпляри, любими на телевизионните и други рубрики, дето под вежди се гледаха строго с Него — Живота, изведнъж започваха да се прегръщат със същия този живот, нанасящ им ударите право в лицето. А прегръдката в боя е хитрост на слабите. Увисваш на гърдите на силния, пречиш му да те бърхти, събираш сетни сили, дано да стане някакво чудо, колкото и да вика „... брек, брек!“ рефера, но да не те гони от ринга на Живота.

Виждали сме същите тия елитни екземпляри с омекнали колене да излизат неохотно от ранглистите, топ-класациите и да преминават на „научна работа“, я треньори, я зрители, я... с мрежичката с кисело мляко.

Засега препоръката е — да не изпреварвам събитията. Всяко нещо с времето си. По коронката от бяло злато за еднократна употреба

— седми горе ляво, върви прогнозата за курса на долара, на фона на Реквием от Моцарт.

Изглежда нещо в еманацията ми се е променило, обзалагам се — не в моя полза или поне не в рекламна такава. Засече ме много, много близка в много отношения приятелка. Много близка и много просветена и посветена в какво ли не! Няма нещо което да не знае, да се учуди, да се изненада набитото и многостранно и многократно око.

— Казвай какво става с тебе, какъв е този поглед на припикано канарче!? Да не си се забъркал в политиката?

— Чак до там не съм закъсал — успокоих я — от време на време ми пада гардът — признах си.

Споделената болка е половин болка. Още неизрекъл горните без бой самопризнания, усетих как напрежението, което несъзнателно съм акумулирал се разрези с токов удар, стрелките се успокоиха и отчетоха около нормалната за сезона стойност, съвсем в параметрите. Палецът на дясната ми ръка от самосебе си се повдигна, потупа покровителствено дясната ми ноздра. Гардът си беше на мястото.

Много, много близката ми в много отношения приятелка ме погледна със зелените си, фосфорисциращи като на осцилограф очи, пое информацията и я включи за обработка в компютъра си — мое поколение. Видях в лявото и око змийчето на синусоидата да предъвква данните. Дясното светеше някак отчуждено безучастно, дори тъжно.

— Не знаех, че на оная работа и казвате Гард! — каза тя съчувствено — Чувала съм и зная разни имена, нежни и груби, приятелски и саркастични, но Гард — за първи път чувам. Най са ми харесвали Адаша, Съсела, Котето, един пък му вика Стойчо... Ооо, има и имена... дете не ми се събират в... устата... Да нямаш предвид, че Той ти е бодигард...

Ясно беше, че е подала данните погрешно. Цялата информация беше изкривена и изчисленията вървяха в съвсем, съвсем неправилна посока. Последствията можеха да бъдат непредсказуеми. Можеше нещо да се изроди, да прерасне във вирус, нещо да блокира. Домъчня ми едновременно и за моята много, много близка в много отношения приятелка и за мене си. Тя просто не допускаше, че мога да говоря в психологичен план, многопластово, навътре в проблема. Реагирах

бързо. Присегнах се, изключих електрониката и. Щях да разчитам само на първичната и намотка. И друг път съм ползвал този вариант.

— Не е това! — казах делово. — Да не ни гледат хората, ела да ти обясня как стоят нещата...

— Така, да! — каза много, много близката ми — на отиване да вземем нещо по-тонизиращо.

Като при синхронно изпълнение се гмурнахме в добре познатата нам посока. Като при синхронно изпълнение палците на десните ни ръце се вдигнаха и потупаха покровителствено десните ни ноздри. А те, както и левите, за които му разбира, бяха разширени като на арабски боен кон в атака.

Януари 1995 г.

[1] Алюзия за появилото се в пресата „научно“ съобщение за индивид „чувал“ по зъбната си коронка радиопредаванията по местната радиостанция. ↑

[2] Алюзия за класическия образ на тъщата в очите на зетя — като змия. ↑

[3] Гърците и гърчещите се българи по Черноморието говорят „съскайки“. ↑

СЕЛО С ЮЖНО ИЗЛОЖЕНИЕ

СИСТЕМАТА НА ДАСКАЛ СЛАВИ

Даскал Слави много уважаваше южното изложение. С каквото и да се занимаваше, а той се занимаваше с какво ли не, винаги се съобразяваше с южното изложение. Всичките му движими и недвижими намерения, дела и имуществва бяха с южно изложение.

Дори и тъща му, стар амортизиран модел, беше с южно такова, поради което се похарчи на прилична цена и за всеобща радост.

— Южното изложение е голяма работа! Няма значение дали гледа на север, изток или не дай си Боже — на запад, важното е да е с южно изложение! Затова и селото, в което даскалувам, освен със затихващи функции, е и с южно изложение!

Всъщност подобно на Парижкото изложение, има най-различни ориентации, най-вече към Ориента. Зависи от кой ъгъл или баир ни е гледната точка, а от баири повече няма.

Опитвайки се да ги заобикаля, реката е прокопала каньон с шестдесет и отгоре метрови скали, специално проектирани за шампионати по скално катерене. Селото се беше изхитрило да разположи къщите си коя къде намери, покрай реката, над реката, встрани, както и къде ли не, по най-невероятни склонове, джобове и чупки. Някой бяха вбити и сраснали с многобройните пещери и древни каменоломни. Бяха с различна степен на занемареност и с неизвестна за света архитектура, гарнирана с купища битова смет, блещукаща като гирлянди, потекла по скалите, жалонираше на всички нива етапите на развитие на човечеството по тия места. От купищата консервени кутии, през скелетите на неидентифицирани марки автомобили, парцаливи камари парникови платна, гнили перални машини, крадени и ненужни едрогабаритни прикачни инвентари; до една автентична дълга шия на отдавна измрял вид силажозавър.

Особено сияйно намигаха при хубаво време, като брокат по коледна картичка; като светлините на огромен град, гледан от космоса, милионите капачки от „желта лимонада“ /предпочитания разремител за местните прокиснали вина/, пръснати навсякъде...

С научна цел, повдигане на имиджа на селото и за илюстрация — до колко всичко е сраснало едно с друго и хармонично, Даскал Слави създаде своята /с южно изложение и ориенталски ориентирана/ „Даскал Славева система за астрономически точно отчитане на часовите стойности, както и други подобни“. Системата беше плод на дългогодишни наблюдения, изчисления и съпоставяния с други регламентирани такива. А именно:

Ето сега, например, като вземем предвид календарното време, виждаме, че никелираното ъгълче на втората вратичка на печката за ток и твърдо гориво „Бисер 3“, килната под четиридесет и пет градуса, в невероятна поза на петдесет метра от отвесната Радева скала, блести със същата сила като купчината натрошени бутилки — на десет метра надолу и тридесет метра вдясно. Изчакваме колкото за две вдишвания и когато спектралния отблясък на тенекията от сирене, побита в кичура тръмбъз, заблещука в жълто, на равни интервали, значи е точно нула девет часа и тридесет минути...

Това — като за начинаещи. Вече обиграните, минали през курсовете на читалището, могат по всяко време, по разни признаци, да отчитат с точност до една стотна.

Сега, вече посветени, не бива да ви изненадват действията на минавачите. Загледани в далечното блещукане, нейде из дебрите на каньона, да отмятат ръкав, да сверяват електронните си часовници, дарени от внуците, и да промълвят: „Даскал Славевата система няма грешка!“.

— Според Южното изложение, независимо от затихващите функции — сподели Даскал Слави в ефир, — системата работи без енергийни източници и е екологично чиста, ако разрешите...

БЕРМУДСКИЯ ТРИЪГЪЛНИК

На Даскал Слави принадлежи и една крилата мисъл. Той казва, че всички в селото: и хора, и животни, и приходящи са... уличници! Ни повече, ни по-малко! Понеже ходели само по улиците. Тротоарите в селото са заградени с бодлива тел, обработени и засадени. С лозенца, зеленчуци, люцерна, или застроени с обори, курници, сеновали; някои обхващат и части от улиците! Никой не санкционира — управата не ще да се смразява, нали пак трябва да я изберат...

Според както сочи „’Нам кой Интернешънъл“, деветдесет и два процента от трудоспособното население беше мигрирало в града, с единствената цел да снижи показателите за екзистенцминимума. Няколко процента от тия проценти се прибираха в селото, като по абонаментна система, през почивните дни, за да ги превърнат в далеч не почивни. Общо взето средната възраст на постоянното население на селото беше, едва ли не... сто и кусур години. Само стратегическите коти се държаха от сравнително млади люде: кметството, ликвидационната комисия, пощата, фурната, читалището и хептенсмесения магазин.

Кметството работеше с пълна пара. Особено когато личните стопанства им позволяваха това. Когато трябваше да се свърши нещо, се запазваше пълен неутралитет. При получаване на заплатите се виждаше колко е солидна тази институция. Пак според „’Нам кой Интернешънъл“, на човек от населението се падаше... да не издаваме държавна тайна, еди-колко си процента кметство. От своя страна, на човек от кметство се полагаше по килограм и сто кафе „Ламбада“ и по четиристотин дози „Мутрасюит“, независимо, че те — като интелектуалци го приемаха „Шугар фрии“

Ликвидационната комисия, подобно на посестримите си от страната, особено внимаваше да не ликвидира сама себе си. Все пак — поминък! Правеше каквото можеше: да доусложни, дозабърка, доликвидира всички възможности за нормално оправяне на нещата. Гледаха си хората работата — инструкциите им бяха такива!

Пощата, ако случайно работеше, работеше по принципите на веригата „Ин тайм“ — „От врата до врата“. Не беше трудно, тъй като вратите на пощата, читалището и кметството ги делеше само един улук. Телеграмите, както и другата поща се получаваха „До поискване“. Много се сърдеха, ако някоя бърза телеграма се залежаваше два-три дни, без да си я потърсиш и поискаш. Раздавачите бяха в благородно съревнование помежду си, кой повече дни има да ползва за отпуски...

Лихвените проценти бяха изпразнили рафтовете на хептен-смесения магазин, като го преориентираха в хептен-празен. Залежаха само тривиалната паста за зъби „Идеал“, било защото идеалът вече беше „Бленд а мед“, било и поради факта, че в селото твърде нямаше вече зъби, а и нямаше кой на кого да се зъби... Залежаха също дузина бледо-лилави бидета, незнайно от кого поръчани, незнайно от къде получени, както и партида криви кюнци, нито тесни, нито широки, внос от бившето гедере. В деня когато разнасяха пенсиите, а ги разнасяха самите пенсионери от пощата до в къщи, в магазина докарваха свински крачета, но само леви и дамски, както и колбаса „Мурджо“ — „... специално за вашето жизнерадостно куче“, по съвместителство и мечта за пенсионера...

В петък надвечер селото живваше. Интонационната среда се пропиваше с градски фолклор от западните покрайнини. Щафъкаха синове и зетьове — рекетьори... Кротко заглъхваха воплите — проформа на по-оперените дядки, докато сдадат пенсиите. Но общо взето електоратът беше сговорчив. Само някой даваха препоръки до пенсионния отдел, щото изплащанията да стават годишно или поне на полугодие, за да им отзвучават синините. Нормално беше, ако се чуеше, че дядо еди-кой си, например, получил удар, да се пита — с какъв предмет и от сина или зетя е, че беше заради пенсията, е повече от ясно...

Пенсиите бяха добри — стигаха за кашонче „Малборо“ и резервоар бензин. Едно хитро дядо дори се беше изхитрило да си заделя за близалка. Освободена от бремето на парично-стокските отношения, третата възраст протъртяше крак към читалище „Надежда“, за новия червен „Арлекин“...

Фурната беше нещо като културна институция. Откак българката се отучи да меси хляб, любимото място за комуникации бе опашката за

хляб. Надписът, забравен от незапомнени времена, че ще има хляб след три часа, беше винаги актуален. Знаеше се също така, че ще се дават половината топли, половината — студени. Тясно място в производството и пласмента се получаваше когато не достигаха баятите (старите, студените)...

Времето беше сложно — който можеше, гледаше да усложни живота на ближните. От страх, да не би хлебарите да забогатеят неправомерно, не им се разрешаваше да продават те хляба. Продавачът беше същата „бройка“, която държеше сладкарницата и магазините. „Бройката“ си уплътняваше времето като отключваше и заключваше вратите на празните откъм стока и клиенти „обекти“, както и да се оплаква, че има много работа. Пространството между тия обекти, администрацията и пощата, беше „Бермудския триъгълник“ Много нещо изчезва тайнствено и без следа там!

ИЗТИЧАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Бермудският триъгълник с горния си остър ъгъл пробуждаше горната махала — „Камъко“, преименувана от тинеджърите на „Джурасик парк“, че имало много изкопаеми. Оттам, вече сума ти и време, се мъчеше да се добере до фурната баба Рада Киликандера. Трудно и се отдаваше — беше сключила рамково споразумение за беззаветна обмяна на информация. На всеки телеграфен стълб, върна на бранша си, трябваше отново и отново да представя пакета си от документи за съгласуване с колежките си.

Приоритетна беше новината относно Момата Иринка!

Момата Иринка по знайни причини не мигрира в града. Контингентът виетнамски механизатори се изтегли в родината си. Котките от региона отново стегнаха редиците си и излязоха от Червената книга.

Момата Иринка затърси начини за компенсации откъм запълване на свободното си време. Беше работлива мома. Масмедиите помогнаха. Изданията „Бермудски триъгълен новинар“ и „Киликандер експрес“ се кооперираха, щото тя да им доставя стоката франко абоната, час преди да е отпечатана.

Джурасик парк започваше стръмно, като инфлационен процес, с къщици пасящи кротко в доларово-зелени дворове, чиито курс се покачваше непрекъснато, чак докъм телевизионния ретранслатор. На един топовен вистрел, по хипотенузата на бермудския триъгълник, оттатък реката и на около седемдесет метра над нея, всред каменна и приватизационна пустош, стърчеше Нанагорни Бахмааму.

Най-високата му точка беше сушилната за зърно, самотна и чакаща — каквото и когото и да е!

Катетите на Бермудите се събираха в един, не съвсем прав в някой отношения, ъгъл. Тръгваха амфитеатрално и даваха престижен облик на Ситито — де що имаше номенклатура, все там имаше вила!

Точно в нула осем часа и двадесет минути, скалите от сребристи, порозовяваха свенливо. Когато розовото станеше като дамско ушенце

чуло нещо непристойно, някаква невидима ръка като в черна магия изваждаше от ръкава си и подпираше по дуварите и портите целия наличен контингент от най-закъсалите експонати на третата и четвъртата възраст.

По правило, неизвестно защо, може би от климата или от географската даденост, може би от „желтата лимонада“ прибавяна към виното, но всички те, без изключение бяха с повредени платки на изображението и звука. Когато трябваше, не чуваха и не виждаха нищо, но когато не трябваше...

Контингентът беше заел всички възможни стратегически точки. Ако очите и ушите им бяха лазери, над района щеше да виси гъста мрежа от пресичащи се траектории. Системата беше свързана в паралел...

Точно в нула девет часа и тридесет минути никелираното ъгълче на втората вратичка на готварската печка... и прочие... блесна и дядо Цани Тътразулека първи засече необичайното в безметежния пейзаж: Момата Иринка, която идентифицира по походката и чантата с вестниците, влезе в необитаем имот, а не излезе оттам... Аварийната му система пеленгува разположението, часа и размера на произшествието.

Точно в нула девет часа и тридесет и две минути баба Лалка Халата, заела стратегическа кота, под ъгъл тридесет градуса... на сянка, регистрира придвижване на войскова част, състояща се от една войнико-бройка. Походката беше определено отпускарска, но обекта остана неидентифициран.

Дядо Велко Миксерчето засече и други аномалии, както и трусове — не по скалата на Меркалий. Размечта се. Изчисли реална възможност за намаляване с някой и друг процент на затихващите функции на селото. Реши да не отваря досиетата — лоши хора щяха да ги използват за евтин популизъм.

В последствие се установи, че тия данни многократно и в различни варианти са засечени от различни датчици. Имаше около четири процента допуснати грешки — съвсем в параметрите.

Точно в дванадесет часа и тридесет минути във въздуха висеше реална опасност от ненавременен доставяне на пресата. Започна изтичане на информация. Изтичането на информация в подобни ситуации беше разтегливо понятие. Баба Рада Киликандера съвестно

разтегляше понятието, прецеждаше изтеклата информация, отделяше нечистите и неточни примеси, сортираше и и придаваше вид подходящ за излъчване в ефир, без да оставя и полъх от съмнение за цензор. Имаше само една грижа — да се добере навреме до фурната. Знаеше, че ще дава интервю, затова между трите и зъба се жвакаше профилактична дъвка, само с две калории.

Селото, както казахме, беше с Южно изложение.

Август 1994–97 г.

СВАЛЯНЕ НА КИЛОГРАМИ

Реших се да свалям килограми. Пак! Тези драстични действия предприемам откак се помня като човек, сиреч — откак съм прилично закръглен.

Имаше оплаквания от съпружеското тяло, че в някои положения съм и бил в тежест. Само в някои! Иначе — всичко било само за'ади моето здраве. Ето на — този и онзи, какви болести ра'вили заради

излишните килограми! И даже измрели, или в момента измират. В страшни мъки!

Имаше и по-сериозни причини. В невинни разговори със случайни минувачки, забелязвах тревожни симптоми. Впервах разсеян взор в тракийската могила, започваща от слънчевото ми сплита'е на север и завършваща на юг, в подножието на Айфеловата ми кула. Изведнъж се разбързваха и отлагаха разговора за неопределено време...

Други пък — обратно. Потупвах ме нежно, както се потупва добро, определено безопасно, нехапещо, охранено домашно куче. Аз за разлика от кучки, кучета не обичам — ни'о Хот Дог (буквално — печено куче), нито натюр. Нито пък да ме потупват, особено публично и без задни мисли...

В дългата си практика на сваляч... на килограми, съм ползвал различни рецепти, хватки, препарати, както и фирми. Повечето се базираха на воля плюс гладория. Резултати определено имаше.

Само за месец тракийската могила вследствие на катаклизма — потъваше. В очите на доскоро охраненото домашно куче се виждаше, че е било забравено от стопаните си на балкона, докато са били на море. Вече хапеше! И поглъщаше отхапаното — това беше лошото. След всяка от тези процедури бързо се възстановяваха щетите от сушата. Плюс някой допълнителен килограм — наказание за дръзновението...

Напоследък на пазара се появиха много и нови фирми, средства и рецепти. Всички те гарантираха бързо и качествено, безвредно и трайно, приравняване към журналната телесна модна тенденция.

Клипът на средството „Слим“ така се увлече по самореклама, че прещафъкна кутията си през кръста — вижте каква талия ще получите...

Вносни препарати от накълцана слама и треволяци, щедри на обещания, за дълго можеха да откажат и най-ентузиазираниите мазохисти. Навявах спомен за онова магаре, което тъкмо се научило да не яде и взело, че... умряло.

Частни концлагери ползващи черноморски курорти при зимни условия, разделяха по полове бъдещите фиданки. Насъскваха ги по системата „всеки срещу всеки“, като ги гладеха за озверяване по посока обратна на косъма с високодецибелни ритми. С коричка хляб на

ден! Не им оставаше нищо друго, освен един на друг да си изяждат излишните килограми.

Следеше се за задължителното ползване на кондоми при процедурите, както и тайната на влога да бъде запазена...

По екрана на ТиВи рекламата се замъркаха странни силуети — отначало разточителни, до тавана на своите оклющавяващи възможности, в края сочеха назидателно заглавието на фирмата, обещаваща това чудо... И то като не се лишавате от любимата си храна, само със супичките, или препаратите, или прахчетата, или едипакосито на фирмата — едикоя си...

Впечатлихме се от една реклама, поднесена по начин, подходящ за люде с трайни мозъчни увреждания. Фирмата обещаваше взаимно изключващи се тълкования на крайния си измършавяващ продукт. Срещу което скромно искаше да се преведе трицифрена сума. Случайно разполагах с излишна такава. Тъкмо се чудех кого да спонсорирам с нея или да я подхвърля просто така.

Знайно е, че наднорменото тегло съпътства слабо развитите общества. Нещо като подсъзнателно натрупване на запаси за несигурното утре. При лордовете, например, не е така. Те са осигурени и за вдругиден, че и по-нататък. Някой отделни лордове дори не подозират, че съществуват такива проблеми — те си имат своите проблеми, да им имам проблемите, дето казваше един наш общ познат.

Докато разсъждавах така мъдро, изминаха два месеца. През този ми период на очакване, натрупах още опит в натрупването на килограми. Този период съвпадна с появата на пазара на цяла гама от деликатеси, особено богати на мазнини, холестерини и други смъртно вредни вкусоции. Рачешките опашки, съомгата хайвер с лимонче върху препечената филийка с масло, поляти с тригодишно бяло, елитно — за цели двадесет секунди ме задържаха в зоната на чувството за самосъхранение. След това се появяваше образът на чудодейният препарат за отслабване, угризенията отпадаха. Започваха гризенията — на филийките. Няма да вовеждам во изкушение четящите този принос за свежо и хармонично тяло. Само ще спомена, мимоходом, че доста висококалорични излишъци погълнах, докато пристигна кашончето с наложен платеж за трицифрената сума...

Кашончето съдържаше и едно много дълго упътване. Примесено с гениални открития. Най-гениалното беше констатацията, че

излишните килограми се натрупвали в резултат на внесени излишни калории. И от там следваше, че за да се намалят едните, трябваше да се ограничи внасянето на другите. Колко просто! Колко гениално! Никога не бихте се досетили. И препоръчват — какво мислите? Три дни БЕЗ и четири дни СЪС. Става дума за храна — колко щедро! Значи разрешава се през ден хранене, без прекаляване и през ден — гладория. По време на последната — в началния период гарантиран от фирмата, може да се ползват изпратените некалорични нес-супички.

Така или иначе, спестяваме скучните подробности; след месец воля и спазване на предписанията, имаше резултат. Нали трябваше да се оправдаят трицифрените разходи. Намирах се в познат от предишни тремерения период. Тракийската могила почти я нямаше, с тенденция — въобще да изчезне.

Случайни минувачки при невинен разговор вече фокусираха погледа си върху изящно подстриганата ми бяла брада. Не бързаха да отложат разговора си. Напротив!

Само в самия мен забелязвах някои странности. Съвсем малки! Разглеждах случайните минувачки под особен ъгъл. Забелязвах, например, че муцунките им ми напомнят на нежно филе „Монтана“, ушенцата им бяха прозрачни и розовки като тънки резенчета пастърмичка, че ухаеха на топли пържени картофки.

Да не продължавам, че устата ми се наливат... та... изпитвах непреодолимо желание да се нахвърля отгоре им, да разкъсам грубо дрешките им и... да ги схрускам...

Съпружеското тяло ме успокоява, че винаги в този ми период съм такъв, че това ще отзвучи. Но за всеки случай ме следи с повишено внимание, както и случайните минувачки.

Това е! Свалените килограми, впрочем, бяха с размера на голям пътнически куфар...

Дано този път задържа положението!

П.П. Сега, като прочетох коректурите, особено пасажите за резултатите, се замислих. Мислих, мислих и... измислих: Реших се да свалям килограми. Пак!

Ноември 1995 г.

БЕДСТВЕНО ПОЛОЖЕНИЕ

Радиото плака, плака, че било незапомнена суша. Каква зима било то — без сняг! Какво друго може да се очаква от такъв парламент...

Изглежда някой се впечатли на най-най-горна инстанция. Тъмни сили и облаци насъбраха набързо, де що имаше залежали контингенти

водни агрегатни състояния и ги изсипаха по схемата: ред дъжд, ред сняг, ред суграшица, ред сняг, сняг, сняг...

Отвори се едно време — само за бедствено положение. Какво друго може да се очаква от такъв парламент!

Време беше да вземем необходимите мерки. Мерките бяха литрови — в бутилки от „Швепс“. Ако държим на точността — литър и осемдесет, като остават два пръста въздух. Запечатани, парафинирани, надписани — дата, реколта, вид. Прясно вино не прием, грехота е! В дебелите книги пише, че букетът на виното избива на третата година. И на практика е така. Проверили сме и непрекъснато проверяваме. Булката също мисли така. Това е едно от малкото неща, по което сме на абсолютно едно мнение. Нормално си прием три-четири годишно.

Сега проблемът е какво да извадя: бяло или червено? Какво се предвижда при бедствено положение? Навярно червено... Да, ами буркана с филетата херинга, нагласена с дафинов лист, чер пипер и бахар. Препечената филийка, маслото и лимончето. Рибката обича да плува в бяло. Булката по телепатия отгатва проблемите на буридановото магаре и отсича:

— И бяло и червено! — Колко е мъдра и прозорлива! — Виж нещо подходящо и за после!

Бедственото положение навлиза в нова, по-тежка фаза. По-висша и благосклонна към нас — кой е луд да ни дойде на гости в този сняг...

Съседските котки — Горна Цанина и Долна Цанина се ползват със статут на икономически емигранти. Вперили са поглед в бравата на вратата — чакат социална помощ. Знаят, че им е осигурен ембаргов коридор. След случая с четирите литра мляко, заложили експериментално за домашен кашкавал, ги екстрадирах от кухнята. От четири литра обрах от линолеума пет — на колене! Оттогава прасето на съседите много ме хареса, започна ме от крачола. Коя дата сме? Скоро ще си го върна!

— Добре, де, отивам за боеприпаси! — Бил съм много обстоятелствен.

Трябва с голямата кошница. Отскоро играем една много интересна игра: влизаме в избата — онази за течните горива. Там са само ракиите, вината и производните им. Без да палим лампите,

опипом, играем на лото. Нещо като бъркане в сферата на... духовната сфера — какъвто ни е късметът — прием без угризение на съвестта.

Мъча се по спомени от по-осветен период да налучкам нещо поелитно. Навън Фъртуна, вътре — Фортуна! Образен паралелизъм, лирични отстъпления. Някъде пишеше, че при екстремни... и прочее, мисловната дейност се активирала. Вятър! Избива на перушанлък... Лотото си е лото — нищо не можеш да кажеш — защо от това, а не от онова. Кошницата е пълна. Светвам. Изборът общо взето е удачен. Отделям грешките: две бутилки грозданка с накиснати от осемдесет и седма корени жен-шен, спомен от китайските ми набези. Още нямаме нужда от лекарства.

Спирам поглед на кашона с Държавния резерв. За извънредни Гости, Меценати и Други, има разни Малки изненади. Невинно прибирам една съвсем малка — рачешки опашки, бивши съветски, сега руски — промишлен калибър. Полага се — бедствено положение.

Булката отмята:

— Питата се пече, ряпата с морковите — настъргани. Малко да постоят, да си дръпнат оцета. Разреждителят за ряпата — от петгодишната, петдесет градусовата. С бучка лед, да се угаси... Рибката, копъра, лука, раците, бялото винце. Я, какво пише? Осемдесет и осма! Може! — колко е великодушна!

— Буркан сърнели — много сърнела, много нещо тази есен, бе; буркан заешко, червено винце, аха деветдесет и втора! Хвалиш се, че имаш късмет. Не можа ли да бръкнеш по-надълбоко...

— Късметлия съм! Как съм уцелил тебе! — подмазвам се.

— Да, ама ме цели на светло!

— Имаше и на тъмно!

— Не си спомням.

— Ще си спомниш!

— Само ме лъжеш...

— Да, ама на етикета ти има доста стара дата... Стоп! Лошо. Фал. Удар под пояса... Тя обаче не вади жълт картон. Минава в атака. Вгледана в телевизора:

— Какво ми има на датата! Я виж, тази ми е съученичка. — Тина Търнар демонстрира висша езда на елитна кобила. Кое то е вярно, вярно е. Съученичка. И на мене. Набори сме!

Бедственото положение навлиза в критична фаза — вакуум. Трябва да се направи нещо. Правя го — целувам набора:

— Хайде, наздраве, маце!

Последен преглед: дърва има достатъчно. Благинки — също. Течните горива от разделите „допинги“ и „антифризови“ — практически неизчерпаеми. Можем да издържим целогодишна обсада.

Как ли са децата в града? Внуците дали ще имат дървена ваканция? Ще се сетят ли да ни напълнят къщата и душите...

Всичко върви по план, бедственото положение е обявено и по радиото.

— Всички пътища от републиканската мрежа са непроходими. Не се препоръчва движение.

Нямаме и намерение. Ще изпълним препоръката.

Времето става все по-пивко и по-пивко. Какво друго може да се очаква от такъв парламент!

Декември 1995 г. Ранчото в Червен.

Усетила вакуум в колебанията ми, Пецана изпод мишницата на мъжа си, нехайно додаде, че второто било някакви дълбоко замразени пуешки кълки, внос от щатите, навярно артък от деня на благодарността им, щото били по кило парчето, за всеки имало по кълка... Зелето — киселото, обаче, било българско, щяла да го препече както аз съм обичал, попрегоряло отгоре...

Така, че с булката бяхме на линия, както и другите от старата ни семейна компания. Пецата беше осигурил достойни „намокрители“ и обясни целия този разкош като курбан за нов перспективен бизнес.

Само Професоршата беше соло, но с много откровенно деколте, така и не можах толкова години да свикна и да бъда равнодушен. Нейното оправдание беше, че трябвало да се съпротивлява на нелоялната конкуренция от страна на студентките, които не подбирали средства по време на изпитната сесия.

Що се касае до Професора, щял да закъснее, имал много главоболия „горкият“. Не му стигало, че от месец чакали някаква чуждестранна високопоста-вена особа със свитата си, която била едновременно и фондация, избрала тъкмо техния институт за инвестиции и дарение, според програмата си, ами и „тази шушумига Зукито“, пак се появил.

Зукито беше стар познайник на компанията. Преди доста години пристигнал от черния континент да учи. Така и ненаучил сносно български, а и учението му се разтегнало във времето. Бил „постоянно присъствие“ на всички компании, маси, семинари, лекции, екскурзии, частни разговори и прочие сбирки. Кротко се усмихвал, кротко пощипвал момичетата, кротко мълчал на изпитите. Активирал се само като тръгнал да събира подписи за заверка на семестъра, оттам — за продължение на визата. Какво и как го правел, Професорът също мълчеше по въпроса, но стигнал до четвърти курс и там сецнал. На Професора явно му писнало, не му заверил семестъра. Зукито го преследваше буквално навсякъде: в института, на всеки ъгъл по улиците, по различни заседания, на концерти, в дома му, както и на нашите сбирки. Заставаше чинно, кротко се усмихваше и още покротко си подаваше книжката. Професорът се изнерви, криеше се като дете играещо на жмичка, не смееше да вдигне телефона. Така, докато един благословен ден Зукито изчезнал, заминал, навярно властите не са му продължили визата. Забравиха го бързо, освен няколкото бедни

студенти, преживяващи покрай неговите чуждестранни доходи, беше филантроп.

И ето, след години, Зукито се появил и то в такъв неподходящ момент. Преследването се подновило: „Искам говоря важен за мене въпрос...“; „Няма за какво да говорим, докато не си вземете нормално изпитите!“; „Много иска говори, важно мене, важно...“; „Дума да не става, много съм зает сега, после...“; „Аз също много заето, трябва сега говори...“.

Професоршата освен много откровено деколте, имаше и дар слово. Така ги разправя, така те магьосва, забравяш за деколтето и се вторачваш в сладкодумните устнички и двете трапчинки на бузките, хитро кривуцащи се по виражите на смехорията.

А историята със Зукито била чиста смехория, казаха /кривуц-кривуц/ двете сладки трапчинки. Представете си паниката по коридора на института: отвън мерцедесите изсипали „височайшата делегация-фондация“, тръгнала по предвидливо постлания килим, с подтичващите отстрани телевизии, вестникари и преводачи. Отзад подпирали наши и техни „бодигардове и ариергардове“. Отвътре се мятала пре-подавателската институтска върхушка, а по средата — Професора и Зукито. Професорът се предал, навел се до ухото му и отчаяно изсъскал: „Ще ти разпиша книжката, омитай се сега, не ме излагай, че посрещам чуждестранна високопоставена особа...“. Тази шушумига Зукито /двете трапчинки и устничките: кривуц-кривуц/ за ужас на Професора се изстъпил пред камерите: „Няма книжката, няма омиа, Ние високопоставената особа! Ние Фондацията! Ние много доволен този институт, тук който учи — заверява семестър, който не учи — обратно къщата. Ние прави добро инвестиции и дарение. Ние носим Вас и два къса самородно злато...“

Професорът /нали си го знаем какъв е оправен — кривуц-кривуц/, моментално преоценил ситуацията, медиите нищо не усетили. Разменени били казионни речи и реплики. При повторното изявление за двата къса самородно злато, Професорът с половин уста смотолевил, че... нямало нужда... Има нужда, голямата нужда — избутал напред Зукито две по-млади Зукита — това два мои малки братя, два къса самородно злато наша държава! Тука учи, Вие Така завърши „смехорията“ си /кривуц-кривуц/. След като си поехме дъх, Пецата и Пецана споделиха, че не е лошо да насмогнем с паламуда и

кълките, не били предвидили за цяла „делегация-фондация“ плюс двата къса самородни Зукита.

Мене ако питате, но това си е мое лично мнение, ако става дума за два къса самородно злато, то те бяха открити в откровеното деколте на Професоршата...

Декември 1997 г.

КУЧЕВЛАЧИТА

Магарето на Долна Куна досега не беше правило чак такава магария — взе, че умря! По никое време, скоропостижно и окончателно. Не, че не е пра'ило и друг път разни магариини, няма такава нещo, но чак пък толкова... Да капризничи, да своеволничи — да! Да обърне от два до пет пъти на сезон стопанката си, ведно с каквото там... и то на неподходящо в някои отношения място, пак да!

Да си определя само скоростните отсечки с непредвидими финиширания — също да! То си му влизаше в техническата характеристика и обратното би било необяснимо... Но да вземе, че да умре във възраст, на която се възлагат зрели надежди и висок коефициент на полезно действие... хайде, да не си отваряме устата...

Погледнато от страни, безпристрастно и с известна — макар и минимална дистанция от време — определена вина има и самата Долна Куна.

Ако е въпросът — Куна беше Долна само като географско понятие, с регионално значение, да не си помислите нещо друго — знаем се... Фактически Горна Куна се спомина преди години и би трябвало сега Долна Куна да се преквалифицира в Черна Куна, баба Куна или по градски — Кунето, но такива са нашите хора — инертни.

За хората — Долна Куна живееше самотно и саможиво, но само за хората. В действителност тя живееше с непресъхващите проблеми на... телевизионните сериали, знаете какво имам предвид. Залисана в разтегнатата във времето съдба на... да речем — Диана Саласар или... която и да е, нейна колежка по участ, Долна Куна прие нежеланието на магарето да се храни като редови каприз, вид протест — с цел социални правдини, електорална демонстрация или нещо друго, но временно, мандатно...

А то — взе, че умря! Нещо не му харесаха окончателните резултати от местните избори, ли; не одобри изкупните цени на наблюдаваните от правителството — еди какво си, ли; или корективния индекс на пенсиите, респективно този на титулярката му...

Не остави никакви информационни данни.

На практика обяви гладна стачка, без застъпници, без лекарски — в случая — ветеринарен надзор, без отразяване в медиите... Едно е сигурно, че не беше на лична, да не говорим за любовна почва. Беше си своевременно стерилитетно „прищипано“ — да не се разсейва, а да си гледа съвестно примъкващата мисия...

Така или иначе — магарето умря! Беше голямо магаре. И като присъствие в пространството и като личност: имаше си съответните заслуги към различните етапи на недоразвитото, полуразвитото и пренавитото ни общество, в исторически и други планове. Ако си беше водило редовно записки, доста фактически материал можеше да се

извлече — да се проследят първопричините за разпадането на текезесетата, апекатата, паковете, както и полагаането на извънреден нощен труд при разграждането и дейността на ликвидационните съвети. Това — само така, като... предположения — магарето си беше печен конспиратор, а и бяха съседни с нощния пазач.

Регионът, за който стана дума по-горе а ще става такава и по-долу, не беше покрит със санитарни органи в епидемиологичен план. Липсваше — дори и в плановете за светлото бъдеще — крематориум, а също така и екарисаж, който би бил по-полезен в конкретния случай. Да се зарови нещо — беше безсмислено: ако не иманяри, то кучета и чакали, каквито — дал Бог — бол, бол — незабавно щяха да се усъмнят и изровят за проверка, преоценка и вторична обработка, на всяко нещо по-голямо от гвоздей или дъждовен червей.

Ако Долна Куна беше изпреварила само с ден, мрачните намерения на магарето си, сега то щеше да виси в компанията на една неблагонадеждна овца, под формата на домашни суджуци... А то — отваряше се черна и мръсна работа...

Не е важно кой или кои свършиха мръсната работа, но така или иначе я свършиха. Завързаха магарето за задния крак и го впрегнаха в негов родственик по майчина линия. Мисля, че Ви бях казал — голямо магаре беше, така че нищо не се получи. Не се създаде необходимата тяга, въпреки добросъвестните напъни на родственика по майчина линия, противно на общественото мнение, не проявил фамилия характер...

Наложи се да се обърнат към конска тяга, така дефицитна в преходния период, в който се намираме... отколе...

Конят, натоварен с тази последна грижа, освен като дефицитен се оказа и много емоционално затормозен /имаше слабост към сапунени опери от всякакъв калибър, естество и произход, стига да бяха в конски дози, каквито впрочем — са!/, реагира негативно, та се наложи да му покрият главата с чувал — за информационно затъмнение. Конската тяга си е конска тяга! Магарето на Долна Куна плавно пое по последния си земен път нагоре, нагоре; мина покрай запустелия двор на Горна Куна, преора нещо си, дете не беше съвсем за преораване, затлачи един упорит и нелегитимен мравуняк, достигна крайната точка на жизнения си път и се установи в подножието на телевизионния ретранслатор.

Ретранслаторът от своя страна — по-отдясната — имаше като придатък една сателитна, както се установи по-после — незаконна чиния, но купена и поддържана от емтивикибиците на селото под патронажа на кмета и антуража му. Впоследствие тази чиния бе многократно крадена от цигани — електроници, а набеждавани цигани — кабелджии, но незнайно как връщана от цигани — семкаджии, установили че не става да се адаптира за серийно производство на пуканки... а, сателитите, прелитайки според параметрите си, като се целеха в предавателно отношение във въпросната чиния, засякоха как кучетата и чакалите от Североизточна България, изиграха своята санитарно-хигиенна роля. Късаха, дърпаха, влачиха, де изядоха, де заровиха, всеки според възможностите и нрава си, справиха се! А беше голямо магаре! Имах път от там — видях с очите си: само една полирана долна челюст напомняше за магарето на Долна Куна.

Не ще да е било болно, още повече — заразно, то! Кучетата, чакалите и другите, сигурно е имало и други — нямаха странични оплаквания, ако не се смята заглаждането на косъма и повишеното изкупуване на Алка Селцер и други абсорбиращи повишената киселинност от стомашно-чревния тракт препарати.

По-скоро аз имах странични оплаквания: при рутинна профилактична обработка на лозето, мотофрезата удари странично на нещо твърдо. Оказа се дълбоко заровен задния десен джолан на магарето, ведно с копитото, който тайнствено изчезна, само докато се обърна. По почерка познах ювелирната техника на едно от съседските кучета — Цигулар, комуто дължа много в наторяващо отношение.

Та, като обобщих всичко до тук и като разсъждавам по въпроса, а успоредно с това и размишлявам, си изяснявам редица разграждащи закономерности:

Ликвидационните комисии /не една и две.../ завариха нещо като умрялото магаре на Долна Куна. Издъхнали трактори, почупени прикачни машини, разграбени работилници по ремонта и прочие инвентар, обори и каква ли не бракувана техника.

Чакалите и кучетата... и другите... кучевлачиха, диря не оставяха... Търговете играха за някой заден джолан от... фадрома или глава от оглозган пикап. В склада остана само една долна челюст от... багер. Часове след търга, навярно като са мотофрезелили рутинно и профилактично междуредията в лозята си, спечелилите търга са

ударили странично по някой кокал, картер, зъбчатка, заден мост и прочее, които „случайно“ са паснали където трябва... Само за два дни цялата селска техника, отремонирана, прясно боядисана, окомплектована, мина през годишния преглед и запърпори в техническо отношение...

Сателитите, ако ги интересуваше, можеха прелитайки, да разпознаят по почерка и да засекаат по пърпоренето, кой е братовчед... на еди кой си...

Пък аз си направих от /да са живи/ здравите предни зъби на магарето амулет — с декоративно охранително предназначение...

Януари 1996 г.

С просто ухо се чуваше как се отлагаха първо тежките метали, а после и по-леките такива. Сложно ухо не се навърташе в близкия радиус — беше по служба...

От високия бряг, още по-високия интерхотел, срамежливо плацикаше скромната си бройка звездички в лъскавите, богати на нефтопродукти вълнички.

Мъничко встрани — Холмс и Уотсън рутинно проучваха съдържанието на кашон „Малборо“; а именно — нежно положено бебенце в акомпанимент на розов канцеларски плик със строг надпис: „За чужденец!“.

— Не е изпуснато от щъркел! Ако беше така, предвид височина, тегло и Же-девет цяло осемдесет и едно, щеше да образува кратер с диаметър...

— Елементарно, Холмс, елементарно... — добродушно процеди Уотсън.

Правилно сте чули. Прочутата фраза в нашия случай е обратна, както са обратни и Холмс и Уотсън. Неее, не! Не е това, което си помислихте — обратни, в смисъл, че Холмс беше докторът, а Уотсън — детективът. Такива са фактите, а и да няма претенции за плагиатство.

Уотсън свещенодействаше. Обстойно прекара под аристократичния си нос на хрътка плика, проучи го внимателно и отчитайки наличността на прииждаща вълна медийни представители, даде нещо като интервю:

— Дедуктивният метод няма грешка! Неприятната миризма се дължи на разваления английски, ползван за прощален текст. Съдейки по кривописа, както и от капките тоалетна вода — имитиращи сълзи, се касае за послание на „подготве“.

Според туземния школки жаргон, „подготве“ ще рече — девойче от подготвителния курс на Английската гимназия, със засилено обучение по въпросите на пола, възпроизводството на вида, както и предпазването от това, предвид пренаселеността на планетата. Дешифровката споменава и за някаква досадна грешка по време на практическите занятия през антиспиновата лятна кампания. Също така и за трайно неразбиране от страна на родителското тяло — еснафи, трето поколение. Неразбиране и от страна на партньорското участие, пасивно в подялбата на отговорностите. Извън текста, считам, по

извивката на устенцата и по изящната агресивност на погледа, че се касае за третокурсник, не по държавна поръчка, от развиваща се, приятелски настроена страна. Упоменати са два варианта на поведение: „А“ и „Бе“, като е избран „Бе“ — а именно: „подхвърляне на грешката“ в подножието на интерхотела, където в момента тече международен симпозиум, третиращ екопроблемите на децата, с повишен шанс за осиновяване в по-цивилизовани трети страни... Накрая се съобщава, че под кашона надлежно е скатана дрешката на майката, която тя завещава на свидното си чедо, за единствен спомен и урок — да внимава през антиспиновите кампании, от което се допуска, че отрочето е от дамски пол, а самата майка отива да се хвърли в прегръдките на легендарната река...

Уотсън направи пауза за ефект, която нагнети социалното напрежение до това на розов „Арлекин“. Доктор Холмс вече отместил „Малборо“-то, като откри прана дънкова одежда, купена на килограм от холандска фирма, недорасъл размер...

Чуваше се само провлачването на медийните касетофони, както и нахлуването на топла въздушна маса от Южна Румъния.

Паузата стопира девойче, което разбута медиите на леви и десни и зае центристка позиция. Беше по монокини, на които за радост на зрителите, липсваше долната част. На вратлето му настръхнало проблясваше синджирче без кръстче.

— Минавам на вариант „А“! — пропя девойчето. — Оказва се, че Дунавът е носител на бацили менингит, твърде опасни за крехкото ми здраве, а не помня дали съм имунизирана...

Случаят приключи. Уотсън, Холмс и медиите се вляха в симпозиума. Останаха висящи само клаузите по вариант „А“ и рибарите над въдиците си — бацилите нещо не кълвяха...

Ноември 1996 г.

ЕТЮД

Прозорецът държи на дистанция синьо-бялата зима и захлупеното и небе. Камината се е увлякла и разсъблича всичко наоколо. Изотдолу сънливото халище се прави лениво, че не вижда и не чува:

- Искаш ли круша?
- Искам круша!

— Белена или небелена?

— Искам Круша!

Крушата с размер и форма на Попска круша, не е Попска круша; а си е добре гледана Зимна круша през февруари. Достигнала най-зрялата си зрялост, най-сладостната си сладост, нещо като трийсет годишна добре гледана булка...

С тия заоблени рамене и талия... огромна сочна задница, е точно копие на тракийска оброчна керамична богиня на плодородието. Слънцето я е дарило с всички възможни нюанси на късната и топла есен: плътна, хроматична, тъмно-златна охра, топло обагрена в розово по интимните прегъвки и венерини хълмове; до кафяво и умбра в нежните бенки — нещо като кончов на тексаски ботуш, дълго и гальовно контактувал о разни хълбоци...

Крушата се стопи в устата, остана вкусът на нещо кадифено, източно или нещо, някъде, с плаж и пръхкави красавици. Нещо много сладостно и с аромата на... трийсет, е хайде — трийсет и пет годишна, Добре гледана булка...

— Да ги нямаме такива-онакива...

— Какви такива-онакива?

— Разни трийсет годишни, кадифени сладострастници...

— Трийсет и пет годишна!

— Тия пет, пък, откъде ги измисли?

— Трийсет и пет годишна, Добре гледана булка!

— Няма ли да ти приседне?

— Нали има кафе!

— Как го искаш?

— С петдесет и пет годишна Много добре гледана булка!

— Преди или след...

— ВИНАГИ!

Черният котак, като някоя росомаха, пори снега по диагонала на прозореца.

Февруари 1994 г.

ДИСТАНЦИОННО УПРАВЛЕНИЕ

Не, че посещавам толкова често тъщата, опазил ме Бог, само в крайни случаи — от дъжд на вятър. Тъкмо беше ветровито, а трябваше и да премеря пуловера, който ми плетеше. Носех и за стимулиране няколко бутилки старо вино, да ги дегустира по време на плетенето. Много му разбираше, беше от винарски сой.

Все на мене ще се случи — и двата асансьора стачкуваха. Десетият етаж надничаше ехидно от облаците.

Някъде към петия настигнах бащата на Хектопаскал, бай Паскал, бивш учител по физика, понастоящем — „Дърта пенция“, както се самоиронизираше, с мрежичка мушмули и две черни репи.

— Стоп, цялата колона! — спря ме той — Това е базовия лагер. Трябва да откънем, съберем сили, адаптираме и чак тогава ще атакуваме върха! — приседна захриптял на чебъра с проскубания лимон. — Охо, носиш бутилки с кислород, подават им се гушките, добре си екипиран. Трябва да се ползват физическите закони за мирни цели! В случая — глътка кислород лекува височинната болест. Няма ли да отпуснеш...

Нямаше как. Да прощава тъщата, ще и намалим дажбата.

— Много ти е екологично чист „кислорода“ — примлясна бай Паскал — според физическите закони може да се ползва многократно. Дигай базовия лагер, ще го местим в моята боксониера! Ще ти покажа дистанционното си управление... и други някои изобретения ползващи физическите закони за оцеляване на „Дъртите пенции“.

— Репи си купил, на ракиена салатка ли ще ги стържеш?

— Според физическите закони ракията не си кореспондира с „дъртите пенции“. Ряпата я варя, пия сока като бульон, а търкалетата ги панирам с брашънце... без яйце. Става като мозък, според физиката — мога да се репча още.

Боксониерата беше задръстена с книги и разни причудливи уреди, да и кажеш „Ту-тууу!“ и ще тръгне.

Спомних си, че преди години бай Паскал беше авторитет в изобретателските среди. Годишите го бяха посмачкали; по нещо ми приличаше на франкофонска барета, държана дълго в джоба на демисезонната му дрешка. Но очите на тази смачкана франкофонска барета святкаха все така хитро и закачливо — репчиха се.

— Дистанционното ми управление е съвременен команден уред, второ поколение. Имам го от баща ми. Когато Хектопаскал го наследи, ще му се „вдигне“ класата до трето поколение. Представлява поръчково монашеско чесало, ширпотреба от Троянския манастир, с дължина на точилка. Оборудвано е с филигранна овчарска резба и завършва със сладострастно сгърчена ръчичка за почесване къде ли не.

До-стига до всички невралгични точки в боксониерата. Икономия на движения, оттам на енергия и калории.

Бай Паскал сръчно демонстрира възможностите на „дистанционното“: както си седеше до масичката, боцна пусковия бутон на телевизорчето си, намали и увеличи звука, яркостта и смени канала. Светна лампата, регулира завесата и отвори вратичките на шкафа. Примъкна две чаши без да ги строши, наля.

— Не, че съм против електронните аналози — се смееха добрите му очи — но съгласи се, че са много уязвими. То, не щеш ли пробив в чиповете, батериите им не знам какво /знам, бе, знам!/, пластмасата им старее, бутоните дерайлират, нямат такъв широк обхват на действие, да оставим, че с една даскалска пенсия не мога да ги поддържам и прочие резервни части и консумативи. А това — от чемширово дърво, на практика вечно, безотказно, абе, физиката е голяма работа, стига да и разбираш...

— Покажи другите изобретения, за оцеляване на „пенциите“!

— Те не са много за пред хора... Ама ти не си такъв човек... Под мене е оня, със заложната къща, дето ме изигра... Като му занесох микроскопа, да закърпя малко бюджета, забелязах, че секциите в бокса му са на педя от тавана. Докато отсъстваше от къщи, пробих с дрелката ей там на пода няколко дупчици Фи-десет, над горното му шкафче, да не се виждат. Скалъпих една аспирация, според физическите закони, че топлото бяга нагоре и така си реших отоплението. Микроскопът ми беше скъпа марка.

— Наздраве, бай Паскале, не си се претоплил чак толкова, поне не е като навънка. Каква е тази прахосмукачка с широката триметрова тръба, нямаш толкова място за чистене?

— То съвсем не е за разправяне... Съседите отляво имат... какво ли нямат..., че и две кучета, оядени и зложоди... като ги изведат на разходка, с прахосмукачката им „почиствам“ от моя балкон „Педигри“-то и някои други деликатеси, като внимавам да не засмуча някоя „втора употреба“... според физическите закони, след термична обработка стават... дето се вика — и аз съм човек, що да не съм като „... вашето жизнерадостно куче“, от ТВ рекламата.

От виното ли, що ли, някаква буца се издигна от нейде си и ми заседна като трета сливица. Не трябва да пия толкова старо вино, очите ми се наляха...

Реших да не щурмувам днес върха, височинната болест явно ме беше хванала. „Забравих“ бутилките с кислорода в базовия лагер на бай Паскал и заслизахме надолу. Той отиваше при някой, дето си гласял кацата със зеле, да приберял горните листи, уж имал заек. С половин ухо слушах, че според физическите закони, в тия листи бил концентриран целия спектър от витамини и соли, необходим за оцеляване през зимата, ама малко хора го знаели, като не са внимавали на времето в час...

С другото ухо и половина слушах отнякъде си „Мила Родино“.

Декември 1997 г.

ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

Хектопаскал обичаше да си измисля разни работи. Беше почти готов с довършителните работи по звънеца. Не какъв да е къщен звънец, а отражение на техническия му гений, т.е. на действителността.

Беше нещо като обществена поръчка: „... абе, Хектопаскале, направи си един звънец като хората бе, чукахме половин час, ракията

се стопли, салатките прокиснаха...“; или още по-лошото: „... стоя като някаква... никаква, хората ме оглеждат, драскам по вратата паролата, накрая чукам, блъскам, викам... и си тръгвам като някаква... никаква... язык ми за специалния аксесоар...“.

Звънецът, почти готов, тръпнеше от мерак да проработи; горд с разните модули, ен броя транзистори, еди-колко си датчици, най-малко един монитор-мини, а зумерът му: „съперничи по тоналност на Филадельфийската филхармоника“ — според Експертния съвет, наминал случайно чрез един от членовете си.

Оставаше да се акордира си-бемолът, че дрънкаше като бакърено джезве с изфирясала греяна ракия и да се регулира психо-датчикът, определящ с точност нула цяло и две звънящият с добри намерения ли е или не дай Боже — с лоши.

Това с психо-датчика, че не беше още като хората, наистина беше лошо — отчете с досада Хектопаскал, отваряйки на двама прекалено избръснати, в черно и с тефтери под мишниците. Гледаха го мръсно. Погледите им опряха дула в слепоочията му:

— Къде е?

— К-к-кое?

— Електромерът!

— Там си е, на таблото, защо?

Изгледаха го още по-мръсно и отвориха тефтерите:

— Вие ли сте Паскал П. Паскалев?

— Ние сме, защо?

— Защо съседите ви наричат Хектопаскал, да не работите в метеорологията?

— Не, защо?

— Защото крадете ток, затова! Всички крадете ток! Ние сме от НЕК, проверка на електромера! Ето на, колко много ел. уреди имате: пералня, бойлер, печка, прахосмукачка, хладилник, вентилатор, тостер, радио, телевизор, ютия, даже и поялник имате, а отчитате малка консумация...

— Рядко ги ползвам — икономисвам...

— Всички така разправят, а разни там магнити-шашми, мостове и други такива... щом имате уреди, значи консумирате!

— В двора имам и кола, но не я ползвам — икономисвам...

— Колата е друго!

— И приятелка имам, също рядко я ползвам — икономисвам...

Аргументът беше съкрушителен. Двамата с тефтерите провериха, каквото имаше да проверяват, изгледаха още по-мръсно Хектопаскал, процедиха: „Пак ще дойдем!“, отметнаха нещо и тръгнаха по друг сигнал.

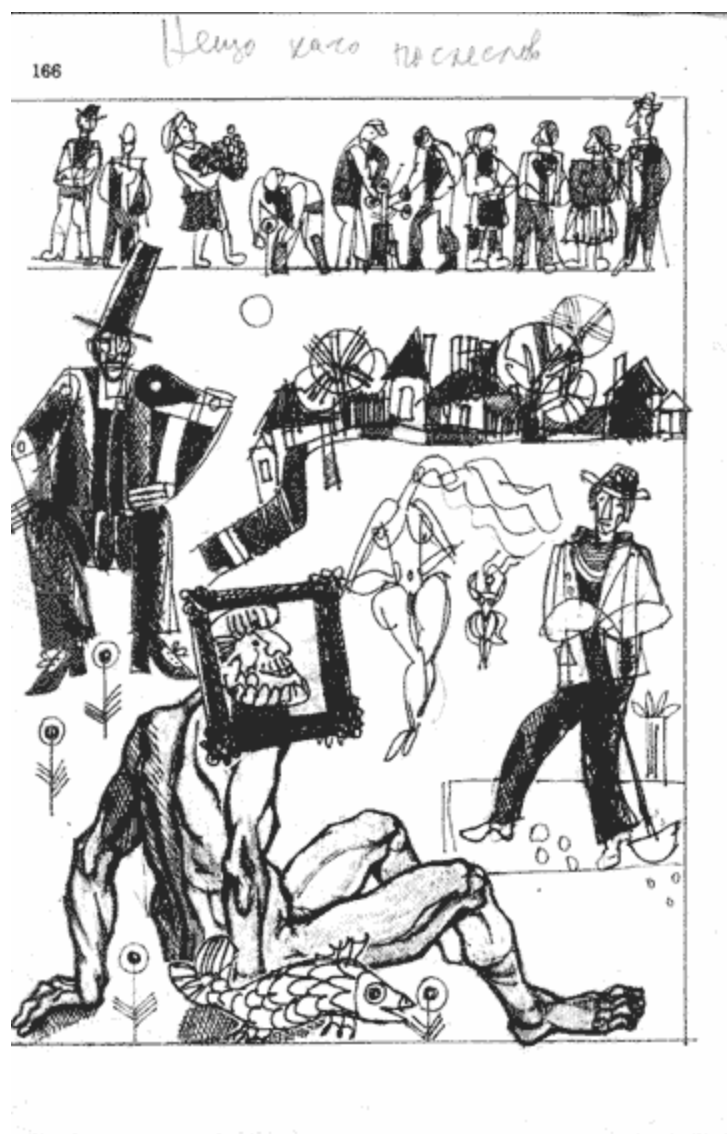
Хектопаскал беше чувствителен. Толкова чувствителен, че не се признаваше, за социално слаб. Визитата не се отрази добре на чувствителността му. Кой знае защо, НЕК престана да му импонира. Погледна електромера с поглед обратен на мръсен.

Електромерът също беше чувствителен. Никополско производство. То, в Никополско — всички са чувствителни! Колко години висеше в коридора, всичко виждаше от висотата на положението, което заемаше, разбираше и от погледи. Нещо в него забръмча, някаква бобинка привлече нещо обратно и престана да отчита консумацията. Премина отсам барикадата — на страната на социално слабите. Нищо, че не си признават.

Де да беше така... — Хектопаскал обичаше да си измисля разни работи.

Октомври 1997 г.

НЕЩО КАТО ПОСЛЕПИС НА СБОРНИКА „МЪГЛЯВИ ПИСКЮЛИ“

— Ами, да! — каза Тази, на която е посветена книгата, но още не знаеше. — Защото не е Послепис или Послеслов или пък нещо друго, ами си е чисто и просто — Нещо като послеспис. Някой иска да се оправдае, че му се е дописало.

Не можеш да го спреш... пиши си.

Лесно и е на Нея! Сега вече, след като се поуталожиха нещата, се вижда — станало е, каквото е имало да става. То си е дремело нейде там във Времето и само е чакало Пространството да се хармонира според Айнщайновата теория и за кои ли път да докаже, колко прав е бил човекът. Иначе щяхме ли да прекръстим Пецо Попивката, на Пецо Айнщайна, само поради факта, че си носеше трендафорите на бос крак и имаше навика да се плезии като Патрона си от прочутата му фотография.

Пецо много си харесваше новото име. Непрекъснато съчетаваше на пръв поглед несъчетаемите Пространство и Време: не отказваше глътка във всяко пространство и във всяко време. До такава степен се вживя, че дори започна да гледа относително и все се отнасяше нанякъде.

Занимавам Ви с Пецо Айнщайна, щото той, без сам да е виновен за това, стана съпричастен към развилите се неконтролируеми мои действия, завършили нелогично с наченки на писателска дейност.

Впоследствие Той разпространи версията, че знаел, подозирал, дейно подпомагал и прочие, но ако това не е силно преувеличено, поне не е състоятелно и не почива на научна основа.

От Енциклопедията по изкуствата е знайно, че пишещият тия редове, сме художник. И то — не какъв да е, скромно казано. Вече четиридесет години си вадиме хляба и гарнитурите към него, както и намокрителите — от правене на картини. От хубави — по-хубави, напълнили сме де що има галерии и частни колекции, както по света, така и у нас! Хич тъй бива ли да си отваряме рана на едно място — да започваме от нулата, да плуваме в нови води, с непознати подводни камъни. Те — белите стават от едното нищо — човек върви по равното, че се хецне или препъне и после с години не може да се оправя.

Пецо Айнщайна научил от апокрифната хроника, че съм разбутал една тригодишна партида гъмзово вино и проявил професионален интерес. Кандидатира се да позира за лявата ръка на един от персонажите в последната ми картина, при условие, че ще може да манипулира с дясната, както и с гъмзата. Често е изпълнявал подобни задачи. Държеше се винаги като професионален модел, поне в началото на сеансите. Към края обаче, се гипсираше трайно и се

налагаше да го подпирам като талпа от външната страна на ателието — откъм улицата. Винаги се намираше някой попътен негов съидейник да го нарами в подходяща посока.

Всеки художник, според натюрела си, избира различни способности, за изграждане на творбите си. Колегата Микел Анджело от братска Италия беше споделил пред медиите, че много лесно си правел скулпторите. Достатъчно било да застане с чука и длетото срещу огромния блок от карарски мрамор, за да види в него вписана бъдещата фигура. Оставала му само техническата работа — да отстрани излишния камък. На това именно се дължи открадното количество шедьоври подписани от него.

Моят способ горе-долу е същият, разликата само е в това, че боравя с маслени и други бои, четки и шпакли и разбира се — платно. През нощта спя нес-покойно, нещо като родилни мъки. На това се дължи навярно разширения ми корем. Постепенно картината се оформя. От чистото платно, през рисунката, общите планове и до детайлите — всичко го виждам с най-малките подробности. Къде, как и до колко ще го мацна, къде ще протрия, подчертая, отнема или натрупам. На другия ден ми остава само техническата част — да го прехвърля върху платното! Колкото по-скоро, толкова по-темпераментно, по-намахано, по-шедьовресто!

Имах един колега, Бог да го прости, казваше се Т. Доста по-възрастен, така и не можа да се реализира като голям професионалист. Голям чешит беше, чиста душа, до наивност, с много, но дребни и симпатични кусури. Та, Т. изпитваше непреодолим страх от празното, чисто платно. Не смееше да започне картината — да не би да оскверни девствеността на платното. Стоеше с часове пред статива, вперил омагьосан поглед в нищото. Сигурно виждаше там многото си ненарисувани картини, но не смееше да се гмурне, да замахне, да постави първата мазка, трудната... Само и само да не е Той Осквернителя, си измисляше хиляди хитроумни предтексти да не рисува. Майстореше голям /осемдесетлитров — както казваше дежурният тогава по алкохолизъм колега/ Нютонов телескоп, по чертежи от юношеско списание или си разглобяваше и сглобяваше за кой ли път двигателчето на ламбретата.

Нея вечер си спомнихме за Т., по повод годишнина от смъртта му, отляхме и пихме за Бог да прости. Надумках камината и заспахме

вперили очи в пламъците. Това е едно от големите удоволствия с камината: с премрежени като на котарак очи, не знаеш сънуваш ли го това, което ти рисуват пламъците и жаравата. Подсъзнанието ми се готвеше за сутрешната работа в ателието. Имах познатото чувство, че съм готов да нарисувам нещо — по така. Някъде между езиците на огъня, неизвестно защо, ми се плезеше и Пецо Айнщайна.

Сутринта разбрах защо. От страх пред големия студ, Пецо се беше презапасил с антифриз от винен произход, против замръзване. За дълго беше нетрудоспособен за позиране. Какво ти позиране — колкото и да подклаждах печката в ателието, термометърът показваше с три градуса по-ниско отколкото в двора. А на двора зимата вече влизаше във владенията си. Загледах се.

Нещо не беше наред! Ние, художниците, имаме професионално атрофирано чувство за възприемане на външния свят, съпоставено с това на другите хора. Виждаме всичко като в картина, в нейните рамки и според нейните закони. Всеки според своя маниер, рисунък и колор. Хората, например, виждам в пропорциите им, ставните прегъвки, движенията — през дрехите. Зная, че жените запомнят събитията и хората по тоалетите, лекарите — по заболяванията на пациентите си; художниците — по съотношенията на нос, чело, скули и прочие. И в този смисъл усетих нещото, което не беше в ред: зимния пейзаж през панорамното стъкло на ателието ми, до болка познат, го виждах сега не като художник. Преди със затворени очи можех да го нарисувам: горния план — на една трета от платното, небе — тъмно сиво, черно, синьо до индиго, нюансирано равно. Под него плавни, с едри мазки байтифшварц плюс оловно бяла, протрито до стъргано — баири и прозирна гора от клечато, хем я има, хем я няма...

Долния план — къщички, малко наивитетни, бутнати едвам-едвам с ножчето.

И прочие... А сега — някакво ново светоусещане, подчинено на други принципи — непластични. Също добре познати, но от позиция на Читател, а сега — дори не смея да го кажа — от позиция на... Писател.

Добре ми е известно, че отделните родове изкуство могат взаимно да се проникват, отъждествяват, допълват, изместват, но че и на Мене ще ми се случи... Господи, какво съм съгрешил!

Озадачен се прибрах от ателието, механично отчитайки, че стъпките ми отпечатани в избързалия сняг го загърбват. Задълго ли? Казва ли ти някой!

Тази — която ме познава много по-добре от... да кажем от отговарящия за мен в шести отдел, с женското си чувство усети аномалията. Загрижено предложи питие по избор. Рано беше. Разсеяно гледах към пишещата машина. Отдавна не бях я ползвал. Договори не бях писал — не помня от кога... Някое и друго встъпително слово при откриване на изложби, рецензии... делови кореспонденции.

Отворих я, сложих лист: ще напиша няколко слова за Т. Младите въобще не го познават. В галерията имаме на депо от него няколко малки, но чудесно изпяти пейзажни откровения.

Написах: *In memoriam* за колегата, приятеля, човека...

И засякох. Т. цял-целеничък стоеше пред мене. Коцкарските му мустачки издухаха облаче от забравена марка цигари:

— Остави тези глезотии на ИзкуствоВРедите! — потръпна зиморничаво. — Ребрата ми тракат като ксилофон, отвсякъде духа, даже и през илиците на юргана... Кажу някой виц, да ми затоплиш душицата...

— Криза в жанра, Т. е...?

— Имитирай ме тогава! Да се насмея за закуска, много смешно го правиш: как си карам ламбретата... или как се подпирам на статива и се почесвам отзад... Затова те обичам аз тебе, още не си се овълчил. Другите само за пари приказват.

Прегънах се комично, подпрян на въображаем статив. С едната ръка се почесвах дискретно отзад, с другата замислено чоплех нос. Половинката ми ме наблюдаваше любопитно. Очилата на Т. се изпотиха от смях:

— Като не знаеш нов виц, седни и измисли Сам нещо смешно.

Погледът ми пробягна по листа с нелепото *In memoriam*. Засрамах се; глупаво загледах машината. Бях я купил от една Фройлайн — преводачка в пара-ходството. Германска стока, Ерика — както си беше с охлузеното копче на буквата „Т“ и назъбения клавиш за интервалите, пак беше по-секси от Фройлайнката.

Стегнах се. Отхвърлих образа на преводачката и затраках припряно. Една смехория отдавна се пречкаше из лабиринтите на творческото ми подсъзнание.

Т. нетърпеливо надничаше през рамото ми и се заливаше от чист, искрен смях:

— Точка! Добрият художник трябва да знае, да спира на време! Излишното доизкусуряване може да изсуши и отегчи творбата.

— Като начало не е лошо! И си е съвсем твое! — Каза усмихвайки се постоянната ми Консултантка. — Давай нататък!...

Снегът го прекаляваше. Беше затрупал пътеката към ателието.

* * *

Излишно е да казваме, че доживяхме до пролетта, че и до другите. Много дърво мина през камината. Имаше криви чукани, дето на човек не приличаха — огънят ги оправи. Също така — много вино изтече, както и блага ракия. Разбира се, не без помощта, надяваме се — безкористна, на приятелите. Напук на враговете и техните клики!

Ако има някой, който да се оплаче, това ще да е Германката — пишещата машинка. Много консумативи минаха през главата и... и влязоха в огъня. Останаха стиска листи в една папчица: „Нещо като смешни разкази“.

— Как ще ги подредиш и кръстиш? — запита Пецо Айнщайна. — Не се и съмнявам, че ще започнеш с мене...

— Пискюли!

— Какви пискюли?

— Мъгляви! Така ще се казва книгата, нещото като смешни разкази. Щото И ПИСКЮЛИ ДА МУ ВЪРЖЕШ НА ОНАЯ РАБОТА, ВСЕ ТАЯ!...

— Ами после? — додаде и тази, която е винаги до рамото ми.

— Какво толкова! Хващаме едно, дето е по за хващане, за ушите и после — което както дойде.

* * *

— Добре, де... — подозрително ме изгледа старо другарче-списователче и отпи от тригодишния Юлски бисер. Явно

издевателстваше над мене: топлеше чашата в длани, като коняк. Такова вино! Да го топли... Ще види той!...

Отпи пак, претърколи с език по небцето си, според дегустаторските хватки, явно да омаловажи претоплянето на елексира, продължи:

— Добре, де, зная как си правиш картините. Присъствал съм в ателието ти на различни фази... скици, подготвителни рисунки, етюди. Виждал съм и разпрано със шпаклата, почти готово, платно — при творческа криза... Зная, че пътят до раждането на картината не е така гладък, както изглежда в изложбената зала. Как си при писането? Как пише един художник, каква е кухнята?

Аха-а-а, ще видиш, ти! Ще претопляш такова вино! Толкова внимавам да го докарам на Точно необходимия градус, доколко хладно, а не студено да ти го поднеса...

Нехайно докладвам:

— Кухнята е същата — скици, подготвителни рисунки... Древната рецепта: Мисли в материал! Визуалното мислене на художника, движеше се образи и ситуации. Натрупвам персонаж в скицника. Едни ще станат за работа, други — не. Има и драски-сигли, които само на мене говорят нещо. Не гоня съвършенство на рисунката и виртуозност, не са предназначени за изложба. Чернови рисунки...

— После?

— После... правя разказ по картинки, както в първите класове. По-точно по скици, затова героите ми са големи скици. — Внимавам да не се засмея — ще ми пиеш претоплено виното...

— После? — внимава да не се засмее той.

— После... измислям заглавие и унищожавам уликите, т.е. скиците. Сдъвквам ги... и ги глътвам, да няма следи от престъплението. Разкарвам ги с бяло вино, но Изстудено! — натъртвам: — добре охладено, а не като някой...

— Дай!

— Вино ли?

— Скиците! Ако не си ги сдъвкал още.

— Не всичките... добре вървят с бяло Юлски бисер.

— Не ги сдъвквай! Достатъчно е, че някъде доста си сдъвкал текста. Добре, че си го разкарвал с добре охладен юлски бисер, че се поглъща. Ще пуснеш страници от скицника. Вместо илюстрации.

Отворих Нова Бутилка.

Януари—декември 1997 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.